

Uppsala kommun
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum:
2025-02-03

Diarienummer:
KTN-2024-00328

Handläggare:
Rafael Myncke och Malin Bengtsson

Årsbokslut 2024 för kulturnämnden

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** godkänna förvaltningens förslag till årsbokslut för 2024 enligt bilaga 1–9, samt
2. **att** överlämna bilaga 1–3 till kommunstyrelsen

Ärendet

Enligt *Riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas planering, uppföljning och internkontroll* ska nämnder och bolagsstyrelser följa upp verksamhet och ekonomi tre gånger per år; delårsbokslut per mars/april, delårsbokslut per augusti och helårsbokslut per december.

Resultatet ska delges kommunstyrelsen. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har upprättat ett förslag till bokslut som utgår från kommungemensamma direktiv. Bokslutet är upprättat i samarbete med ekonomistaben. Förvaltningen har genomfört följande analyser och sammanställningar:

- Det ekonomiska resultatet analyseras i bilaga 1
- Analys av nämndens måluppfyllelse, uppdrag och åtgärder redovisas i bilaga 2
- En övergripande analys av verksamhet och ekonomi återfinns i bilaga 3
- Varje avdelnings analyser är sammanställda i bilagorna 4 till 8
- Nämndens indikatorer följs upp i bilaga 9

Upprättade bokslutshandlingar i bilaga 1–3 ska överlämnas till kommunstyrelsen efter beslut i nämnden.

Beredning

Ärendet har beretts med förvaltningsdirektör och avdelningschefer inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 3 februari 2025
- Bilaga 1. KTN Analys av ekonomiskt utfall 2024
- Bilaga 2. KTN Årsuppföljning av verksamhetsplan 2024
- Bilaga 3. KTN Sammanställd analys inför årsredovisningen 2024
- Bilaga 4. Bibliotek Uppsala sammanställd analys 2024
- Bilaga 5. Fritid Uppsala sammanställd analys 2024
- Bilaga 6. Uppsala konst och kulturarv sammanställd analys 2024
- Bilaga 7. Uppsala kulturskola sammanställd analys 2024
- Bilaga 8. Kulturnämndens kansli sammanställd analys 2024
- Bilaga 9. Nämndens indikatorer 2024

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Nämnd
Kulturnämnden

Handläggare:
Malin Bengtsson

Datum:
2025-01-29

Nämndbehandlas:
2025-02-13

Version:

Bokslut 2024

Tabell 1. Resultat per verksamhet, kulturnämnden. Belopp i miljoner kronor.

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Årets resultat 2024	Årets resultat 2023	Helårsprognos resultat 202408
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Fritid och kultur	447	11	3	7
Öppen fritidsverksamhet	41	-7	-3	-7
Nämnden totalt	490	4	0	0

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Helårsprognos 202408
Investeringar	40	28	25	32

Nämndens analys - sammanfattning

Kulturnämndens resultat 2024 var ett överskott om 4 miljoner kronor jämfört med budget. Överskottet återfinns främst inom verksamhet fritid. Personalkostnader är lägre än budget, bland annat till följd av vakanta tjänster, utmaningar vid rekrytering samt oförutsedd frånvaro som inte kunnat ersättas fullt ut. Arbete med att skapa en robust grundbemanning pågår inom nämndens verksamheter. Åtgärder som vidtagits är till exempel tillsvidareanställning av områdesvisa vikarier inom fritidsverksamheterna.

Ytterligare en bidragande faktor till nämndens överskott är lokalprojekt som flyttats fram eller som färdigställts senare än budgeterat.

Öppen fritidsverksamhet redovisar underskott. En teknisk justering genomförs 2025 där cirka 7 miljoner kronor av kommunbidraget för fritidsverksamhet omfördelas till öppen fritidsverksamhet. Därmed anpassas budgetramarna till faktiska kostnader per verksamhet.

Av investeringsbudgeten om 40 miljoner kronor har 28 miljoner kronor tagits i anspråk. Outnyttjade investeringsmedel förklaras bland annat av en försenad upphandling, framflyttade lokalprojekt samt möjlighet till återanvändning av befintliga inventarier istället för nyanskaffning. Investeringsutgifter i nya lokaler som samnyttjas med utbildningsnämnden har blivit lägre än budgeterat.

Resultat per verksamhet

Tabell 2. Resultaträkning kulturnämnden, exklusive förvaltningsinterna poster. Belopp i miljoner kronor. Avrundningsdifferenser kan förekomma.

Intäkter och kostnader	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse utfall/budget	Årsprognos augusti 2024	Avvikelse utfall/prognos	Utfall 2023
Intäkt av avgifter, hyror, försäljning	32	30	1	29	2	34
Erhållna bidrag och övriga intäkter	22	21	1	22	-1	20
Summa intäkter	53	51	2	52	2	54
Lämnade bidrag & köp av huvudverksamhet	-94	-92	-2	-94	0	-91
Personalkostnader	-223	-231	8	-225	1	-206
Lokalkostnader	-93	-95	2	-95	2	-83
Materialkostnader	-26	-20	-6	-24	-2	-21
Övriga kostnader	-44	-43	-1	-44	0	-46
Internt fördelade kostnader	-45	-45	0	-45	0	-43
Summa kostnader	-525	-525	1	-526	1	-490
Avskrivningar	-10	-10	1	-10	1	-10
Finansiella poster	-5	-5	0	-5	0	-3
Summa nettokostnader inkl finansiella poster	-486	-490	4	-490	3	-449
Kommunbidrag	490	490	0	490	0	449
Resultat	4	0	4	0	3	0

Kulturnämndens resultat 2024 var ett överskott om 4 miljoner kronor jämfört med budget, vilket motsvarar en avvikelse om 0,7 procent av totala kostnader. Helårsprognosen som lämnades per augusti var ett nollresultat i linje med budget, med ett prognosspann mellan 1 miljon kronor i underskott till 4 miljoner kronor i överskott. Helårsresultatet landade inom prognosspannet.

Kulturverksamhet

Årets resultat för verksamhetsområdet kultur var ett överskott om 1 miljon kronor jämfört med budget. Främsta orsak till överskottet är lägre personalkostnader, bland annat till följd av att medarbetare inom flera olika delar av verksamheten väljer en lägre sysselsättningsgrad än heltid. I och med heltid som norm, med rätt att arbeta deltid, i kombination med förändrad lagstiftning för hur arbetsgivaren kan anställa på visstid, har möjligheterna att täcka upp deltidstjänster försvårats. Det har även medfört ett ökat antal konverteringar av visstidsanställningar till tillsvidareanställningar. Oförutsedd frånvaro som uppstår med kort varsel är generellt svår att täcka upp fullt ut och får ofta lösas av medarbetarna på plats.

Arbetsmiljö och öppethållande har kunnat upprätthållas under året, medan kvalitets- och utvecklingsarbete i vissa fall behövt nedprioriteras. Arbete med att skapa en robust grundbemanning pågår och åtgärder som vidtagits är bland annat anpassad schemaläggning och rekrytering av studentmedarbetare inom biblioteksverksamheten. Ytterligare åtgärder krävs för att nå robust grundbemanning till exempel under helger.

Lokalkostnader är lägre än budget och beror framför allt på lokalprojekt som färdigställts senare än beräknat, till exempel nytt konstmagasin för offentlig konst och

Uppsala konstmuseum, nytt bibliotek i Rosendals multihus samt viss ombyggnation av Parksnäcken för att skapa nya ändamålsenliga loger för artister.

Nämnden har genom omprioriteringar kunnat genomföra en tillfällig förstärkning av budgeten för bidrag till externa aktörer och tillmötesgå behov inom det fria kulturlivet samt hos civilsamhällets aktörer.

Reginateatern redovisar ett underskott om cirka 2 miljoner kronor jämfört med budget 2024. Resultatet är i linje med helårsprognosen per augusti. Beslutad anpassning av verksamheten har tagit längre tid att realisera än beräknat och väntas få full effekt under 2025.

Fritidsverksamhet och öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb)

Årets resultat för verksamhetsområdet fritid var ett överskott om 10 miljoner kronor jämfört med budget. Främsta orsak till överskottet är en förskjutning av kostnader till öppen fritidsverksamhet som redovisade ett underskott om 7 miljoner kronor jämfört med budget. En teknisk justering genomförs 2025 där cirka 7 miljoner kronor av kommunbidraget för fritidsverksamhet omfördelas till öppen fritidsverksamhet. Därmed anpassas budgetramarna till faktiska kostnader per verksamhet.

Resterande del av fritidsverksamhetens överskott förklaras främst av lägre personalkostnader än budget. Nämndens egen regi av fritidsverksamhet och öppen fritidsverksamhet har haft vakanta tjänster, utmaningar att rekrytera och bibehålla kompetens samt oförutsedd frånvaro som inte kunnat ersättas fullt ut. Följdeffekten har blivit minskad kvalitet, utveckling och kontinuitet i grunduppdraget. Fritidsgårdar är den verksamhet som påverkats mest och som i vissa fall behövt stänga eller anpassa utbudet av aktiviteter. I och med genomförd omorganisation av den egna regin under 2024 har bland annat ledningsstrukturen förstärkts och förutsättningarna för ökad kvalitet och utveckling har förbättrats.

Arbete med att skapa en robust grundbemanning pågår och åtgärder som vidtagits är bland annat tillsvidareanställning av områdesvisa vikarier. En viss vändpunkt vid rekrytering signaleras. Pågående lönesatsning bidrar till ett större rekryteringsunderlag samt ökad kompetens hos nya medarbetare, samtidigt som det råder brist på relevant utbildad arbetskraft för öppen fritidsverksamhet på arbetsmarknaden.

Genom omprioriteringar har en satsning på förbättrade lärmiljöer kunnat genomföras som ett pedagogiskt stöd till medarbetarna. Satsningen främjar trygghet, tillgänglighet och stimulerar inlärning.

En fördjupad målgruppsanalys, huvudsakligen finansierad av projektmedel och kraftsamlingen mot kriminalitet, har initierats och drivs med stöd av konsulter. Analysen kommer att ligga till grund för utvecklingen av kulturnämndens ansvarsområde för barns och ungas fria tid, samt bidra till kommungemensamma insikter.

Gällande fritidsverksamheten inom kulturnämndens ansvarsområde som utförs av externa aktörer finns en osäkerhet om framtida ekonomiska konsekvenser efter höstens brand på Svartbäcksgatan 32. I lokalerna har föreningen Ungdomens hus bedrivit sin verksamhet. En polisutredning pågår och orsak till branden är i dagsläget inte fastställd.

Investeringar

Tabell 3. Investeringar kulturnämnden, belopp i miljoner kronor. Avrundningsdifferenser kan förekomma.

Investeringar	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse utfall/budget	Årsprognos augusti 2024	Avvikelse utfall/prognos
Kulturverksamhet	24	33	-9	26	-2
<i>varav offentlig konst (1 %-riktlinje)</i>	11	12	-1	12	-1
Fritidsverksamhet	3	6	-3	5	-2
Öppen fritidsverksamhet	1	1	0	1	0
Summa	28	40	-12	32	-4

Kulturnämndens budget för investeringar år 2024 uppgick till 40 miljoner kronor, varav 12 miljoner kronor var reserverade för offentlig konst. Under året har 28 miljoner kronor tagits i anspråk, vilket motsvarar ett budgetutnyttjande om cirka 70 procent.

Årets investeringar har bland annat bestått av offentlig konst, uppbyggnad av basutställning till det nya museet Uppsala slottshistoriska samt inventarier till bibliotek, fritidsklubb och kulturskoleverksamhet som öppnat i Rosendal.

Outnyttjade investeringsmedel förklaras bland annat av en försenad upphandling, framflyttade lokalprojekt samt möjlighet till återanvändning av befintliga inventarier istället för nyanskaffning. Investeringsutgifter i nya lokaler som samnyttjas med utbildningsnämnden har blivit lägre än budgeterat.

Inga investeringsmedel begärs överförda från 2024 till 2025. Påbörjade investeringar som fortgår efter årsskiftet bedöms kunna hanteras inom nämndens tilldelade investeringsbudget för 2025.

Kulturnämnden
Rapport

Datum:
2025-01-22

Diarienummer:
KTN-2024-00328

Handläggare:
Rafael Myncke

Årsuppföljning av kulturnämndens verksamhetsplan 2024

Innehåll

Inledning.....	3
Sammanfattning och analys	4
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	9
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb	18
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen	22
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	24

Inledning

Helårsuppföljningen av nämndens verksamhetsplan omfattar enligt rutin för nämnders och bolags uppföljning 2024 nämndens bidrag till måloppfyllelse av kommunfullmäktiges fokusmål och uppdrag, samt nämndens uppfyllelse av nämndmål. Bedömningen av fokusmål görs genom en samlad värdering av nämndens arbete under året.

För uppdrag, nämndmål och tillhörande åtgärder görs en statusbedömning vid årets slut. Till respektive fokusmål har nämnden, i sin verksamhetsplan, beslutat om ett antal indikatorer. Utfallet av dessa ligger också till grund för bedömningen av kommunfullmäktiges fokusmål.

En nämnd kan ha fått tilldelat flera olika uppdrag från kommunfullmäktige och kommunstyrelsen:

- Kommunfullmäktiges uppdrag i Mål och budget
- Kvarvarande uppdrag från tidigare Mål och budget som inte är färdiga
- Tillkommande uppdrag från kommunstyrelsen
- Kommungemensamma HR-nämndmål

I samband med helårsbokslutet görs varje år en uppföljning av hur nämnden hanterar synpunkter som kommer in från invånare, brukare och besökare. Detta görs genom att nämnden besvarar ett antal frågeställningar.

Bedömningskriterier

Nedan redovisas förklaringstexter till de bedömnings- och statuskriterier som presenteras i denna rapport.

Status	Innebörd
Klar	Färdig. Gäller även när det som började som ett uppdrag fortsättningsvis hanteras i ordinarie verksamhet.
Påbörjad	Löper på enligt plan.
Väntar	Inte påbörjad, i enlighet med plan.
Försenad	Påbörjad, men löper inte på enligt plan.
Ej påbörjad	Inte påbörjad, trots att den borde vara påbörjad.
Stoppad	Kommer inte att genomföras.

Tabell 1. Bedömningskriterier till uppdrag, nämndmål och åtgärder.

Sammanfattning och analys

Uppföljning av Fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Kulturnämnden har under året genomfört insatser som bidrar till att effektivisera verksamheten, optimera resursanvändning och utveckla välfärden. Ett nytt digitalt system för bidragshantering har implementerats och använts fullt ut under höstens ansökningsomgång, vilket har minskat den manuella arbetsbördan och ökat effektiviteten. Inom Uppsala Kulturskola har det nya elevadministrativa systemet resulterat i en markant minskning av administrativa frågor, medan Fritid Uppsala har genomfört en omfattande omorganisation som optimerar bemanning och utvecklar kvalitetsledningssystem.

Under hösten testade Bibliotek Uppsala ett befintligt digitalt verktyg för biljetthantering och för övriga verksamheter har arbetet med att samla och analysera krav fortsatt. Upphandlingsunderlaget planeras att skickas ut under våren 2025. Samtidigt har kulturnämndens kompetensförsörjningsplan reviderats, med fokus på ersättningsplanering och hållbart arbetsliv. Samarbeten med skolor och fritidsklubbar har förstärkts genom nya rutiner och en förbättrad budgetmodell, och Uppsala Kulturskola har utökat sitt avgiftsfria kulturutbud till fler områden.

Vidare har arbetet med att utveckla handlingsplanen till det kulturpolitiska programmet 2025–2028 avancerat, med remisshantering och fördjupade diskussioner för att säkerställa att planen är i linje med kommunens mål. En ny biblioteksplan för perioden 2025–2029 har också tagits fram i samverkan mellan kulturnämnden och utbildningsnämnden. Kulturnämnden fattade beslut om såväl en övergripande utredning om scenkonstens förutsättningar i Uppsala som att anta riktlinjer för Kulturnämndens arbete med kulturarv.

Kommunens allaktivitetshus, aktivitetshus och ungdomskulturhus har skapat inkluderande och generationsöverskridande mötesplatser, samtidigt som partnerskap med ideella aktörer har stärkt tillgången till fritidsaktiviteter för invånare med komplexa behov. Genom samnyttjande av lokaler som Gottsundaskolan och Rosendals Multihus har kommunen också optimerat resursutnyttjandet. Arbetet med att främja social och digital inkludering har intensifierats genom IT-handledning, kulturaktiviteter och dialoger med civilsamhället.

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Kultur, idrotts- och fritidsförvaltningen fortsätter att vara en viktig uppdragsgivare till professionella kulturaktörer verksamma lokalt, nationellt och internationellt, bland annat genom projekt- och verksamhetsbidrag.

Även om Uppsala inte blev utvald som europeisk kulturhuvudstad 2029, har processen varit ovärderlig. Processen har inte bara mobiliserat lokala kulturaktörer och näringslivet, utan också fördjupat samarbetet med internationella partners. Regelbundna möten har hållits med både privata och offentliga aktörer inom

kultursektorn i Uppsala. Dialogen med andra europeiska städer och kulturorganisationer har intensifierats, vilket stärker Uppsalas nätverk och internationella profil.

Parallellt med detta har Uppsala kommun ansökt om medlemskap i EIT Culture and Creativity Cities & Regions Network, vilket är ett strategiskt viktigt steg för att integrera Uppsala i ett större europeiskt sammanhang och främja innovation samt stärka stadens kulturella och kreativa näringar. Under 2024 pågick flertal europeiska och nordiska projekt inom nämndens verksamhet.

För att möta den ökande efterfrågan på kvalificerad arbetskraft inom kultursektorn har kulturnämnden också inlett samtal med Region Uppsala om att starta en yrkesutbildning inom föreställningsteknik. Detta initiativ syftar till att adressera den aktuella bristen på teknisk personal, särskilt föreställningstekniker, och stärka kompetensutvecklingen inom kultursektorn i Uppsala.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Under 2024 har kulturnämnden vidtagit åtgärder för att stödja kommunens mål om en minskad klimatpåverkan och anpassning till klimatförändringar. En förstudie har genomförts för att utveckla Biotopia till en informationshub för klimatomställning för Uppsalabor. Resultaten från förstudien ger underlag för fortsatt arbete under 2025, med fokus på finansiering och etablering.

Kulturnämnden har vidtagit åtgärder för att främja klimatsmarta transporter och resvanor inom sina verksamheter. Inom förvaltningen har bland annat rutiner för tjänsteresor tydliggjorts. Tjänstecyklar har köpts in till Stadsbiblioteket. Fritid Uppsala och Kulturskolan har vidtagit åtgärder för att minska transportbehovet genom utökad verksamhet i ytterområden och ökad användning av kollektivtrafik. Regionens sommarbusskort har också bidragit till att öka barns och ungas tillgång till fritidsaktiviteter. Offentlig konst har implementerat sitt klimatberäkningsverktyg, som nu används för att minimera klimatpåverkan vid produktion av konstverk. Verktöget har fått uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Inom verksamheten har också en vägledning tagits fram för att förtydliga vad som gäller vid konsulteresor med utgångspunkt i kommunens riktlinjer för resor i tjänst.

Planering för förvaltningens arbete med kontinuitetshandling har inletts under hösten. Inom ramen för det arbetet ses även risker med koppling till extremväder över. Förvaltningen har haft representation i beredskapsnätverket där frågan om risker kopplade till extremväder diskuterats under året. Arbetet fortsätter under 2025. Inom klimatanpassningsområdet har kulturnämnden påbörjat ett arbete för att identifiera och hantera klimatrelaterade risker i sina verksamheter. Kulturskolan har etablerat rutiner för att hantera extremväder, medan Bibliotek Uppsala har börjat se över riskerna. Fritid Uppsala arbetar med planer för att anpassa lokaler i samarbete med fastighetsstaben. Detta arbete kommer att fortsätta under 2025.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Under 2024 har kulturnämnden arbetat med insatser som syftar till att stärka tryggheten och främja jämlika livsvillkor. Arbetet har riktats mot att förebygga ungdomsbrottslighet, bryta segregation och stärka social sammanhållning.

Inom trygghetsskapande insatser har Fritid Uppsala aktivt deltagit i samverkansnätverk som SSPF och EST samt utvecklat mötesplatser för barn och unga genom fritidsgårdar och allaktivitetshus. Initiativet Återfika i Gottsunda har etablerats som en trygghetsfrämjande mötesplats med över 13 300 besökare under året. Som del av kraftsamling mot kriminalitet har Fritid Uppsala utvecklat en lotsningsprocess för ungdomar i riskzonen för kriminalitet. Arbetet bygger på individanpassat stöd och samarbete med skolor och civilsamhället.

För att bryta segregationen och främja social sammanhållning har kulturnämnden fortsatt utveckla samarbeten med civilsamhället och andra aktörer. Bibliotek Uppsala och Fritid Uppsala har erbjudit aktiviteter som språkträffar och läxhjälp samt initierat informationsinsatser riktade till nyanlända. Det finns omfattande läsfrämjande verksamhet inom Bibliotek Uppsala riktad till barn och unga. Fritid Uppsala har under hösten 2024 upphandlat en målgruppsanalys för att få ökade insikter i behov och önskemål kring barn och ungas fria tid från målgruppen själv men även från aktörer och vårdnadshavare. Fritid Uppsala har förstärkt sitt arbete i socioekonomiska utsatta områden i kommunen, och Uppsala Kulturskola har genom El Sistema fortsatt skapa inkluderande verksamhet för barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden.

Arbetet med att stödja nyanlända och främja integration har vidareutvecklats. Inom Bibliotek Uppsala sker det bland annat i form av samverkan med SFI. Uppsala Summer Zone har erbjudit kostnadsfria och meningsfulla aktiviteter för barn och unga, vilket har lockat ett ökat deltagarantal. Informationsinsatser har riktats mot ökat deltagande i fritidsklubsverksamhet och förbättrad tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter. Inom Konst och Kulturarv finns exempel på verksamhet som riktar sig mot ukrainska flyktingar, framförallt barn, och med stöd från kommunens Idécheck arbetar Biotopia tillsammans med bland annat Upplandsstiftelsen för att ge nyanlända ökad kunskap om de globala hållbarhetsmålen, hälsa och allemansrätten.

Kulturnämnden har också arbetat med att främja psykisk hälsa och hantera psykisk ohälsa bland barn och unga. Insatser har inkluderat utbildningar inom suicidprevention, riktade kulturaktiviteter och utveckling av inkluderande mötesplatser. Samverkan med ideella aktörer som RF-SISU Uppland har stärkt föreningslivets möjligheter att inkludera barn och unga med NPF-diagnoser. Inom Konst och Kulturarv har ett nytt spår - "Tröstespåret" - lanserats i den digitala appen. Bibliotek Uppsala har fortsatt samarbetet med anpassade grundskolor för att möjliggöra kulturaktiviteter utifrån målgruppens behov och förutsättningar.

Uppföljning av nämndmål

Fokusmål	Nämndmål	
1. Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden	Påbörjad	Kommungemensamt: N1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv
	Påbörjad	Kommungemensamt: N1.2. Kulturnämnden ska genomföra en översyn av befintliga styrdokument för att identifiera områden där uppdateringar och förbättringar krävs
	Påbörjad	N1.3. Kulturnämnden ska använda data och analys för att mäta och utvärdera verksamhetens resultat, effektivitet och kvalitet

Tabell 2. Statusbedömning av nämndmål per december 2024.

Under fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden finns det tre nämndmål, varav ett är ett kommungemensamt nämndmål. Arbetet med samtliga nämndmål går enligt plan.

Uppföljning av uppdrag

Fokusmål	Statusbedömning för uppdrag per december 2024					Summa
	Klar	Påbörjad	Väntar	Försenad	Ej påbörjad	
1. Stark ekonomi och värna välfärden		7				7
2. Välmående näringsliv och fler jobb		4				4
3. Leda klimat-omställningen		2				2
4. Tryggare med jämlika livsvillkor		8				8
Summa	/	21	/	/	/	21

Tabell 3. Statusbedömning och prognos för uppdrag per december 2024.

Per december 2024 hade kulturnämnden blivit tilldelad totalt 21 uppdrag. De uppdrag som har blivit färdiga under året tas inte med i rapporteringen per december. Majoriteten av uppdragen återfinns under fokusmål 1 och 4. Arbetet med samtliga uppdrag går enligt plan. Prognosen är att samtliga uppdrag kommer bli färdiga senast 2026.

Uppdraget som har tagits bort från rapporteringen är

- Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun

Åtgärder

Fokusmål	Statusbedömning för åtgärder per december 2024					Summa
	Klar	Påbörjad	Väntar	Försenad	Ej påbörjad	
1. Stark ekonomi och värna välfärden	2	26	/			28
2. Välmående näringsliv och fler jobb	1	6				7
3. Leda klimat-omställningen	1	4				5
4. Tryggare med jämlika livsvillkor		18				18
Summa	4	54	/	/	/	58

Tabell 4. Statusbedömning av åtgärder per december 2024.

I nämndens verksamhetsplan per augusti finns totalt 58 åtgärder kopplade till nämndmål och uppdrag. Majoriteten av åtgärderna återfinns under fokusmål 1 och 4. Fyra åtgärder blev klara och 54 går enligt plan och en väntar. Detta innebär att arbetet med samtliga åtgärderna går enligt plan.

Fokusrmål 1: Uppsala ska sakra en stark ekonomi och vrna vlfarden

Namnndens verksamhet tycks till overvlgande del leda till onskat resultat varfor fokusrmålet bedoms vara i hog grad uppfyllt.

Uppdrag 1: Frigora tid och resurser till kommunens kernverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen

Status
Paborjad

Bedomningen ar att uppdraget kommer fardigstallas senast 2026.

Kulturnamnnden arbetar med att tydliggora processer samt effektivisera och minska administrationen inom alla verksamheter. Arbetet bedrivs bland annat genom att se over hur digitala hjalpmedel kan nyttjas pa basta satt, se over relevanta stodfunktioner, samordna administrativa processer, anvanda gemensam kompetens samt chefs- och ledarskapsutbildning. Flera av dessa atgarder aterfinns under andra uppdrag i kulturnamnndens verksamhetsplan. Harunder ett antal konkreta exempel fran den har rapportperioden:

- Under 2024 har forvaltningens ledningsgrupp implementerat ett nytt arbetssatt med forandrade motesformer for att effektivisera sitt arbete och prioritera strategiska utvecklingsfragor. En forsta utvardering av arbetssattet har genomforts, och justeringar planeras for 2025.
- Det nya digitala systemet for bidragshandlaggning ar nu lanserat infor hostens ansokningsomgang. Vissa tidsvinster i handlaggningen kan redan nu identifieras, t.ex. genom att manuella moment ersatts med automatiserade, men inforandet innebar ocksa under uppstartsperioden en okad arbetsbelastning i form av bland annat utbildning, bade internt och for bidragssokande aktorer.
- Uppsala Kulturskola ser nu resultat av det nya elevadministrativa systemet, med en minskning av mejl till expeditionen, fran 25 till 4 per dag i genomsnitt. Detta visar pa tydliga effektivitetsvinster i elevadministrationen, sarskilt vid terminsstarter. Samtidigt har administrativa resurser behovt anvandas till nya regler kring grundbemanning, parkeringstillstand samt dygns- och veckovila.
- Fritid Uppsala har genomfort en omorganisation for att effektivisera anvandningen av kompetens och bemanning. Den nya utvecklingsorganisationen ar pa plats, och arbete pagar med att ta fram nyckeltal for uppfoljning samt att undersoka stodsystm for ett kvalitetsledningssystem. Det utreds ocksa om den manuella hanteringen av ekonomiska medel via IST kan automatiseras.
- Konst och Kulturarv arbetar gemensamt med att utveckla verksamheter efter framtagna visioner – att na fler, med hogre kvalitet, och digitalt. Att minska och effektivisera administrationen, att anvanda olika kompetenser gemensamt samt att utveckla innehall tillsammans ar ocksa nagra av avdelningens viktiga mal.
- Bibliotek Uppsala har upprattnat modeller for bade verksamhet riktad till barn och unga och for bibliotekskategorier inom folkbiblioteken. Dessa modeller

syftar till att skapa tydlighet, effektivitet och transparens i verksamheten, samt att underlätta planering och resursnyttjande. Implementering av bibliotekskategorierna påbörjades under hösten 2024. En AI-funktion för automatiserade svar har införts i kundtjänsten, vilket förbättrar tillgängligheten och effektiviserar hanteringen av kundförfrågningar. Arbeta pågår med att förfina svarsfunktionen.

Åtgärder till uppdrag 1

Åtgärd	Status
Effektivisera administrationen inom nämndens verksamheter	Påbörjad

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2025.

Arbetet med förvaltningens digitala färdplan, som styrs av kommunledningskontoret, har återupptagits och processen fortskrider inom förvaltningen. Fördjupade diskussioner för att fastställa vad som krävs för att möta identifierade framtida utmaningar har dock skjutits fram och planeras nu att genomföras under våren 2025. Förvaltningen fortsätter att bidra aktivt i arbetet och följer utvecklingen i dialog med kommunledningskontoret.

Under året har upphandlingen av ett nytt IT-system för bidragshantering slutförts. Ansökningsomgången för kulturnämndens bidrag för 2025 öppnade som planerat den 9 augusti i det kommungemensamma systemet. Under hösten har ansökningarna hanterats i det nya systemet, som nu är fullt driftsatt och överlämnat till den ordinarie driftorganisationen för fortsatt förvaltning.

Under våren 2024 genomfördes en kartläggning av verksamheternas krav för ett nytt biljett- och bokningssystem. Upphandlingen planerades ursprungligen som en gemensam process med två delområden. Under hösten testade dock Bibliotek Uppsala ett befintligt digitalt verktyg för biljetthantering, vilket resulterade i att systemet Webropol infördes i december 2024. För övriga verksamheter har arbetet med att samla och analysera krav fortsatt, och upphandlingsunderlaget planeras att skickas ut under våren 2025.

Åtgärder till uppdrag 3

Åtgärd	Status
Aktivt och strategiskt arbete med den digitala transformationen	Påbörjad
Implementera nytt IT-system för bidragshantering	Färdig
Upphandla och implementera ett nytt biljett- och bokningssystem för nämndens verksamheter	Påbörjad

Uppdrag 4: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Under perioden har kulturnämndens kompetensförsörjningsplan reviderats för att omfatta åren 2025–2027. En dialog pågår om möjligheten att framöver samla kompetensförsörjningsplanerna för kulturnämnden och idrotts- och fritidsnämnden till en gemensam plan, då båda nämnderna får stöd av samma förvaltning. Arbetet med ersättningsplanering fortskrider på avdelningarna som en del av den löpande verksamheten och följs upp regelbundet i förvaltningens ledningsgrupp. Kompetensförsörjningsplanen, inklusive dess uppdateringar och ersättningsplaneringen, integreras i ledningsgruppens årshjul som en del av utvecklingen av mål- och uppföljningsområden. Förvaltningen arbetar även aktivt med att nå en mer robust grundbemanning för att säkerställa ett hållbart och hälsofrämjande arbetssätt.

Åtgärder till uppdrag 4

Åtgärd	Status
Säkra strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning	Påbörjad

Uppdrag 7: Stärka likvärdigheten och höja kunskapsresultaten i förskola, förskoleklass, grundskola och fritidshem, fritidsklubb och gymnasium

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas 2026.

Arbetet med att utveckla samverkan mellan grundskola och fritidsklubb har fortsatt under hösten. Från hösten 2024 omhändertar UBF grundskola omsorg före skoldagens början på uppdrag av Fritid Uppsala. Rutiner för övergång mellan grundskola och fritidsklubb ses över för att skapa en mer sammanhållen verksamhet. Samnyttjande av lokaler lyfts i samband med ombyggnationer och genom dialog mellan förvaltningar, vilket främjar en effektiv resursanvändning. Kompetensutvecklingsinsatser kopplade till samverkan har pausats tills den nya organisationen är fullt etablerad, men kontinuerlig avstämning med SSPF junior bidrar till att stärka samverkan i olika områden.

En ny modell för fritidsklubbar och morgonomsorg användes i höstens budgetarbete och kommer att förfinas ytterligare under 2025. Samverkan mellan fritidsklubbar och fritidshem har etablerats på flera enheter, även om vissa behöver vidareutvecklas. En pågående utredning syftar till att säkerställa likvärdiga förutsättningar för barn som både behöver morgonomsorg och vill delta i fritidsklubbens verksamheten på eftermiddagarna.

För att främja barns och ungas rätt till kultur och inflytande har flera insatser genomförts under året. Kulturhusens verksamhet har skapat förutsättningar för

delaktighet genom både eget skapande och upplevelser av professionell kultur. Biblioteksguidernas relationsskapande arbete har implementerats i ordinarie verksamhet, och barn och unga ges inflytande över bibliotekens aktiviteter. Fritid Uppsala har examinerat 14 barnrättsstrateger, breddat sitt kulturella utbud och framgångsrikt bemannat och aktiverat barn och unga på Uppsala Summer Zone med markant ökat deltagande jämfört med tidigare år. Uppsala kulturskola har fortsatt undanröja hinder för deltagande genom avgiftsfria aktiviteter som El Sistema och lovkurser, samt genom att sprida verksamheten till fler skolor på landsbygden.

Kultur och natur i skolan har lanserat ett basutbud för att öka möjligheterna att erbjuda en likvärdig skola där alla elever ska ha tillgång till kulturupplevelser. Genom lanseringen av basutbud har möjligheten att erbjuda ett likvärdigt kulturutbud för alla elever i Uppsala ökat markant. Under året har antalet friskolor som medverkar i ansökan till Skapande skola ökat från 1 till 18. Detta innebär att i stort sett alla elever i Uppsala ges möjlighet att ta del av aktiviteter inom Skapande skola. Utbudsbokningen, som varit i drift sedan 2022, har ökat möjligheterna att följa upp vilka skolor och elever som tar del av utbudet av kultur- och naturaktiviteter, och utifrån det rikta insatser mot de som inte använder möjligheterna.

Åtgärder till uppdrag 7

Utveckla samverkan mellan grundskola och fritidsklubb	Påbörjad
Se över budgetmodellen till fritidsklubbar samt morgonomsorgen	Påbörjad
Främja barns och ungas rätt till kultur och inflytande	Påbörjad

Uppdrag 8: Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Kulturnämnden har fortsatt att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser, med särskilt fokus på att möta behoven hos unga och invånare i behov av särskilt stöd. Genom samarbeten med andra nämnder, partnerskap med idéburna organisationer och ett brett spektrum av insatser har förvaltningen tagit viktiga steg för att skapa tillgängliga och meningsfulla fritidsaktiviteter för alla invånare, inklusive de med komplexa behov.

Bibliotek Uppsala har genomfört ett brett arbete för att inkludera målgrupper som vuxna inom LSS och socialpsykiatri genom program som Kulturveckan och studiecirkel i samverkan med flera externa aktörer. Fritid Uppsala har förstärkt generationsöverskridande aktiviteter och skapat tryggare mötesplatser genom projekt som Återfika i Gottsunda, samt vidareutvecklat tillsammans med Idrotts- och Fritidsnämnden Uppsala Summer Zone med markant ökat deltagande. Funkisfestivalen på Kulturhus Grams - som genomförs av Fritid Uppsala i samverkan med vård- och omsorgsförvaltningen - är ytterligare ett exempel.

Förvaltningen samverkar även inom överenskommelsen om Idéburet offentligt partnerskap med Fyrisgården och RF-SISU Uppland för att stärka tillgången till fritidsaktiviteter för invånare med komplexa behov. Arbetet följs upp löpande i partnerskapens styrgrupper för att säkerställa långsiktig effekt.

Särskilda insatser har riktats mot målgrupper som saknar meningsfull fritid. Kubik Uppsala har synliggjort avgiftsfria aktiviteter, särskilt under lov, medan Fritid Uppsala genom lotsningsprocesser har erbjudit ungdomar i riskzonen för kriminalitet stöd till fritidsaktiviteter. Uppsala Kulturskola har nått över 1 300 deltagare genom avgiftsfria aktiviteter och verksamheten Kulturis, som särskilt riktas mot barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden och på landsbygden.

Åtgärder till uppdrag 8

Åtgärd	Status
Fortsatt samverka med berörda nämnder för att tillsammans stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser och en effektiv och nära vård 2030	Påbörjad
Samverka inom överenskommelsen om Idéburet offentligt partnerskap med föreningar för att stärka möjligheter till fritidsaktiviteter, även för invånare med komplexa problem	Påbörjad
Tillsammans med berörda nämnder öka tillgängligheten till nämndens verksamheter för målgrupper som idag inte har en meningsfull fritid	Påbörjad

Uppdrag 9: Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Kulturnämnden har under året arbetat med att stärka livskvaliteten för äldre genom en bredd av insatser som främjar social och digital inkludering, generationsöverskridande möten och tillgång till kultur och fritid på jämlika villkor.

Arbetet med att utveckla nya riktlinjer för bidrag till studieförbunden fortskrider och förväntas slutföras under 2025. Dialoger under året har fokuserat på att justera riktlinjer för särskilda bidrag som möjliggör kultur i vården-verksamhet, vilket fortsatt kommer att bidra till kulturaktiviteter för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Generationsöverskridande aktiviteter har vidareutvecklats i allaktivitetshusen, med fokus på samverkan med civilsamhället och att skapa trygga mötesplatser för alla åldrar. I Gränby har minimässor och behovskartläggningar genomförts.

Inom överenskommelsen om Idéburet offentligt partnerskap har kulturnämndens kansli, tillsammans med RF-SISU Uppland och Fyrisgården, stärkt möjligheterna till aktiviteter för äldre, med särskilt fokus på ensamma äldre. Uppsala läns 4H har också erhållit stöd för att skapa aktiviteter på sina 4H-gårdar som riktar sig till målgruppen.

Bibliotek Uppsala och Kultur i vård och omsorg har arbetat löpande för att säkerställa tillgång till kultur för äldre. Samordnade insatser har genomförts för att lyfta förvaltningens samlade kulturbud till målgruppen, och möten mellan aktörer som studieförbund och vård- och omsorgsförvaltningen har breddat aktivitetsutbudet.

Digital inkludering har varit en central del av arbetet under året. Bibliotek Uppsala har genomfört IT-handledning, VR-aktiviteter och föreläsningar om digital säkerhet, samtidigt som samarbeten med aktörer som Seniornet och Konsument Uppsala har stärkt äldres tillgång till teknik och digitala tjänster. Ett brett programutbud, inklusive läsgrupper, skrivarcirklar och föreläsningsserier, har riktat sig till äldre, med särskilda satsningar på seniorer som omfattas av insatser enligt LSS.

Åtgärder till uppdrag 9

Åtgärd	Status
Säkerställa att verksamheter riktade mot äldre kan fortgå i och med framtagande av nya riktlinjer för bidrag till studieförbunden	Påbörjad
Arbeta för generationsöverskridande aktiviteter i Allaktivitetshusen i nära samverkan med civil samhället	Påbörjad
Inom överenskommelsen om Idéburet offentligt partnerskap med föreningar samverka för att stärka möjligheter till aktiviteter för äldre	Påbörjad
Genom att utveckla kulturgarantin för äldre säkerställa att alla kan vara aktiva och delaktiga i kultur- och fritidsverksamheten på jämlika villkor	Påbörjad
Tillsammans med andra främja social och digital inkludering för målgruppen äldre inom biblioteks- och kulturverksamheter.	Påbörjad

Uppdrag 10: Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokaler för andra verksamheter när de inte nyttjas

Status
Påbörjad

Nytt uppdrag. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Under 2024 har flera samnyttjade lokaler tillskapats, inklusive Gottsundaskolan och Rosendals Multihus, och ytterligare projekt planeras för 2025–2026, såsom Industriminnesföreningens omlokalisering och Köttinspektionen. Fastighetstabens arbete med att utveckla en rutin för en årlig översyn av lokaler som kan tomställas eller användas för samnyttjande fortsätter även under 2025.

Verksamheters och organisationers behov fångas löpande upp genom regelbundna arbetsmöten inom ramen för kulturnämndens lokalförsörjningsplan. Dessa dialoger har bidragit till att identifiera möjligheter och utmaningar kopplade till samnyttjande, vilket är särskilt relevant för framtida projekt som Rosendals Multihus och Industriminnesföreningens omlokalisering.

Vid nyproduktion och ombyggnation läggs allt större fokus på att förbereda lokaler för samnyttjande mellan flera verksamheter. Uppföljningen av samnyttjande i befintliga projekt sker löpande för att utveckla samarbeten och förbättra effektiviteten. Samtidigt identifieras de ekonomiska konsekvenserna av samnyttjandet som ett

område för vidare utredning, för att säkerställa att verksamheterna har rätt förutsättningar att klara sina samnyttjandeuppdrag.

Åtgärder till uppdrag 10

Åtgärd	Status
Kartlägga nuläget och möjliggöra för samnyttjandet av lokaler och anläggningar	Påbörjad
Undersöka vilka behov som finns hos organisationer inom nämndens ansvarsområden till att samnyttja lokaler	Påbörjad
Arbeta med beslutade åtgärder och utredningar i nämndens lokalförsörjningsplan	Påbörjad

Kommungemensamt nämndmål: NB1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs kontinuerligt upp och har sammanfattats av respektive chef inför årsskiftet 2024. Uppföljningen kommer att presenteras på skyddskommittén och i nämnden. Arbetsmiljöfrågor bevakas regelbundet under skyddskommitté-möten i samarbete med skyddsombuden. Verksamheterna arbetar aktivt med att stärka en robust grundbemanning, vilket är avgörande för en god arbetsmiljö och hållbara arbetsförhållanden.

Chefsforums syfte och upplägg har tydliggjorts och under 2024 har chefsforum varit en uppskattad plattform för kollegialt lärande och informationsutbyte. Ett nytt HR-forum har också etablerats, där chefer från flera förvaltningar erbjuds möjlighet att utveckla sitt ledarskap och nätverka kring relevanta teman. Ledningsgruppsutveckling för förvaltningsledningen pågår, och riktade initiativ för chefsgruppen inom Fritid Uppsala har inletts under slutet av 2024, med fortsatt arbete planerat för 2025.

Medarbetarundersökningen som genomfördes våren 2024 har presenterats för nämnden och förvaltningen. Baserat på resultaten arbetar avdelningarna med att utveckla och genomföra handlingsplaner för att ytterligare förbättra arbetsmiljön.

Åtgärder till nämndmål N1.1

Åtgärd	Status
Utveckla arbetsmiljön för ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv	Påbörjad
Utveckla chef- och ledarskap samt medledarskap	Påbörjad
Arbeta för en inkluderande och jämställd arbetsplats	Påbörjad

Nämndmål N1.2. Kulturnämnden ska genomföra en översyn av befintliga styrdokument för att identifiera områden där uppdateringar och förbättringar krävs

Status

Påbörjad

Uppdrag förväntas vara genomförd senast 2026.

Efter ett omfattande revideringsarbete under våren fastställde kulturnämnden i augusti 2024 en ny handlingsplan till det kulturpolitiska programmet för perioden 2025–2028. Planen har skickats på remiss inom kommunkoncernen och bearbetas nu utifrån inkomna svar, med slutgiltigt beslut av kommunstyrelsen planerat till mars 2025. Samtidigt har en ny biblioteksplan för perioden 2025–2029, framtagen i samverkan mellan kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen, antagits av både kulturnämnden och utbildningsnämnden i slutet av 2024.

Under 2024 har fokus varit på att utbilda både interna handläggare och externa sökande samt att etablera rutiner och processer kopplade till det nya kommungemensamma bidragssystemet. Handläggargruppen har arbetat för samsyn i tillämpningen av riktlinjer och utvecklat rutiner för exempelvis hantering av jäv. Arbetet med att ta fram en uppdragsbeskrivning för det fortsatta arbetet med riktlinjer och processer har försenats, men målsättningen är att ta ett sammanhållet grepp om återstående åtgärder från PwC-rapporten från 2021, arbetet med tjänsteutveckling inom bidragshantering och de behov som uppkommer i samband med det digitala systemstödet för bidragshantering.

Förändringar i omvärlden påverkar förutsättningarna för vissa delar av arbetet. Förvaltningen följer exempelvis förändringar i den nationella politiken för stödet till studieförbunden, som kan få betydelse för framtida riktlinjer på kommunal nivå.

Åtgärder till nämndmål N1.2

Åtgärd	Status
Påbörja arbetet med att revidera det kulturpolitiska programmet och handlingsplanen	Påbörjad
Påbörja arbete med att ta fram en ny biblioteksplan i samråd med berörda nämnder	Färdig
Se över riktlinjer och processer kring bidrag till föreningar, det fria kulturlivet och verksamhet för barn och unga.	Påbörjad

Nämndmål: N1.3. Kulturnämnden ska använda data och analys för att mäta och utvärdera verksamhetens resultat, effektivitet och kvalitet

Status
Påbörjad

Uppdrag förväntas vara genomförd senast 2026.

Under rapportperioden har arbetet fokuserat på att granska och justera befintliga nyckeltal i nämndens verksamhetsplan, vilket resulterat i mindre förbättringar i kulturnämndens verksamhetsplan 2025. Förvaltningen har även bidragit till ekonomidirektörens arbete med att identifiera relevanta nyckeltal med fokus på kvalitet. Som en del av arbetet med ansökan om att bli europeisk kulturhuvudstad 2029 har viss tid ägnats åt att utveckla avsnittet om "monitoring and evaluation",

inklusive förberedelser inför jurybesöket och presentationen. Arbetet under 2024 har lagt grunden för ett mer omfattande arbete med indikatorer som planeras under 2025.

Åtgärder till nämndmål N1.3

Åtgärd	Status
Se över och ta fram relevanta indikatorer inom nämndens ansvarsområden	Påbörjad
Analysera hur det kulturella hållbarhetsperspektivet kan appliceras i stads- och samhällsplanering	Påbörjad

Fokusrmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Nämndens verksamhet tycks till övervägande del leda till önskat resultat varför fokusrmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt.

Uppdrag 12: Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Kulturnämnden fortsätter arbetet med att förbättra företags servicen och utveckla kulturella och kreativa näringar som en del av Uppsalas strategi för hållbar stadsutveckling. Detta engagemang var en av de främsta anledningarna till att kommunen i juni 2024 ansökte om medlemskap i EIT Culture and Creativity, Cities & Regions Network. Arbetet med ansökan om att bli europeisk kulturhuvudstad har bidragit till att stärka kulturens roll i kommunen och främjat samverkan mellan kulturaktörer, näringsliv och akademi.

Under året genomfördes seminarieserien *Sammanvävda världar* i samarbete med Region Uppsala och Uppsala universitet, där kulturens bidrag till innovation och hållbarhet diskuterades, båda lokalt och internationellt. Vidare har Uppsala kommun aktivt deltagit i dialoger kring Främre Boländerna, vilket kopplat samman kulturföretag och fastighetsaktörer för att skapa nya värden och stärka kulturens ekosystem. Almi har erbjudit kompetensutveckling till kreativa näringar i dialog med kulturnämnden.

Kulturens ekosystem och kulturens betydelse som drivkraft för ekonomisk tillväxt och social sammanhållning har belysts i flera initiativ, och arbetet fortsätter under 2025 med att integrera kultur i hållbarhetsfrågor och stärka stödet för kulturella och kreativa branscher i Uppsala.

Scenkonstutredningen har tidigare identifierat brist på teknisk personal, särskilt föreställningstekniker, samt behov av ökad kompetens inom producentskap, finansiering, produktionsplanering och marknadsföring. För att möta dessa utmaningar har Region Uppsala ansökt om att starta en tvåårig yrkesutbildning inom föreställningsteknik. Besked från Myndigheten för yrkeshögskolan, som ursprungligen väntades under hösten, beräknas nu komma under våren 2025. Vid ett positivt besked kan fortsatt dialog kring praktikplatser och handledare inledas med scener i Uppsala.

Åtgärder till Uppdrag 12

Åtgärd	Status
Verka för fler verksamhetslokaler för professionella kulturskapare och kreativa näringar	Påbörjad
Öka kunskapen om kompetensbristen inom kulturella och kreativa näringar för att göra konkreta insatser	Påbörjad
Skapa och bidra till samarbetsforum, mötesplatser och nätverk som ökar dialogen och lyfter fram kulturella och kreativa näringar i Uppsala	Påbörjad

Uppdrag 14: Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.

Status
Påbörjad

Nytt uppdrag. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Kommunikationen om lovaktiviteter samordnas genom Kubik Uppsala, och förvaltningens lovsamordningsgrupp har informerats om uppdraget att erbjuda aktiviteter kopplade till yrkes- och praktiska utbildningar. Under rapportperioden har yrkesprogrammet på Jällagymnasiet inlett en dialog om att samverka kring ett dagläger för barn med aktiviteter inspirerade av praktiska yrken, med planerad genomförande sommaren 2025.

Bibliotek Uppsala har tagit emot praktikstudenter från Uppsala universitet, Södertörns högskola och Linnéuniversitetet, och feriearbetare och praoelever har erbjudits platser under både sommar- och höstlov samt kontinuerligt under terminerna. Fritid Uppsala har aktivt erbjudit praktik- och praoplatser till elever från högstadiet, gymnasiet och barn- och fritidsprogrammet. Främst i Uppsala kommun, men även för elever i Knivsta kommuns skolor. Praktikmöjligheter ges kontinuerligt, inklusive ferieplatser och speciella praktikplatser för unga som är intresserade av teknik eller som behöver meningsfull sysselsättning. Fritid Uppsala har även kunnat erbjuda praktikplats för enstaka individer som av olika anledningar inte går i skolan. Uppsala kulturskola erbjuder terminslånga och lovkurser som kan leda till yrken som utövande konstnär eller lärare. Konst och kulturarv tar kontinuerligt emot praktikplatser för studenter, framför allt från program på Uppsala universitet. I flera fall har sådana praktikplatser lett vidare till anställningar inom verksamheterna.

I Gottsunda har samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen inletts för att inspirera ungdomar kring framtida karriärmöjligheter, inklusive workshops om CV-skrivning och intervjuteknik. Vidare har ESF-projektet "Motverka barnfattigdom" etablerat ett samarbete med kommunens Utbildnings- och jobbcenter i Gottsunda, där en jobbcoach genomför aktiviteter riktade till ungdomar mellan 14 och 17 år. Syftet är att motivera och inspirera ungdomar att utforska framtida yrkesval. För att öka intresset för fritidsledaryrket deltog Fritid Uppsala på mässan "Drömarbetsstaden", vilket gav unga vuxna möjlighet att lära sig mer om yrket och de utbildningsvägar som leder dit. En första dialog med Ung företagsamhet är också påbörjad under hösten 2024. Avdelningen är även representerad i ett kommunövergripande forum för uppdraget, vilket möjliggör bredare samordning och dialog om hur ungdomar kan inspireras och motiveras till att överväga praktiska utbildningar och yrken.

Åtgärder till Uppdrag 14

Åtgärd	Status
Erbjuda (lov)aktiviteter som berör yrkes- och praktiska utbildningar i nämndens verksamheter	Påbörjad
Synliggöra de olika utbildningsvägar och studievägväl som ungdomar har inom praktiska yrken inom nämndens verksamheter	Påbörjad

Uppdrag 15: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2025.

Under 2024 tog Uppsala viktiga steg i processen att bli europeisk kulturhuvudstad 2029. Arbetet präglades av ett nära samarbete mellan Uppsala kommun, Region Uppsala och Uppsala universitet, där universitetet spelade en central roll genom forskning om kulturens påverkan på samhällsutveckling. Ett konkret resultat av detta var Audience Lab, där internationella experter och lokala aktörer samarbetade för att utveckla nya metoder för publikarbete och bredda kulturens räckvidd.

Uppsala stod under hösten värd för SKR:s kultur- och fritidskonferens, vilket gav en unik möjlighet att visa stadens starka engagemang för kulturen, viktiga kultur- och fritidsverksamheter i staden och lyfta fram ambitionerna i kulturhuvudstads-ansökan. Konferensen samlade representanter från hela landet och skapade en plattform för kunskapsutbyte och stärkta relationer mellan kommuner och regioner.

Den 06 december 2024 kom besked om att Uppsala inte blir europeisk kulturhuvudstad 2029. Processen har dock skapat nya arbetsätt, fördjupat samverkan mellan lokala och regionala aktörer samt genererat värdefulla insikter och metoder för kulturens roll i hållbar utveckling. Uppsala står väl rustat att bygga vidare på detta arbete och stärka sin position som en ledande kulturstad både nationellt och internationellt.

Under rapporteringsperioden har förvaltningen fortsatt den interna samordningen kopplad till arbetsgrupper inom Eurocities Cultural Forum. Uppsala kommun, representerad av kulturnämnden, deltog i Cultural Forum i Belfast, där deklarationen "Call to Action – for low carbon and more inclusive culture" undertecknades. Forumet lyfte kulturens betydelse för hållbar samhällsutveckling genom erfarenhetsutbyte och nätverkande mellan europeiska städer. Dessa insatser stärker Uppsalas internationella position och bidrar till förvaltningens arbete med hållbar stads- och kulturutveckling.

Åtgärder till Uppdrag 15

Åtgärd	Status
Arbeta vidare för att Uppsala ska bli europeisk kulturhuvudstad 2029	Färdig
Delta i relevanta internationella nätverk, projekt och evenemang inom nämndens ansvarsområden	Påbörjad

Tillkommande uppdrag: KS-BESLUT: att uppdra till kulturnämnden att ta fram en ny Handlingsplan för kulturpolitiskt program

Status
Påbörjad

Uppdraget är försenat sedan tidigare år. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2025.

Efter ett omfattande revideringsarbete inom förvaltningen, samt i dialog med övriga berörda förvaltningar och bolag inom kommunkoncernen, fastställde kulturnämnden den 29 augusti 2024 ett förslag till ny handlingsplan för det kulturpolitiska programmet 2025–2028. Förslaget skickades därefter på intern remiss inom kommunen av kommunstyrelsen under hösten.

Under remissperioden har inkomna synpunkter analyserats och arbetet med att bearbeta och justera handlingsplanen pågår. Processen har innefattat fördjupade diskussioner med berörda aktörer för att säkerställa att handlingsplanen är väl förankrad och i linje med kommunens övergripande mål. Ett slutgiltigt beslut om handlingsplanen planeras att fattas av kommunstyrelsen i början av 2025.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Nämndens verksamhet tycks till övervägande del leda till önskat resultat varför fokusmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt.

Uppdrag 20: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050

Status
Påbörjat

Under 2022–2023 har ambitionsnivån skruvats upp. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

En workshop hölls under året, där representanter från samtliga av förvaltningens avdelningar identifierade potentiella områden med stor klimatpåverkan inom nämndens ansvarsområde. Resultaten från workshopen utgör nu grunden för ett fortsatt arbete, som syftar till att utveckla konkreta åtgärdsförslag under 2025 för att minska nämndens klimatavtryck. Som en del av detta arbete har Bibliotek Uppsala beslutat att ansluta sig till Cirkulärt Uppsala, vilket markerar ett steg mot en mer hållbar och cirkulär verksamhet. Fritid Uppsala har prioriterat digitala möteslösningar, bland annat genom att arrangera API digitalt för alla medarbetare under våren.

Regionens sommarbusskort har ökat barns tillgång till fritidsaktiviteter via kollektivtrafik. Bibliotek Uppsala använder klimatsmarta transporter mellan biblioteken, har tydliggjort rutiner för tjänsteresor och införskaffat tjänstecyklar. Fritid Uppsala har uppmuntrat hållbara transporter, med till exempel ökat användande av företagsbusskort. Uppsala Kulturskola har utökat undervisningen till två nya skolor och anpassat scheman för att minska transportbehovet för både elever och lärare, vilket bidrar till minskad klimatpåverkan.

Under 2024 har en förstudie genomförts och avslutats som ett första steg i arbetet med att utveckla Biotopia till en informations-HUB för klimatomställningen för Uppsalabor. Förstudien har gett värdefulla insikter och underlag för det fortsatta arbetet. Under 2025 planeras nästa fas, där fokus ligger på att etablera klimathubben genom att säkerställa resurser, finansiering och ett relevant innehåll.

Under året har avdelningen konst och kulturarv och enheten för offentlig konst arbetat med att implementera det nya klimatberäkningsverktyget för konst. Från och med hösten 2024 ingår krav på att använda klimatberäkningsverktyget i upphandlingar och avtal för konstnärliga skiss- och gestaltningsuppdrag. Verktyget tilldelades under året Uppsala kommuns kvalitetspris för nyskapande. Styrdokumentet "*Riktlinjer för Kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor*" antogs av kulturnämnden i oktober 2024.

Åtgärder till uppdrag 20

Åtgärd	Status
--------	--------

Utreda vilka områden där nämnden har störst klimatpåverkan och ta fram åtgärder för hur dessa kan minska	Påbörjad
Främja klimatsmarta transporter och resvanor för att minska användning av fossila bränslen både för nämndens verksamheters transporter och för besökare till nämndens verksamheter	Påbörjad
Utveckla Biotopia till en HUB för klimatfrågor för Uppsalabor	Påbörjad
Arbeta fram ett styrdokument för kommunens kulturarvsarbete	Färdig

Uppdrag 21: Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat

Status
Påbörjad

Nytt uppdrag. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Under hösten har planeringen för kontinuitetshantering inletts inom förvaltningen, där även risker kopplade till extremväder har börjat ses över. Kulturskolan har identifierat extrem värme som den mest omedelbara risken och vidtagit åtgärder för att hantera värmeproblematik i lokalerna. Fritid Uppsala fortsätter arbetet med att identifiera riskobjekt och utveckla handlingsplaner i dialog med Fastighetsstaben. Arbetet med att anpassa verksamheten till klimatförändringarnas effekter fortsätter under 2025.

Åtgärder till uppdrag 21

Åtgärd	Status
Se över verksamheters risker kopplat till extremväder med utgångspunkt i de riskunderlag som tagits fram i kommunen	Påbörjad

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämndens verksamhet tycks till övervägande del leda till önskat resultat varför fokusmålet bedöms vara i hög grad uppfyllt.

Uppdrag 26: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Kulturnämnden har under året intensifierat sina insatser för att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet genom samverkan och trygghetsfrämjande åtgärder. Insatserna har riktats mot att skapa trygga miljöer för barn och unga, med särskilt fokus på grupper i riskzonen, samt att erbjuda meningsfulla aktiviteter som stärker social sammanhållning.

Inom åtgärden att stärka samverkan för ökad trygghet genom förebyggande och främjande insatser, har Fritid Uppsala haft en aktiv roll i nätverk som SSPF och EST, samt deltagit i kommunens forum mot våldsbejakande extremism. Arbetet har inkluderat utbildningsinsatser, framtagande av metodstöd, och användning av verktyg som Embrace för att rapportera och skapa en nulägesbild av tryggheten i olika geografiska områden. Kraftsamlingen för att lotsa ungdomar i riskzonen för kriminalitet till meningsfulla fritidsaktiviteter har utvecklats och lyckats lotsa 10 ungdomar som inte haft en aktiv fritid in aktiviteten.

Bibliotek Uppsala har etablerat samverkan med EST-teamet, där erfarenheter och lärdomar delats med andra aktörer i kommunen.

En särskild framgång är Återfika i Gottsunda, som med över 13 300 besökare under året har etablerats som en trygg och inkluderande mötesplats. Verksamheten, som drivs av Fritid Uppsala i samverkan med Platssamverkan och andra aktörer, erbjuder en rad aktiviteter som språkkaféer, loppmarknader och stödgrupper. Initiativet är en central del i arbetet för att stärka tryggheten och inkluderingen i området.

Inom åtgärden att samordna och genomföra trygghetsfrämjande insatser utifrån olika målgruppers behov, har Fritid Uppsala utvecklat mötesplatser genom fritidsklubbar, fritidsgårdar, allaktivitetshus och riktade verksamheter som till exempel aktivitetshuset Allis och ungdomskulturhuset Grand. Lotsningsprocesser har vidareutvecklats för att stötta ungdomar i riskzonen för kriminalitet.

Bibliotek Uppsala har bidragit med kostnadsfria lovaktiviteter och anpassade verksamheter för barn med särskilda behov, medan Uppsala Kulturskola har genomfört lovkurser och aktiviteter som bidrar till att skapa trygga och positiva mötesplatser för unga i kommunen.

Åtgärder till uppdrag 26

Åtgärd	Status
--------	--------

Fortsätta stärka samverkan för ökad trygghet genom förebyggande och främjande insatser	Påbörjad
Samordna och genomföra trygghetsfrämjande insatser utifrån olika målgruppers behov	Påbörjad

Uppdrag 27: Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Under året har kulturnämnden arbetat aktivt för att förebygga och bryta segregation samt stärka social sammanhållning genom samverkan och riktade insatser. Arbetet har omfattat flera åtgärder och involverat breda samarbeten med olika aktörer.

Bibliotek Uppsala har genomfört aktiviteter som "Expat Morning Coffee", språkträffar och läxhjälp, samt informationsinsatser riktade till nyanlända vid Nyby Vision. Fritid Uppsala har stärkt områdesarbetet i Gottsunda och Gränby genom samverkan med Platssamverkan och andra aktörer. Dessa initiativ har fungerat som en trygg mötesplats med aktiviteter som loppisar och kvinnoforum. Samtidigt har kraftsamlingen "Motverka kriminalitet" lotsat barn och unga från resursskolor och samhällsplaceringar in i en meningsfull fritid. Målgruppsanalys är inledd för att öka insikterna för vad Fritid Uppsala ska erbjuda barn och unga för en aktiv och meningsfull fritid.

Uppsala kulturskola har genom El Sistema skapat en inkluderande verksamhet som kombinerar musikaliskt lärande med social inkludering för barn och unga i Gottsunda, Stenhagen och Sävja.

Arbetet med att utveckla en Uppsalamodell för allaktivitetshus fortsätter, med fokus på att ge barn i socioekonomiskt utsatta områden tillgång till avgiftsfria aktiviteter. Projektet har sammanställt teoretiska underlag och erfarenheter från tidigare projekt, samt genomfört studiebesök i Malmö och Göteborg. I Gottsunda har skapandegrupper, mat- och bakgrupper och lovaktiviteter organiserats baserat på dialog med barn och unga. Under 2025 planeras särskilda dialoger med fokus på tjejer för att bredda deltagandet.

Arbetet med att kartlägga nämndens kostnadsfria aktiviteter har påbörjats och kommer att fortsätta under 2025 med en omfattande översyn för att skapa en tydlig bild av verksamhetsutbudet.

Fastigheten på Malma gård har förvärvats, och fastighetsstaben är redo att fördjupa den påbörjade utredningen om anpassning av gården till en 4H-verksamhet. Kulturnämndens kansli och föreningen Uppsala läns 4H är identifierade som nyckelaktörer i detta arbete.

Åtgärder till Uppdrag 27

Åtgärd	Status
Genom samverkan med övriga aktörer identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation	Påbörjad

Utveckla en modell för att motverka barnfattigdom i Gottsunda inom ramarna för pågående ESF-projekt	Påbörjad
Kartlägga nämndens kostnadsfria och andra aktiviteter för barn och unga i hela kommun	Påbörjad
I samverkan med berörda aktörer utreda och förbereda för att kunna starta upp en 4H-gård på Malma gård	Påbörjad

Uppdrag 30: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas under 2026.

Under 2024 har flera insatser genomförts för att påskynda integrationen och förbättra möjligheterna för nyanlända barn och unga att delta i kultur- och fritidsaktiviteter. Arbetet har fokuserat på att förbättra information och tillgänglighet till fritidsklubbar samt utveckla metoder för att nå barn och unga, och deras vårdnadshavare, som idag står utanför kultur- och fritidsaktiviteter.

För att öka deltagandet i fritidsklubbverksamhet har informationsinsatser förstärkts. Ett nytt utskick om fritidsklubbar riktat till vårdnadshavare i årskurs 3 har gjorts i vykortformat med en QR-kod som länkar till flerspråkig digital information. Samtidigt har arbetet med att utreda Fritid Uppsalas uppdrag kring omsorg före skoldagens början påbörjats, och en plan för revidering av rutiner för informationsspridning kommer att tas fram under 2025. För att säkerställa kvaliteten i fritidsklubbverksamheten justeras avgiften från januari 2025, vilket kan påverka deltagarantalet.

Samtidigt har flera metoder utvecklats för att nå barn och unga som idag inte deltar i kultur- och fritidsaktiviteter. Inom ramen för ESF-projektet mot barnfattigdom arbetar Fritid Uppsala med att utveckla en Uppsalamodell för allaktivitetshus, som syftar till att skapa en hållbar struktur för kompensatoriska insatser i socioekonomiskt utsatta områden. Projektet har under året samlat in omfattande underlag, inklusive omvärldsbevakning och erfarenheter från liknande verksamheter i andra kommuner.

Uppsala Summer Zone, en strukturerad sommarverksamhet, har bidragit till att synliggöra föreningslivet och erbjuda meningsfulla och kostnadsfria aktiviteter. Antalet deltagare ökade markant jämfört med tidigare år, vilket visar på framgången i att engagera både barn och deras vårdnadshavare.

Genom initiativ som El Sistema har Uppsala kulturskola fortsatt att erbjuda barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden möjligheter till kultur och delaktighet. Verksamheten har engagerat 498 deltagare och genomfört familjeträffar och dagläger som bidragit till att skapa samhörighet och inkludering för både barn och deras föräldrar.

Biblioteksguiderna har arbetat med barn och unga i socioekonomiskt utsatta stadsdelar samt på stadsbiblioteket. Guiderna har genom uppsökande arbete kunnat möta barn och unga på platser där barn och unga finns och därmed har satsningen bidragit till ökad och mer jämlik tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter för barn och unga.

Åtgärder till Uppdrag 30

Åtgärd	Status
Verka för att fler barn till utrikes födda föräldrar går på fritidsklubb	Påbörjad
Utveckla metoder för att nå barn och unga, och deras föräldrar, som idag inte är delaktiga i en kultur- och fritidsaktivitet	Påbörjad

Uppdrag 31: Kartlägga och utreda hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet.

Status
Påbörjad

Nytt uppdrag. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Uppdraget syftar till att kartlägga och utreda kommunens tillhandahållande och finansiering av lokaler för föreningslivet. Kommunstyrelsen har initierat en process för att samla in relevant information. Förvaltningen har besvarat de frågor som kommunledningskontoret har skickat ut till berörda nämnder och avvaktar nästa steg i kartläggningen. För att säkerställa att uppdraget tas om hand på ett strukturerat sätt har kulturnämnden i sin verksamhetsplan för 2025 formulerat ytterligare åtgärder, utöver att följa upp och bidra till den förvaltningsövergripande processen som leds av kommunledningskontoret.

Åtgärder till uppdrag 31

Åtgärd	Status
Se över systemet för att tillhandahålla och finansiera lokaler för kulturaktörer och föreningar	Påbörjad

Uppdrag 32: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Kulturnämnden bidrar genom sin verksamhet till att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa. Många insatser sker inom ramen för nämndens grunduppdrag.

Arbetet med att undersöka vad en kulturbank kan innefatta har fortsatt under året. Kartläggningar och analyser pågår för att identifiera möjliga innehåll och strukturer, med inspiration från bland annat Västerås. Första sonderande diskussioner har förts kring samverkan med Bibliotek Uppsala och befintliga fritidsbanker i Uppsala. Åtgärden planeras att färdigställas under 2025.

Samverkan med RF-SISU Uppland och Fyrisgården har fortsatt för att öka inkluderingen av barn och unga med NPF i föreningslivet. Projektet har inkluderat utbildningar för föreningar, en tips- och trixbank samt en lotsfunktion för att underlätta för målgruppen att hitta fritidsaktiviteter.

Bibliotek Uppsala har genomfört riktade satsningar för att stärka den digitala inkluderingen bland äldre, vilket bidrar till minskad social isolering och förbättrad psykisk hälsa. Samarbeten med Uppsala stadsmission och Ungdomsjouren har förstärkt dessa insatser, och aktiviteter för suicidprevention genomfördes under hösten, med särskilt fokus på suicidpreventiva dagen. Under 2024 har samarbetet med anpassade grundskolor lett till att målgruppen fått ta del av biblioteksverksamheten på sina villkor.

Fritid Uppsalas mötesplatser och aktiviteter i Gottsunda och Gränby fortsätter att minska ensamhet och utanförskap samt stärka framtidstro hos barn och unga. Avdelningen har genomfört suicidpreventiva utbildningar som "Våga fråga" och "Ledare som lyssnar," med en hög andel av medarbetarna som deltagare.

Avdelningen Konst och kulturarv har utifrån arbetet med suicidprevention tagit fram ett nytt konstspår i appen "Konst och kulturarv" som heter "Tröstespåret". Spåret riktar sig till unga som är i sorg och är framtaget i samarbete med forskningsprojektet "Ung i sorg", Region Uppsala, Svenska kyrkan, SAGA-föreningen och Uppsala kommuns suicidpreventionsombud. Verksamhetsområdet Kultur och natur i skolan har genom stadsbidrag kunnat genomföra satsningen "Scenkonst psykisk hälsa barn och unga" där 310 högstadiel- samt gymnasieelever kunnat ta del av teaterföreställningen Mörkret av teatergruppen Östfronten. Föreställningen gav eleverna möjlighet att tala om psykisk ohälsa och frågor kopplade till suicidprevention.

Åtgärder till uppdrag 32

Åtgärd	Status
Stärka samverkan med civilsamhället för att öka alla barns och ungas möjligheter till att delta i aktiviteter	Påbörjad
Arbeta för att främja psykisk hälsa inom nämndens/ förvaltningens ansvarsområden	Påbörjad
Utreda möjligheten till att starta en kulturbank i linje med fritidsbanken	Påbörjad

Uppdrag 33: Insatser mot droger i skolan och barn och ungas nära miljö ska stärkas

Status
Påbörjad

Nytt uppdrag. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Arbetet med att skapa en drogfri miljö för barn och unga har under året präglats av samverkan mellan olika avdelningar och externa aktörer. Bibliotek Uppsala har etablerade rutiner för rapportering vid misstänkt förekomst av droger och har under året samarbetat med kommunens EST-team för att säkerställa snabb hantering av sådana ärenden.

Fritid Uppsala har en aktiv roll i SSPF-nätverket (skola, socialtjänst, polis och fritid) och deltar i flera andra samverkansforum, inklusive lokala BRÅ och kommunens trygghetsvandringar. Dessa insatser syftar till att identifiera risker och stärka tryggheten i bostadsområden där barn och unga vistas. Arbetet med att implementera vägledningen "Unga och brott" fortlöper, med fokus på att skapa likvärdiga arbetssätt för att förebygga droger i nära miljöer.

Som en del av ett kommunövergripande forum kring drogrelaterade frågor har Fritid Uppsala bidragit till ett omfattande kartläggningsarbete av förvaltningarnas insatser. Forumet har också initierat analyser för att bättre förstå orsaker, forskning och barn och ungas attityder till droger, i samarbete med aktörer som Barnombudet i Uppsala. Resultaten kommer att användas som grund för fortsatta åtgärder.

Kulturskolan arbetar proaktivt för att förebygga droger, bland annat genom att tillämpa samma förbud mot alkohol och droger vid resor som gäller för skolresor. Systemet Embrace används för att rapportera incidenter som exempelvis drogförsäljning nära undervisningslokaler, och fysiska åtgärder har vidtagits för att öka tryggheten runt lokalerna, inklusive förbättrad utomhusbelysning och röjning av buskage.

Åtgärder till uppdrag 33

Åtgärd	Status
Arbeta för att det inte ska finnas droger i barn och ungas nära miljö	Påbörjad

Uppdrag 34: Förbättra trafiksäkerheten för barn och unga vid förskolor, skolor och platser för idrotts-, kultur- och fritidsverksamhet.

Status
Påbörjad

Nytt uppdrag. Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Under året har Gatu- och samhällsmiljönämnden hållit tre möten där reglering, fysiska åtgärder och beteendepåverkande insatser har diskuterats för att förbättra trafiksäkerheten och skapa trygga vägar till kultur- och fritidsverksamheter. Vid dessa möten har också lyckade exempel från andra kommuner lyfts fram som inspiration för vidare arbete.

Fritid Uppsala har deltagit i trygghetsvandringar i olika geografiska områden. Vandringarna syftar till att identifiera och åtgärda brister som påverkar tryggheten längs vägar till kultur- och fritidsverksamheter. Arbetet med att säkerställa trygga och säkra vägar till fritidsklubbar vid nybyggnation har också inletts, med möten mellan fastighetsstaben och andra berörda parter för att samordna insatserna.

Åtgärder till uppdrag 34

Åtgärd	Status
Tillsammans med närstående nämnder och bolag arbeta med säker och attraktiv väg till kultur- och fritidsverksamheter	Påbörjad

Uppdrag 35: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Status
Påbörjad

Bedömningen är att uppdraget kommer färdigställas senast 2026.

Arbetet med att utveckla avdelningarnas kontinuitetshandling har planerats under 2024 och förväntas starta under 2025. Planeringen är en del av en långsiktig strategi för att stärka kommunens förmåga att hantera störningar och kriser.

Medvetenheten om verksamheternas roll i det civila försvaret har lyfts inom förvaltningen genom interna kompetensutvecklingsinsatser. Under året har Bibliotek Uppsala aktivt deltagit i detta arbete och uppmärksammat MSB:s Beredskapsvecka i samverkan med kommunens beredskapssamordnare och frivilligorganisationer. För allmänheten erbjöds föreläsningar, HLR-träning, demonstrationer av matlagning på spritkök och informationsspridning från Civilförsvarsförbundet och MSB. Interna insatser inkluderade utbildning vid verksamhetsledarforum och presentationer för andra avdelningar inom förvaltningen, där de kommunala verksamheternas roll i det civila försvaret betonades. Konst och kulturarv har haft en halvdags avdelningsmöte för alla medarbetare med fokus på säkerhet och krisberedskap.

Förvaltningen har inväntat och planerat för att tillämpa den kommunövergripande vägledningen för utbildnings- och övningsplaner som fastställdes i oktober 2024. Arbetet med att utveckla och revidera krisledningsplaner, både förvaltningsövergripande och händelsespecifika, har fortsatt. Rutiner och planer har testats och utvärderats inom minst en avdelning under året, vilket stärker beredskapen i praktiken.

För att bidra till att stärka samhällets motståndskraft har Bibliotek Uppsala under Beredskapsveckan lyft litteratur och informationsmaterial om beredskap och hållit aktiviteter som engagerar och informerar besökare. Dataskydds- och informationssäkerhetsfrågor har också lyfts som en del av arbetet med att säkra kritiska funktioner, med stöd av utbildningar i Lärportalen.

Åtgärder till uppdrag 35

Åtgärd	Status
Utveckla avdelningarnas kontinuitetshandling	Påbörjad
Öka medvetenheten om verksamheternas roll i det civila försvaret genom kompetensutvecklingsinsatser	Påbörjad
Genomföra praktiska och analoga övningar utifrån krisberedskap och krisledning	Påbörjad
Utveckla aktiviteter för att bidra till att stärka samhällets motståndskraft	Påbörjad

Kulturnämnden
Rapport

Datum:
2024-02-08

Diarienummer:
KTN-2023-00214

Handläggare:
Rafael Myncke och Malin Bengtsson

Kulturnämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Viktiga händelser under året

Kultur och fritid för alla i hela kommunen

Kulturnämnden verkar för att alla invånare i Uppsala kommun ska ha tillgång till ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv. Varje dag välkomnas tusentals besökare till kommunens bibliotek, kulturhus, flera fritidsverksamheter för barn och unga, museer och andra mötesplatser. Nämnden möjliggör skapande och lärande genom kulturskolan och erbjuder meningsfulla upplevelser på bland annat Uppsala konstmuseum, Biotopia och Reginateatern. Genom verksamheterna bidrar nämnden till att stärka invånarnas livskvalitet och främja social sammanhållning. Kulturnämnden arbetar aktivt för att skapa en jämlik tillgång till kultur och fritid oavsett var i kommunen invånare bor, samt utifrån målgruppernas förutsättningar och behov. Detta inkluderar stöd till det fria kulturlivet, arrangemang av kultur- och fritidsaktiviteter samt förvaltning av kommunens konstsamlingar och arbetet med kulturarv. Genom samverkan med lokala, regionala och internationella aktörer stärker nämnden Uppsala som en attraktiv plats att leva och verka i.

Utveckling av verksamheter

Under 2024 har flera betydande satsningar och initiativ genomförts för att stärka och utveckla kulturnämndens verksamheter.

Revideringen av handlingsplanen till det kulturpolitiska programmet har fortsatt, parallellt med framtagandet av en ny biblioteksplan för perioden 2025–2029 som antogs i slutet av 2024. Kulturnämnden beslutade om såväl en övergripande utredning om scenkonstens förutsättningar i Uppsala som riktlinjer för kulturnämndens arbete med kulturarv.

Invigningen av Gottsundaskolan, med en modern idrottshall, ett allaktivitetshus och en fritidsklubb, har öppnat nya möjligheter för aktiviteter och möten i området, riktade till både barn, unga och vuxna. I Rosendal har ett nytt multihus invigts, där ett meröppet bibliotek och lokaler för kulturskolan bidrar till att stärka tillgången till kultur och

lärande i området. Under bibliotekets första två månader registrerades nära 700 meröppet användare i Rosendal.

Förberedelserna inför öppningen av Uppsala slottshistoriska har avancerat till sitt slutskede. Museet kommer att öppna för allmänheten den 17 maj 2025. Den nya verksamheten kommer att förmedla en omfattande berättelse om slottets och stadens historia, från 1500-talet till nutid, och har tagits fram i bred samverkan med andra aktörer. En minnesinsamling kring 'Minnen från Slottet' har genomförts.

Ett nytt magasin för konstsamlingar har etablerats och samlingarna kommer att vara helt inflyttade i magasinet till årsskiftet 2025-2026. Offentlig konst har implementerat sitt klimatberäkningsverktyg, som nu används för att minimera klimatpåverkan vid produktion av konstverk. Verktyget, som utvecklats med stöd av kommunens innovationscheck och som tilldelades kommunens kvalitetspris, har fått uppmärksamhet både nationellt och internationellt och är ett exempel på hur nämndens verksamheter bidrar till innovation och klimatmedvetenhet.

Linnés Sävja 4H-gård har återöppnat efter en omfattande renovering och verksamhetsanpassning, vilket har gjort gården mer inbjudande och funktionell för både barn och vuxna. Samtidigt har Parksäckan genomgått en betydande uppgradering där loger, kontor, försäljningsytor och offentliga toaletter har renoverats. En ny entré från parksidan har skapats, vilket gör hela evenemangsområdet både mer tillgängligt och säkert för besökare. Under året genomfördes även en ny upphandling för sommarprogram på Parksäckan för perioden 2025-2028.

Utveckling av organisationen

Under året har kulturnämnden genomfört insatser för att stärka organisationen och förbättra förutsättningarna för att möta framtidens utmaningar.

Förvaltningens ledningsgrupp har utvecklat sitt arbetssätt under året, bland annat genom förändrade mötesformer och en tydligare prioritering av strategiska frågor. Arbetet med att förtydliga kansliets roll och placering av utvecklingsledare har påbörjats.

Inom Fritid Uppsala har en omfattande omorganisation genomförts, baserad på en genomlysning från våren 2023. Den nya organisationen trädde i kraft i augusti 2024. Syftet är att stärka faktorer som enligt forskning främjar skyddsfaktorer i öppen fritidsverksamhet, såsom kontinuitet, stabilitet, personalens kompetens och ett tryggt klimat. Den största förändringen är uppdelningen av avdelningen i fem områden under enhetschefer, med 4-6 enheter vardera. Detta har skapat en mer jämn fördelning av ansvar. För att stötta enhetschefer och medarbetare har roller som pedagogiska utvecklare införts. De ger stöd i kvalitets- och utvecklingsarbete för att öka likvärdighet och tillgänglighet. På avdelningsnivå har en verksamhetsutvecklare och en verksamhetscontroller rekryterats för att stärka kvalitetsarbete och skapa struktur för analys av verksamhetsdata. Omorganisationen har också förbättrat samverkan inom avdelningen, vilket gynnar både verksamhet och besökare. En riskbedömning och handlingsplan togs fram i samband med omorganisationen och följdes upp via en enkät i oktober. Fokus för 2025 är att öka ungas delaktighet och höja kvaliteten i den öppna fritidsverksamheten, genom tre strategiska områden: systematiskt kvalitetsarbete, barnrättsarbete och ledarskap.

En genomlysning och omställning av verksamheten på Reginateatern genomfördes med fokus på framtida inriktning utifrån det kulturpolitiska uppdraget och ekonomiska förutsättningar. Arbetet har syftat till att säkerställa långsiktigt hållbara verksamhetsformer för gästspelsscenen.

Europeisk kulturhuvudstad 2029

Under 2024 arbetade Uppsala intensivt med ansökan om att bli europeisk kulturhuvudstad 2029, en process som samlade kulturaktörer, akademi och näringsliv kring en gemensam vision för kulturens roll i hållbar samhällsutveckling. Arbetet med ansökan har fungerat som en stark katalysator för innovation, samverkan och utveckling inom kultursektorn. Arbetet involverade ett brett spektrum av aktörer, där Region Uppsala och Uppsala universitet spelade centrala roller.

Projekt *Audience Lab* lyfte fram innovativa metoder för publikengagemang, och denna satsning kommer att fortsätta som en långsiktig resurs för både lokala och internationella aktörer. Uppsalas internationella profil stärktes genom samarbeten inom nätverk som Culture Next och Eurocities Cultural Forum.

Lokalt präglades processen av omfattande dialoger med över 60 kulturaktörer, föreningar och näringslivsrepresentanter, vilka formade en gemensam vision för kulturens roll i social inkludering, hållbarhet och innovation. Arbete inom ramarna av ansökan om att bli europeisk kulturhuvudstad ledde också till att kulturell hållbarhet som begrepp för första gången inkluderades som en central del i kommunens mål och budget för perioden 2025–2027.

Trygghet, inkludering och kulturens kraft

Under 2024 har trygghets- och samhällsutvecklingsarbetet varit centralt inom kulturnämndens verksamheter, med särskilt fokus på att möta utmaningar i områden med social oro. Gottsunda, Gränby, Stenhagen och Sävja är områden där riktade insatser har genomförts för att skapa trygga miljöer och stärka det förebyggande arbetet. Fritid Uppsala och Bibliotek Uppsala har arbetat nära aktörer som SSPF, lokala BRÅ och polisen för att utveckla gemensamma strategier för trygghets- och säkerhetsfrågor. Genom personalnärvaro, anpassade öppettider och aktiviteter som riktar sig till särskilt utsatta grupper, har en tryggare vardag skapats för barn och unga.

Bibliotek Uppsala har haft en viktig roll i arbetet för att främja social inkludering och trygghet, särskilt för äldre. Uppsökande verksamhet har erbjudit stöd till äldre som har svårt att ta sig till bibliotek och kulturhus, med satsningar som *Boken kommer*. Digitala aktiviteter som IT-handledning och prova-på-VR har hållits på träffpunkter och Äldrecenter för att öka äldres digitala inkludering och tillgång till teknik. Bibliotek Uppsala har också genomfört samarbeten med Röda Korset och vård- och omsorgsförvaltningen för att bredda aktivitetsutbudet för äldre. Uppskattade musikluncher har arrangerats i samverkan med externa parter.

För att möta behovet av stöd till ungdomar i riskzonen för kriminalitet har Fritid Uppsala utvecklat och implementerat en lotsningsprocess som del av en satsning, *Kraftsamling mot kriminalitet*. Lotsningsprocess bygger på individuellt anpassat stöd och samverkan med skolor, civilsamhälle och föreningar. Under året har tiotal ungdomar fått stöd, vilket har lett till förbättrade möjligheter för dessa individer att delta i positiva och utvecklande sammanhang. Fler kommer att lotsas under 2025.

Fokus har också legat på att förebygga psykisk ohälsa. Fritidsklubbar, fritidsgårdar och allaktivitetshus har fortsatt att erbjuda aktiviteter som stärker delaktighet och gemenskap. Ett särskilt fokus har lagts på insatser riktade till flickor, för att motverka otrygghet och öka deras deltagande i fritidsverksamheter. Dessa insatser har kompletterats av aktiviteter inom till exempel kulturhus och biblioteksverksamheten, såsom språkträffar och läxhjälp, vilka har främjat social inkludering och jämlika livsvillkor. *Uppsala Summer Zone* erbjöd under sommaren en trygg och aktiv mötesplats för alla åldrar. Verksamheten sker på uppdrag av idrotts- och

fritidsnämnden och kulturnämnden i samverkan med andra aktörer. Genom ett brett utbud av sport- och kulturaktiviteter har Summer Zone lockat mer än 100 000 besökare och bidragit till att stärka gemenskapen.

Kulturskolan har med öppen och avgiftsfri kulturskola i Gränby allaktivitetshus för första gången och med statliga medel arbetat med att nå ungdomar som inte är föreningsaktiva i ett område där få barn och unga deltagit i kulturskoleundervisning. Långsiktig finansiering av projektet behöver dock säkerställas medan konceptet också skulle kunna utvecklas i andra delar av Uppsala. Arbetet med seniorkonstgruppen, som drivs av avdelningen Konst och kulturarv och enheten för offentlig konst, är en del av kommunens satsning på "Äldrevänlig kommun" och syftar till att öka äldres delaktighet genom rådgivning vid konstinköp och deltagande i skisspresentationer.

Kulturens roll i klimatomställning

Kulturnämnden bidrar aktivt i Uppsala kommuns arbete för en hållbar framtid. Genom att integrera klimatomställning i verksamhetsmål, bidrar nämnden till att minska klimatpåverkan och anpassa Uppsala till ett förändrat klimat. Utöver det redan nämnda klimatverktyget, har under 2024 en förstudie slutförts för att utveckla Biotopia som informationshub för klimatomställning.

Nämnden har också arbetat systematiskt med att minska klimatutsläpp inom sina verksamheter. Kulturskolan har utökat sin närvaro på landsbygden, vilket minskat behovet av biltransporter till innerstaden. Bibliotek Uppsala har fortsatt använda klimatsmarta transportlösningar för mediebeställningar mellan enheter, och nya digitala verktyg har minskat behovet av resor och pappersbaserad administration inom flera verksamheter.

En höjdpunkt under året har utan tvekan varit initiativet *Lille Call to Action – for low carbon and more inclusive culture*. Nämndens medverkan i detta initiativ syftar till att inspirera och mobilisera såväl publiken som kulturella och konstnärliga aktörer att ta ett aktivt ansvar för klimatfrågorna. På så sätt kommer Uppsala kommun bidra till att skapa ett mer hållbart och inkluderande kulturellt landskap i Europa genom samarbete och delning av bästa praxis mellan städerna.

Uppsala på den (inter)nationella arenan

Som tidigare nämnt nådde processen om att bli europeisk kulturhuvudstad 2029 sitt slutskede under året. Processen har bidragit enormt till att stärka kommunens internationella profil, byggt upp nya nätverk och skapat förutsättningar för fortsatt engagemang i europeiska samarbeten. Inom nämndens verksamhetsområden finns dock många fler konkreta exempel på (inter)nationella projekt.

Uppsala var värdar för *SKR:s kultur- och fritidskonferens 2024* tillsammans med Region Uppsala. Temat "Levande kultur och meningsfull fritid för barn och unga" lockade deltagare från hela landet och gav möjlighet att dela erfarenheter och skapa nätverk. Konferensen fokuserade på att utveckla arbetssätt för att skapa trygga, kreativa och innovativa miljöer för unga, samt att stärka deras delaktighet och inflytande i kultur- och fritidsverksamheter.

Uppsala Kulturskola har under året utökat sina internationella partnerskap genom samarbeten med skolor i Spanien, Finland och Tyskland, finansierats av medel från Erasmus+ samt Nord+. Dessa samarbeten syftar till erfarenhetsutbyte och pedagogisk utveckling, vilket i sin tur stärker elevernas lärande och kulturskolans verksamhet i Uppsala. Bibliotek Uppsala har samarbetat med Svenska PEN och PEN International.

Förvaltningen har deltagit i fristadsorganisationen ICORNs nätverk, samt innehar ordförandeposten i organisationens styrelse.

Avdelningen Konst och kulturarv har under året haft ett brett internationellt engagemang. Reginateatern har arrangerat internationella gästspel, och Uppsala konstmuseum visade en uppmärksammas utställning av den ukrainska konstnären Zhanna Kadyrova, samtidigt som museet fortsatte sitt konstpedagogiska projekt för ukrainska barnfamiljer. Naturskolan utvecklade nya metoder för utomhuspedagogik i ett Erasmus-samarbete med universitet i Litauen och Turkiet. Offentlig konst samarbetade med vänorten Hafnarfjörður på Island och etablerade ett nordiskt nätverk med fokus på konst i tidigare psykiatrivårdsmiljöer. Biotopia genomförde hållbarhetsprojekt för nyanlända i samarbete med Upplandsmuseet och Nyby Vision med medel från idéchecken från Innovationslabbet.

En annan höjdpunkt var manifestationen för allas lika värde som både kulturnämnden och omsorgsnämnden ställde sig bakom, där dokumentärfilmen *'Det kunde varit vi'* av Glada Hudik-teatern visades. Evenemanget engagerade både regionala och lokala aktörer och lyfte frågor om inkludering och mänskliga rättigheter.

Krissituationer och behov av ökat beredskap

Händelsen med branden i Ungdomens Hus på Svartbäcksgatan, där café-, replokal- och konsertverksamheter påverkades, utgjorde en akut kris. Lokalerna kunde inte längre användas, vilket skapade stora utmaningar för verksamheten. Genom samverkan med studieförbundet Bilda och andra aktörer kunde tillfälliga lösningar etableras, samtidigt som arbetet med att hitta en permanent lösning för ungdomskulturverksamheten intensifierades.

Social oro, påverkan av psykisk ohälsa, missbruksproblematik, utsatthet i samhället har en påverkan på både bibliotek och kulturhus. Under året har de anpassade öppettiderna i Sävja kulturhus bidragit till en trygg verksamhet, både för besökare och medarbetare i kulturhuset och på biblioteket. Social oro och ökad kriminalitet, särskilt i Gottsunda, Gränby och Sävja, har skapat otrygghet bland ungdomar och medarbetare, vilket bland annat leder till att fler flickor avstår från att besöka verksamheten.

Förvaltningen har också fortsatt att utveckla sin krisberedskap i enlighet med uppdraget att stärka kommunens samlade förmåga att hantera krissituationer. Under året har förvaltningen genomfört utbildningar och övningar kopplade till krisledning och kontinuitetshantering. Dessa insatser har bidragit till att stärka både intern kapacitet och samverkan med andra aktörer i kommunen.

En särskild satsning har gjorts på att tydliggöra roller och ansvar inom förvaltningen vid krissituationer. Detta inkluderar framtagna rutiner för att hantera olika typer av kriser, såsom incidenter kopplade till social oro eller tekniska avbrott som påverkar verksamheterna. Uppföljning av dessa insatser kommer att genomföras under 2025 för att säkerställa att nämndens verksamheter har robusta och effektiva krishanteringsplaner.

Måluppfyllelse under året

Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Kulturnämndens resultat 2024 var ett överskott om 4 miljoner kronor jämfört med budget. Överskottet återfinns främst inom verksamhet fritid. Personalkostnader är lägre än budget, bland annat till följd av vakanta tjänster, utmaningar vid rekrytering samt oförutsedd frånvaro som inte kunnat ersättas fullt ut. Arbete med att skapa en robust grundbemanning pågår inom nämndens verksamheter. Åtgärder som vidtagits är till exempel tillsvidareanställning av områdesvisa vikarier inom fritidsverksamheterna.

Ytterligare en bidragande faktor till nämndens överskott är lokalprojekt som flyttats fram eller som färdigställts senare än budgeterat.

Öppen fritidsverksamhet redovisar underskott. En teknisk justering genomförs 2025 där cirka 7 miljoner kronor av kommunbidraget för fritidsverksamhet omfördelas till öppen fritidsverksamhet. Därmed anpassas budgetramarna till faktiska kostnader per verksamhet.

Av investeringsbudgeten om 40 miljoner kronor har 28 miljoner kronor tagits i anspråk. Outnyttjade investeringsmedel förklaras bland annat av en försenad upphandling, framflyttade lokalprojekt samt möjlighet till återanvändning av befintliga inventarier istället för nyanskaffning. Investeringsutgifter i nya lokaler som samnyttjas med utbildningsnämnden har blivit lägre än budgeterat.

Tabell 1. Resultat per verksamhet, kulturnämnden. Belopp i miljoner kronor.

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Årets resultat 2024	Årets resultat 2023	Helårsprognos resultat 202408
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Fritid och kultur	447	11	3	7
Öppen fritidsverksamhet	41	-7	-3	-7
Nämnden totalt	490	4	0	0

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Helårsprognos 202408
Investeringar	40	28	25	32

Måluppfyllelse

Alla kommunfullmäktiges fokusmål och nämndmål bedöms i hög grad uppfyllda för 2024. Förvaltningen har samtidigt arbetat med att uppfylla kulturnämndens grunduppdrag samt den långsiktiga kulturpolitiska inriktningen i enlighet med det kulturpolitiska program. Uppdrag som förvaltningen har arbetat med och som bidrar till kommunfullmäktigas fyra fokusmål är bland annat:

Effektivisera administrationen och minska administrativa belastningen

Ett viktigt steg för att minska den administrativa belastningen har varit implementeringen av det nya digitala bidragshandläggningssystemet som redan under införandeåret frigjort arbetstid genom automatiserade processer för till exempel kommunicering av beslut och utbetalningar av stöd. Upphandlingen av ett nytt biljett-

och bokningssystem pågår för verksamheter som Reginateatern och Biotopia, med målet att ytterligare förbättra effektiviteten.

Inom Uppsala Kulturskola har införandet av ett nytt elevadministrativt system resulterat i betydande tidsvinster, med en minskning av elevrelaterade frågor till expeditionen från 25 till 4 per dag i genomsnitt. Samtidigt har Fritid Uppsala genomfört en stor omorganisation som optimerat bemanningen och påbörjat arbetet med nyckeltal för kvalitetsuppföljning samt digitala stödsystem för ekonomi och planering.

Bibliotek Uppsala har efter tidigare genomlysning av verksamheten upprättat en modell för olika bibliotekskategorier för kommunens folkbibliotek. Kategorierna utgår från övergripande uppdrag, identifierade behov och tillgängliga resurser. Modellen är tänkt för att underlätta planering och effektivt resursnyttjande inom verksamheten. Implementering påbörjas under 2025. Dessutom har en AI-funktion för automatiserade svar införts i kundtjänsten, vilket förbättrar tillgängligheten och effektiviserar hanteringen av kundförfrågningar. Dessa åtgärder har bidragit till tidsbesparingar och bättre service till invånarna.

Samordnade insatser har också gjorts inom avdelningen Konst och Kulturarv, där gemensamma utbildningar och digitala verktyg har stärkt samarbetet och förenklat det dagliga arbetet. Genom att tydliggöra processer och rutiner har flera verksamheter kunnat minska dubbelarbete och skapa mer enhetliga arbetsätt.

En ny hemsida för Kulturnatten har skapats som underlättar för såväl arrangörer, besökare och administrativ personal. Hemsidan ligger även till grund för fortsatt arbete med en eventuell kommunal evenemangskalender.

Stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer

Kulturnämnden har under 2024 fortsatt att arbeta med att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer i samhället genom främjande och förebyggande insatser, särskilt riktade till barn, unga, äldre och personer med komplexa behov.

Fritid Uppsala har varit en central aktör i arbetet genom att utveckla trygghetsskapande mötesplatser i områden med socioekonomiska utmaningar. Genom aktiviteter anpassade efter lokala behov och samverkan med föreningar och andra aktörer har verksamheterna bidragit till att skapa säkra miljöer och främjat social inkludering.

Initiativ som *Återfika* i Gottsunda, som drivs av Fritid Uppsala i samverkan med Platssamverkan och andra aktörer, har fortsatt att fungera som en uppskattad mötesplats och stärkt gemenskapen i området. Parallellt har lotsningsprocesser för ungdomar i riskzonen för kriminalitet vidareutvecklats, med individuellt stöd och samarbete mellan skola, socialtjänst och föreningar. Dessa insatser har gett ungdomarna nya möjligheter till delaktighet och meningsfull fritid.

Bibliotek Uppsala har under året fortsatt sitt arbete med att främja barns språkutveckling och läsförmåga genom olika projekt. Projektet Bokstart i Gränby har riktat sig till små barn med målet att tidigt stimulera språkutveckling. Satsningen på Kapprumsbibliotek har vidare bidragit till att utjämna skillnader i läsning mellan pojkar och flickor och att stödja barn med olika språklig bakgrund. Genom bibliotekscyklar har biblioteket nått barn och unga där de vistas i sin vardag.

Kulturnämnden har också erbjudit ett brett utbud av kostnadsfria lovaktiviteter för barn och unga under hela året. Dessa aktiviteter har varit särskilt viktiga i områden med socioekonomiska utmaningar, där de har bidragit till att minska risken för utanförskap och stärka ungdomars känsla av samhörighet.

Bibliotek Uppsala har stärkt sin uppsökande verksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning. Särskilda insatser har gjorts för att nå personer som har svårt att ta sig till bibliotek och kulturhus, antalet aktiviteter har utökats och digitala träffar har anordnats för att minska ensamhet och isolering. Gottsunda kulturhus nominerades till Jämställdhetspriset 2024 för sitt arbete med att skapa inkluderande och trygga mötesplatser.

Effektiv användning av lokaler genom samnyttjande

Under 2024 har kulturnämnden arbetat med att öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar för att optimera resursanvändningen och skapa mer flexibla lösningar för olika verksamheter. Projekt som Gottsundaskolan och Rosendals Multihus är framstående exempel där flera verksamheter delar på lokaler för att möta behoven hos både skolor, fritidsaktiviteter och kulturverksamheter. Dessa initiativ stärker möjligheterna för invånarna att ta del av ett brett utbud av aktiviteter och skapar mötesplatser mellan olika grupper.

Vid nyproduktion och ombyggnation har särskild vikt lagts vid att utforma lokaler som kan samnyttjas av flera aktörer. Genom dessa insatser strävar nämnden efter att skapa långsiktiga lösningar som möjliggör effektiva samarbeten mellan verksamheter. Dialogerna inom ramen för kulturnämndens lokalförsörjningsplan har varit viktiga för att identifiera både möjligheter och utmaningar, exempelvis behovet av bättre samordning och ekonomiska resurser för att stödja samnyttjandet.

Samtidigt har flera utmaningar identifierats. Ekonomiska konsekvenser av samnyttjandet kräver ytterligare utredningar för att säkerställa att verksamheterna får rätt förutsättningar att utföra sina uppdrag. Dessutom kan olika behov och prioriteringar mellan verksamheter skapa utmaningar i samordningen. Fastighetstabens arbete med en årlig översyn av potentiella lokaler för samnyttjande är ett steg för att effektivisera användningen av befintliga resurser.

Utveckling av grunduppdraget över tid

Under 2024 har flera verksamheter nått nya höjder, vilket visar på ett växande engagemang för kultur- och fritidsaktiviteter bland invånarna och besökare.

Uppsala kulturskola

Kulturskolan har fortsatt att växa och utvecklas under året, i linje med intentioner i utvecklingsplan 2022 -2024. Totalt deltog 2 916 elever (3629 kurser) i kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet under 2024: en ökning med 91 individer och 171 platser jämfört med 2023. Flickor står för mer än hälften av det totala antalet elever. En kostnadsökning per elev på 364 kronor har noterats, vilket främst beror på inflation samt ökade kostnader för material och lokaler.

Kulturskolan ökade antal konserter/föreställningar med 25 stycken jämfört med 2023. Satsningarna på landsbygdsundervisning har också gett resultat, och 337 elever på landsbygden fick delta i kulturskolans verksamhet under året. Kulturskolan genomförde under året ett antal lovkurser, 71 elever färre än 2023 nåddes men 192 fler än 2022. Anledningen till att färre nåddes än 2023 var att mer tid under 2024 använts till Erasmusprojekt under den period då läger vanligtvis anordnas.

Utöver lovkurser och terminslånga kurser har uppsökande avgiftsfri verksamhet anordnats där El Sistema, 498 deltagare och kulturskolan kommer, 775 deltagare varit de största aktörerna. Musik i förskoleklass i Bälinge och Danmark, 60 deltagare, Brasslek i Sävja 45 deltagare och Öppen avgiftsfri kulturskola i Gränby allaktivitetshus 20 personer är andra exempel på uppsökande verksamhet vars syfte är att nå ut till barn och unga i områden där lågt deltagande i kulturskolans ordinarie verksamhet varit den gemensamma nämnaren.

Kulturskolan har under 2024 etablerat verksamhet i två nya egenförhyrda objekt. Rosendals multihus, 95 deltagare och Storvreta bibliotek, 80 deltagare. Under de senaste åren har den största utmaningen inom Uppsala Kulturskolan varit att skapa platser för så många deltagare som möjligt. Antal individer som genom intresseanmälningsfunktionen anmält att de önskar plats i kulturskolan har under 2024 varit ca 1 400 st.

Bibliotek Uppsala

Under 2024 har Bibliotek Uppsala sett en fortsatt positiv utveckling med en ökning av både fysiska och digitala besök samt lånesiffror. Totalt har besöksantalet varit stabilt med över en miljon fysiska besök per år, trots stängningen av Eriksbergsbiblioteket i juni. De fysiska besöken uppgick till 1 156 412 under 2024, vilket ligger på nästan samma nivå som 2023. Webbesöken ökade däremot med cirka 20 % till 1 099 172, vilket understryker det växande digitala intresset. Ett klipp med hashtaggen Librariancore i februari hade ca 185 000 visningar. Ett annat klipp i samband med Black Friday i november som lyfte fram allt som är gratis på biblioteket nådde ca 110 000 visningar varav 92% inte var följare av bibliotekets kanal.

Bibliotek Uppsala ligger fortsatt högt i jämförelse med andra kommuner, särskilt inom R9-nätverket. Antalet fysiska besök per 1 000 invånare i Uppsala är 4,7, vilket är betydligt högre än genomsnittet för R9 som ligger på 4,0. Dessutom har antalet aktiva låntagare fortsatt att öka. Uppsala ligger här också över genomsnittet för R9 med 247 aktiva låntagare per 1 000 invånare, jämfört med R9:s 188.

Läsfrämjande verksamheter, särskilt riktade till barn och unga, har fortsatt att vara en prioritering för Bibliotek Uppsala. Detta arbete återspeglas tydligt i lånesiffrorna, där

Uppsala ligger långt över R9-nätverket när det gäller barnbokslån. Under 2024 lånade barn och unga i Uppsala i genomsnitt 17,9 böcker per barn, jämfört med 11,9 i R9. En särskild satsning på att öka pojkars läsning har också gett positiva resultat. Flickor läser dock fortfarande mer än pojkar.

Stadsbiblioteket har drygt en halv miljon fysiska besök under året. Gränbystadens bibliotek har fortsatt anmärkningsvärt höga besöks- och lånesiffror. Förklaringen är betydelsen av bibliotekets placering i ett centrum för handel med stort besöksflöde. Rosendalsbiblioteket öppnade 26 oktober. Det är för tidigt att dra slutsatser, men det faktum att Rosendalsbiblioteket är meröppet är mycket uppskattat av biblioteksbesökarna. Biblioteksbusen Calle utsågs av Svensk biblioteksforening till årets mobila bibliotek.

Fritid Uppsala

Fritidsklubbarna, som riktar sig till barn i åldern 10–12 år, har sett en stadig ökning i antal inskrivna barn och besökare sedan 2021, efter en minskning under pandemin. Ökningen beror delvis på en hög andel anmälda barn i vissa områden, men även skillnader mellan områden, där socioekonomiskt utsatta områden har färre anmälda barn. Två nya fritidsklubbar öppnades 2022–2024, och skolor började hantera omsorgen före skoldagens början från hösten 2024, vilket påverkat närvarostatistiken. Fler pojkar än flickor besöker fritidsklubbarna.

Fritidsgårdarna, som är för barn och unga 13–18 år, såg en minskning av besök under 2023–2024, efter en ökning 2022. Minskningen förklaras delvis av en striktare åldersgräns och färre aktiviteter utan tydlig koppling med prioriterade uppdrag. Fritidsgårdarna har också haft stängningar på grund av bemanningsbrist. Det finns en målsättning att skapa en stabil bemanning och genomföra en målgruppsanalys för att förbättra verksamheten. Fler pojkar än flickor besöker fritidsgårdarna, och tjejvällar har införts för att öka flickors deltagande.

Allaktivitetshuset i Gottsunda och Gränby har sett en ökning av besökare, men Gottsunda upplevde en minskning 2024 efter flytten till nya lokaler. I samband med detta genomfördes fler aktiviteter på andra platser. Könsfördelningen i båda allaktivitetshusen har förbättrats under de senaste två åren. ESF-projektet i Gottsunda har också bidragit med drygt 700 besökare till aktiviteter.

Aktivitetshuset Allis, som erbjuder träningshallar för olika aktiviteter, har sett en minskning i besökarantalet sedan 2022, men besöken har stabiliserats på samma nivå som 2023. Majoriteten av besökarna är pojkar, och ett mål för 2025 är att nå underrepresenterade grupper som flickor.

Ungdomskulturhuset Grand har sett en minskning av besökare sedan rekordåret 2022. Besöken på Café Trädgården, som riktar sig till ungdomar med särskilt stöd, ökade, medan besöken på Café Colourful minskade efter att drop-in stängdes för trygghetsskäl. Generellt är könsfördelningen jämn på Grand, men något fler pojkar besöker verksamheten.

Konst och Kulturarv

Avdelningen bedriver en mycket kostnadseffektiv verksamhet. Invånare och besökare får mycket för pengarna från de operativa egenregiverksamheterna inom Uppsala konst och kulturarv, i jämförelse med större, till exempel nationella kultur- och museiinstitutioner, eller institutioner av liknande karaktär i andra städer.

Uppsala Konstmuseum har haft cirka 125 000 fysiska besökare och många fler digitala, och Biotopia, med sitt fokus på natur och miljö, har haft cirka 56 000 besök. Reginateatern hade 18 000 besökare till föreställningar samt 3 000 deltagare vid Kortfilmsfestivalen. Biotopia noterade 56 000 besök och Naturskolan i Hammarskog ökade i popularitet med fullbokade program som "Isdagar". Det friluftspedagogiska utbudet i Hammarskog har utvecklats och flera av aktiviteterna som erbjuds på helger har varit fullbokade.

Antalet nedladdningar av den digitala guiden Uppsala konst och kulturarv fördubblades till 20 000. Samarbetet med Destination Uppsala i den digitala guiden har utvecklats, med Valborg, Allt ljus på Uppsala och platser med anknytning till Sveriges Televisions satsning "Sveriges historia". Arbetet med offentlig konst och kulturarv fortsätter att vara en viktig del av verksamheten, och under året har 9 nya konstprojekt färdigställts i offentlig miljö, inklusive på landsbygden.

Det genomfördes ett brett spektrum av arrangemang på Kulturkvarteret Walmstedtska och där bland annat evenemanget Uppsala historiska julmarknad blev en stor succé. Även Sommarsläpp 2024 lockade stora publikmängder till en dag fylld av kultur, sport och gemenskap.

KTN Kansliet

Kulturnatten lockade i år mellan 90 000 och 100 000 besökare till 650 programpunkter på 180 platser, vilket visar på ett starkt och ökande intresse för kultur i Uppsala. Nationaldagsfirandet samlade cirka 1 000 personer i Parksnäcken, och medborgarskapsceremonin i Rikssalen på Uppsala slott välkomnade 248 nya svenska medborgare med gäster i en högtidlig och välbesökt ceremoni. Parksnäcken hade under året 35 000 besökare, under säsong mellan juni och augusti.

För år 2024 fördelades totalt 21,9 miljoner kronor i bidrag till det fria kulturlivet, varav 18,5 miljoner kronor i verksamhetsbidrag till 35 aktörer och 3,4 miljoner kronor i projektbidrag till 52 projekt. Dessutom gavs 16,2 miljoner kronor i bidrag till barns och ungas fria tid, inkluderande verksamhetsbidrag till 16 organisationer och projektbidrag till 22 initiativ. Två föreningar erhöll 7 miljoner kronor för kulturutövande inom musik- och kulturskolor. Bidragen möjliggör både kvalitativa satsningar och nya initiativ inom olika konstformer, festivaler och kulturpedagogisk verksamhet för barn och unga i både stad och landsbygd. Kulturnämnden fördelade även 12 miljoner kronor till studieförbund och 2,2 miljoner kronor till samlingslokaler för att stärka folkbildning och föreningsliv i kommunen.

Framtida utmaningar

Demografisk utveckling och förändrade livsstilar

En av de mest framträdande utmaningarna för kulturnämnden är att säkra en långsiktig finansiering för att möta de växande behoven i en snabbt växande kommun. Ett förbättringsområde är att skapa inkluderande strategier som stärker tillgången för marginaliserade grupper. Uppsala expanderar både i stad och på landsbygd, vilket ställer krav på att säkerställa en jämlik tillgång till kultur och fritid för alla invånare. Samtidigt innebär förändrade arbetssätt och nya sociala mönster att invånare förväntar sig tillgång till aktiviteter som är flexibla och anpassade till olika intressen och livsfaser. Ett outnyttjat område är att stärka kulturens roll i hälsopromotion genom program som kombinerar konst, musik och fysisk aktivitet för att främja både psykiskt och fysiskt välbefinnande. Alla dessa förändringar kräver nytänkande i hur verksamheterna planeras, finansieras och levereras, med fokus på att nå ut till en bred och varierad målgrupp.

Trygghet, säkerhet och krishantering

En central utmaning för framtiden är att fortsatt stärka tryggheten och säkerheten inom kulturnämndens verksamhetsområden, särskilt i områden som präglas av social oro. Det krävs en långsiktig strategi för att hantera den ökande komplexiteten i frågor kopplade till trygghet och inkludering, samtidigt som samverkan med aktörer som SSPF, polisen och BRÅ måste utvecklas ytterligare. Att säkerställa tillräckliga resurser och kompetens inom verksamheter som fritidsgårdar, bibliotek och kulturhus, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden, är avgörande för att möta behoven hos barn och unga i riskzonen. Samtidigt intensifieras arbetet med att motverka alla former av arbetslivskriminalitet, vilket ställer krav på förstärkt tillsyn och uppföljning i samverkan mellan olika förvaltningar och externa aktörer. Vidare behöver krisberedskapen och kontinuitetshanteringen fördjupas för att stärka förmågan att hantera framtida krissituationer, samtidigt som trygghetsskapande åtgärder anpassas för att möta förändrade samhällsutmaningar.

Kulturens roll i Uppsalas utveckling

Att integrera kultur i stadsplaneringen är en viktig men komplex utmaning för att skapa en hållbar, inkluderande och attraktiv stad. Temporära ytor och kreativa mötesplatser kan förena kultur och vardagsliv samt förvandla outnyttjade områden till levande platser. Samtidigt krävs samordnade insatser för att utnyttja kulturens potential i hållbara lösningar och stadsmiljöer. Genom att främja samarbeten över förvaltningsgränser och kopplingar mellan forskning, kultur och kreativa näringar kan Uppsala etablera sig som en förebild. Detta förutsätter dock långsiktig planering, resurser och strategiskt ledarskap.

Ökat fokus på barnrätt

Under 2024 har kulturnämndens verksamheter fortsatt att stärka sitt fokus på barnrättsperspektivet, i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter. Ett exempel är att 14 nyckelroller inom Fritid Uppsala genomgått utbildning i barnrättsperspektiv, vilket ger en viktig grund för att integrera barnens röst och delaktighet i planering och genomförande av verksamheter. Samtidigt finns det en utmaning i att säkerställa att alla verksamheter inom nämndens ansvarsområden tar ett ännu större ansvar för att beakta barnrättsperspektivet i både strategiska och operativa beslut. För att möta detta krävs kontinuerlig kompetensutveckling och tydliga riktlinjer som stärker barnens rätt att bli hörda och delaktiga i frågor som påverkar dem. Förändrade

förutsättningar gällande barnrätt innebär att kulturskolans ledningsgrupp under vårterminen 2025 kommer att genomgå en utbildning för att bli barnrättsstrateger.

Digitalisering

Digitaliseringens snabba utveckling innebär både möjligheter och utmaningar för kulturnämnden. Invånarnas förväntningar på flexibla, tillgängliga och digitalt stödjande tjänster växer. Förvaltningen behöver säkerställa att investeringar i teknik och kompetensutveckling kan möta dessa förväntningar, samtidigt som digitala lösningar används för att effektivisera interna processer. Digital teknik kan användas mer systematiskt för att inkludera invånare som annars riskerar att stå utanför kultur- och fritidsutbudet. Utmaningar är till exempel att stärka upp kring AI i samband med bidragshantering samt urvalsprocesser för stipendier. Kurser där undervisningen sker digitalt ingår som en etablerad form av kulturskolans kursutbud.

Osäkerhet kring statliga medel och satsningar

Flera av kulturnämndens verksamheter är delvis beroende av statliga bidrag för att säkerställa genomförandet av projekt och långsiktiga satsningar. Samtidigt innebär detta en viss osäkerhet, då statliga medel inte alltid är garanterade eller kan variera från år till år. Detta ställer krav på flexibilitet i planering och prioritering av verksamheten, för att säkerställa att kommunens kultur- och fritidsutbud fortsatt kan möta invånarnas behov oavsett förändringar i externa finansieringsförutsättningar. Exempelvis kan införandet av det statliga fritidskortet för barn och unga innebära ökade administrativa krav för kommunen, vilket ytterligare påverkar resursfördelningen inom kultur- och fritidsområdet.

Samnyttjande av lokaler

Många lokaler används idag inte optimalt för att möta olika målgruppers behov. Ett växande behov av att använda kommunens lokaler effektivt utgör en stor utmaning. Kultur- och fritidsverksamheter måste hitta nya sätt att dela resurser och anpassa sig till olika målgruppers behov. Att utveckla modulära, tillfälliga och anpassningsbara lösningar och rum som kan stödja flera olika funktioner samtidigt kan bidra till både ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Effektivt samnyttjande kräver praktiska lösningar, tydliga rutiner, investeringar i anpassningsbara lokaler och samordning mellan olika förvaltningar.

Ökad samverkan på flera nivåer

För att möta framtidens krav behöver kulturnämnden stärka sin kapacitet för samverkan på flera nivåer. Regionala samarbeten kan bidra till att skapa större kulturell och ekonomisk genomslagskraft, medan internationella partnerskap ger tillgång till nya idéer och finansieringsmöjligheter. Internationella samarbeten kan stärkas genom att tydligare koppla Uppsalas kulturstrategi till globala hållbarhetsmål och de stora samhällsutmaningarna. Genom att utveckla långsiktiga partnerskap mellan kultursektorn, forskning och näringsliv kan nya idéer och innovationer integreras i kommunens kultur- och fritidsverksamheter.

Psykisk ohälsa och social oro

Psykisk hälsa och sociala behov är framväxande områden där kulturnämndens verksamheter kan spela en viktig roll. Insatser som bidrar till att minska ensamhet och främja social samhörighet, särskilt bland unga och äldre, är centrala. Utveckling av fler

mötesplatser för generationsöverskridande och meningsfulla aktiviteter är avgörande för att möta dessa utmaningar. Kulturens roll i att främja psykisk hälsa och socialt välbefinnande kan utvecklas ytterligare genom att stärka insatser som minskar isolering och ökar delaktighet. Att integrera kultur i vård- och omsorgstjänster kan bidra till bättre livskvalitet för äldre och personer med psykiska utmaningar. Fler mötesplatser för generationsöverskridande aktiviteter kan också skapa nya sociala band och främja gemenskap över åldersgränserna.

Hållbarhet och klimatförändringar

Förvaltningen behöver också navigera komplexa frågor kopplade till klimatförändringar och hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan ytterligare. Biotopias satsningar på att öka medvetenhet och kunskap om klimatomställning och bibliotekens klimatsmarta lösningar är steg i rätt riktning, men ytterligare insatser krävs för att möta Uppsalas ambitiösa klimatmål.

Kompetensförsörjning och rekrytering

En framtida utmaning för flera av Kulturnämndens verksamheter är att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och rekrytering. För Fritid Uppsala innebär detta att hitta och behålla rätt kompetens för arbete med barn och unga i en konkurrensutsatt arbetsmarknad. För att möta denna utmaning behöver verksamheten utvecklas för att bli mer relevant och erbjuda attraktiva arbetsförhållanden. Den nya lagstiftningen om dygnsvila och ökade krav på samordning inom kommunen kräver också nya arbetssätt för att hantera arbetsbelastningen. Bibliotek Uppsala kommer att behöva hitta sätt att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens, särskilt med tanke på de svårmatchade lönerna och arbetsvillkoren i förhållande till andra arbetsgivare, samt den ökande konkurrensen från Stockholmsområdet. För Kulturskolan är en fortsatt utmaning att rekrytera tillräckligt med pedagoger för att möta den växande efterfrågan på platser, vilket gör det nödvändigt att säkerställa att kvalificerade ledare finns på plats för att möta det ökade behovet.

Kulturnämnden
Rapport

Handläggare:
Sara Bengtsson

Datum:
2025-01-14

Diarienummer:
KTN-2024-00328

Version 1

Bibliotek Uppsalas sammanställda analys

Viktiga händelser under året

Bibliotek Uppsala tog i samarbete med utbildningsförvaltningen fram ett förslag till biblioteksplan för åren 2025-2029. Respektive nämnd antog planen i slutet av året. Biblioteksplanen omfattar folkbibliotek och skolbibliotek i Uppsala kommun och ger vägledning för den strategiska utvecklingen och inriktningen under åren 2025–2029.

Bibliotek Uppsala har efter tidigare genomlysning av verksamheten upprättat en modell för olika bibliotekskategorier för kommunens folkbibliotek. Kategorierna utgår från övergripande uppdrag, identifierade behov och tillgängliga resurser. Modellen är tänkt att underlätta planering och effektivt resursnyttjande inom verksamheten. Implementering påbörjades under 2024.

Under hösten öppnade ett nytt bibliotek i Multihuset i Rosendal. Rosendals-biblioteket har barn- och ungdomsinriktning och biblioteket är även meröppet, vilket innebär att användare har tillgång till bibliotekets lokaler och tjänster även när biblioteket är obemannat av personal. Under bibliotekets första två månader registrerades nära 700 meröppetanvändare i Rosendal.

Under året har Sävja kulturhus haft aktivitetsöppet vilket inneburit samma form av öppethållande som på övriga kulturhus. Aktivitetsöppet har bidragit till en trygg verksamhet både för besökare och medarbetare i kulturhuset och på biblioteket. Bibliotekets besöksantal har ökat markant jämfört med föregående år. De anpassade öppettiderna permanentas från och med 2025.

Bibliotek Uppsala fick under 2024 statliga medel för Bokstart, som är ett etablerat läs- och språkprojekt för små barn. Projektet påbörjades under våren i samverkan med öppna förskolor i Gränbyområdet. Bokstart är en nationell satsning som vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns närhet, med syfte att tidigt stimulera språkutveckling. I Uppsala riktas satsningen till utsatta områden.

Omfattande läsfrämjande verksamhet inom Bibliotek Uppsala riktad till barn och unga har genomförts. Kapprumsbibliotek har bidragit till att utjämna skillnader mellan pojkars och flickors läsning och skillnader i språkkunskaper i ett tidigt skede oavsett modersmål. Andra exempel på läsfrämjande insatser är uppsökande

verksamhet med bibliotekscyklar där barn och unga finns. Utöver detta har åtskilliga läsfrämjande aktiviteter erbjudits under barns och ungas fria tid. Bibliotek Uppsalas läsfrämjandearbete har givit effekt i form av höga lånesiffror av barnmedier. Detta har uppmärksammats av Kulturrådet i olika sammanhang.

På Stadsbiblioteket genomfördes en ombyggnation av övre plan för förbättrad tillgång till grupprum för biblioteksbesökare. Detta möjliggjorde även att medier på andra språk kunde lyftas fram på ett bättre sätt. De nationella minoritetsspråken fick en egen hylla som togs fram i samverkan och dialog med målgrupperna.

Arbetet med Bibliotek Uppsalas sociala medier resulterade under året i ökat besöksflöde. Ett klipp med hashtaggen Librariancore i februari hade ca 185 000 visningar. Ett annat klipp i samband med Black Friday i november som lyfte fram allt som är gratis på biblioteket nådde ca 110 000 visningar varav 92% inte var följare av bibliotekets kanal. Kommentarer belyste att många fått ny kunskap om biblioteket genom detta. Arbetet med sociala medier bidrar till att sprida information om bibliotekets verksamhet på ett sätt som når ut till både användare och icke-användare.

Biblioteksbusen Calle utsågs av Svensk biblioteksförning till årets mobila bibliotek. I motiveringen framhölls att utmärkelsen detta år gick till ett bibliotek som på ett nyskapande sätt utvecklar verksamheten, samspekar med utvecklingen i samhället, har en väl förankrad verksamhet i kommunen och är inspiratör för kollegor.

Måluppfyllelse under året

- För att främja barns och ungas rätt till kultur pågår implementering av de tidigare biblioteksguidernas relationsskapande arbete i syfte att öka ungas delaktighet. Biblioteken arbetar också kontinuerligt med att skapa delaktighet för barn och unga, bland annat genom att ta vara på barns förslag och ge dem inflytande över aktiviteter i bibliotekens programverksamhet. Kulturhusens verksamhet skapar förutsättningar för delaktighet och upplevelser, både för eget skapande och för att ta del av professionell kultur.
- Inom Kultur i vård och omsorg har kulturaktiviteter, samverkan och programaktiviteter specifikt för målgrupperna vuxna med intellektuell funktionsnedsättning/autism inom LSS och vuxna inom socialpsykiatri genomförts för att bidra till en meningsfull fritid. I samverkan med Vård- och omsorgsförvaltningens fritidsverksamhet för målgrupp 65+ har LSS-seniorer erbjudits aktiviteter som filmvisning, biblioteksbesök, taktila boksamtal, visning av Fyriskällan samt prova på VR. På biblioteken har man arbetat med att skapa ännu bättre förutsättningar för personer i alla åldrar med NPF att besöka biblioteken.
- Bibliotek Uppsalas biblioteksservice erbjuder inom grunduppdrag löpande biblioteksverksamhet och tjänster för målgrupp äldre. Kulturhusen i Stenhagen och Sävja har erbjudit kulturprogram för målgruppen äldre, inklusive uppskattade musikluncher. Inom området social och digital

inkludering har läsfrämjande i samverkan med andra aktörer genomförts. Under våren inleddes samverkan med Röda korsets volontärverksamhet i syfte att stötta högläsningsaktiviteter. Samarbete inleddes med Nyby Visions verksamhet Violen med äldre kvinnor som lär sig svenska. Digitala aktiviteter i form av t ex it-handledning och prova på VR har hållits på träffpunkter och Äldrecenter.

- För att främja jämlika livsvillkor har Bibliotek Uppsala genomfört ett antal aktiviteter i samverkan under året. Exempel på detta är språkträffar, läxhjälp, informationsträffar på Nyby Vision samt samarbete med Vägvisaren för den som är ny i Sverige och i Uppsala.
- Kulturhusen har fortsatt vara viktiga mötesplats för områdets invånare med ett brett utbud av kulturaktiviteter och arrangemang som främjar gemenskap och delaktighet och bidrar till en tryggare stadsdel. Gottsunda kulturhus nominerades och kom till final för Jämställdhetspriset 2024 för sitt arbete.
- Bibliotek Uppsala har haft nära samverkan med kommunens EST-team genom rapportering under året. Under hösten bjöds en representant från avdelningen till Polishuset för att berätta om erfarenheterna kring detta. Under året har Stadsbiblioteket etablerat samarbete med Stödteamet inom socialtjänsten kring personer som lever i hemlöshet.
- Genom Fristad Uppsala har Bibliotek Uppsala deltagit i fristadsorganisationen ICORNs nätverk samt innehar ordförandeposten i organisationens styrelse. Avdelningen har även samarbetat med Svenska PEN och PEN International. Bibliotek Uppsala deltar med representation i Eurocities Culture Forum.
- Intern kompetensutveckling kring beredskap och civilt försvar skedde under 2024. Beredskapsveckan uppmärksammades i samverkan med kommunens beredskapssamordnare samt frivilligorganisationer. Besökare erbjöds föreläsningar kring beredskap, prova på HLR och matlagning på spritkök utomhus samt information om vikten av samhällets motståndskraft. Under året har informationssäkerhetsfrågor lyfts och kompetensutvecklingsinsatser har skett.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Antalet besök på bibliotek, både fysiska och digitala, samt antalet lån av medier har ökat jämfört med föregående år. I nuläget finns endast nationellt jämförbara nyckeltal för verksamhetsåret 2023. Bibliotek Uppsala jämför sig främst med kommunerna inom resultatnätverket R9.

Bibliotek Uppsala har valt ut ett antal nyckeltal att följa under åren för att utläsa trender i utvecklingen i några av bibliotekens viktigaste uppdrag.

Utvecklingen av besök och lån av medier

Stadsbiblioteket hade drygt en halv miljon (621 823) fysiska besök under året. Gränbystadens bibliotek har fortsatt anmärkningsvärt höga besöks- och lånesiffror. Förklaringen är betydelsen av bibliotekets placering i ett centrum för handel med stort besöksflöde. Rosendalsbiblioteket öppnade 26 oktober. Det är för tidigt att dra slutsatser av statistiken för 2024, men det faktum att Rosendalsbiblioteket är meröppet är mycket uppskattat av biblioteksbesökarna.

Antalet fysiska besök ligger stabilt på över en miljon besök per år.

Eriksbergsbibliotekets stängning i juni bidrog till att antalet fysiska besök på helheten blev något lägre än tidigare år. Under 2024 ökade antalet webbesök med ca 20% utan att det påverkade antalet fysiska besök.

Totalt antal besök Uppsala över år

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Fysiska besök	1 156 412	1 163 813	1 095 496	659 373	890 053	1 224 980
Webbesök	1 099 172	882 691	-	665 729	781 535	917 687
SUMMA	2 255 584	2 046 504	1 095 496	1 325 102	1 671 588	2 142 667

Jämfört med andra kommuner ligger Uppsala högre sett till antalet fysiska besök/antal invånare i lokalerna. Summan har ökat i Uppsala och ligger märkbart högre jämfört med R9.

Antal fysiska besök per 1000 invånare

	2023	2022	2021	2020	2019
Fysiska besök antal/invånare R9 (snitt)	4,0	4,1	2,8	3,8	5,3
Fysiska besök antal/invånare Uppsala	4,7	4,5	2,6	3,9	5,6

Jämfört med andra kommuner ligger Uppsala även högt sett till aktiva låntagare, det vill säga låntagare som under året utfört minst en transaktion. Summan har ökat både i R9 och i Uppsala kommun. Uppsala ligger fortfarande betydligt högre jämfört med R9.

Aktiva låntagare R9 och Uppsala

	2023	2022	2021	2020	2019
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 invånare R9	188	185	167	202	237
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1000 invånare, Uppsala	247	245	237	269	277

Läsfrämjande till barn och unga

Uppsala kommun har medvetet satsat på verksamhet riktad till barn och unga. Prioriteringarna och det målmedvetna läsfrämjande arbetet återspeglas i lånesiffrorna nedan där Uppsala ligger betydligt över R9-nätverket.

Det finns både lokala och nationella skillnader i läsvanor mellan könen, och flickor läser mer än pojkar. Bibliotek Uppsala har därför fortsatt arbetet med att utjämna skillnaderna mellan könen genom att göra en rad olika insatser för att stärka pojkars läsning och öka pojkars lån.

Antal lån barn/ungdom

	2023	2022	2021	2020	2019
Antal barnbokslån, antal/barn 0–17 år R9-nätverket	11,9	10,7	9,0	10,4	11,3
Antal barnbokslån, antal/barn 0–17 år Uppsala	17,9	14,8	14,2	16,7	17,6

Lånestatistiken visar även att Uppsala ligger högre än R9 sett till antal lån/invånare totalt sett. Inom R9 är siffran 4,5 lån/invånare för 2023, och för Uppsala är motsvarande siffra 6,5 lån/invånare.

Framtida utmaningar

Social oro, påverkan av psykisk ohälsa, missbruksproblematik, utsatthet i samhället och dess påverkan på både bibliotek och kulturhus som öppna verksamheter är en utmaning även i framtiden. Bibliotek Uppsala har stöd av de samarbeten som finns inom Uppsala kommun när det gäller att hantera dessa utmaningar, men ser att de är återkommande. Bibliotek Uppsala har även samverkan med externa organisationer som arbetar med särskilt utsatta målgrupper som besöker biblioteken. Under 2024 gjordes 130 rapporteringar i Embrace, framför allt kopplat till vissa bibliotek. Då incidenter inträffar sker de under öppettid med besökare i alla åldrar i lokalerna. Varje enskild situation hanteras av bibliotekets medarbetare med så lite påverkan som möjligt för övriga biblioteksbesökare, vilket är en utmaning i sig och kräver särskild kompetens.

Kulturhusens verksamhet är sårbar eftersom verksamheten bygger på en verksamhetsledare/person per kulturhus. Det finns stora behov av, och förväntan på, samverkan i stadsdelen med många aktörer och nätverk samtidigt som inplanerad programverksamhet och lokalbokningar måste hanteras. I lokalen Kulturpunkten i Gottsunda finns dessutom kommunens enda utställningsyta i Uppsala stad som är tillgänglig för amatör- och semiprofessionella konstnärer samt för större utställningar med samhällsinformation.

Synpunkterna från allmänheten på bibliotekens utbud och verksamhet har ökat. Till exempel har åsikter på innehåll i bilderböcker eller programverksamhet för barn utifrån personliga värderingar från den som lämnar synpunkten framförts. Synpunkterna har ofta en koppling till HBTQI-perspektiv och/eller religiösa värderingar.

Bibliotek Uppsalas e-medieleverantör har aviserat förändringar i funktionalitet och utbud som påverkar möjligheten att låna e-böcker till äldre läsplattor i en uppgradering som genomförs under 2025. Förändringen är kopplad till ny tillgänglighetslagstiftning och påverkar sannolikt äldre e-bokslåntagare i högre grad än övriga. På sikt finns det risk för att e-mediekostnaderna kan förändras i och med att nya betalmodeller för bibliotek införs på den nischade marknad som erbjuder tjänsten.

Bibliotek Uppsala behöver fortsätta verka för att erbjuda tillgänglig verksamhet och klara av en robust grundbemanning för att hålla biblioteken och kulturhusen öppna. Samtidigt finns efterfrågan från allmänheten på ökade öppettider, programaktiviteter och utveckling av det digitala biblioteket. Sammantaget är detta resurskrävande och medför svårigheter att kunna tillmötesgå allmänhetens behov. Genom internt arbete under året har biblioteken kommit framåt i arbetet med robust grundbemanning under vardagar, men utifrån befintliga resurser i kombination med arbetstidslagstiftning och heltid som norm är robust helgbemanning med befintlig personal en utmaning för Bibliotek Uppsala.

Biblioteken har svårt att rekrytera och bibehålla medarbetare med den kompetens och erfarenhet som verksamheten är i behov av. Lönenivå och arbetsvillkor i förhållande till

andra arbetsgivare i Uppsala och i regionen är svårmatchade. I takt med att infrastrukturen utvecklas de kommande åren riskerar verksamheten även en ökad konkurrens om arbetskraften med Stockholmsområdet.

Bibliotek Uppsala har sedan mer än 20 år ett bibliotekserviceavtal med utbildningsförvaltningen för att erbjuda kompletterande folkbiblioteksservice till grundskolan. Denna överenskommelse genererar en intäkt med 3 miljoner som Bibliotek Uppsala är beroende av.

Kulturnämnden
Rapport

Datum:
2025-01-14

Handläggare:
Camilla Christoffersson
Ulrica Ellmin Cederholm
Charleen Fichtner
Therese von Ahn

Fritid Uppsalas sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Kulturnämnden är huvudman för kommunens öppna fritidsverksamhet och fritidsgårdar i egen regi som tillhandahåller en innehållsrik och strukturerad öppen fritidsverksamhet i en trygg miljö för barn och unga. Fritidsverksamheten tillvaratar barns och ungas erfarenheter, kunskap och intressen så att deltagare upplever meningsfullhet och framtidstro. Detta har erbjudits vid 25 fritidsklubbar och 16 fritidsgårdar.

Kulturnämnden är huvudman för kommunens allaktivitetshus, aktivitetshus och ungdomskulturhus. Allaktivitetshusen i Gottsunda och Gränby är generationsöverskridande mötesplatser med placering i skolans lokaler och präglas av verksamhet som stärker demokratin och möjliggör möten, kunskap, upplevelser och integration. Aktivitetshuset Allis är öppet för alla och tillhandahåller träningshallar anpassade efter olika aktiviteter. Ungdomskulturhuset Grand erbjuder en trygg och tillgänglig mötesplats för ungdomar.

Viktiga händelser under året

Ny organisation

Sedan 1 augusti 2024 har avdelning Fritid Uppsala en ny organisation, baserad på en genomlysning från våren 2023. Syftet är att stärka faktorer som enligt forskning främjar skyddsfaktorer i öppen fritidsverksamhet, såsom kontinuitet, stabilitet, personalens kompetens och ett tryggt klimat.

Den största förändringen är uppdelningen av avdelningen i fem områden under enhetschefer, med 4–6 enheter vardera. Detta har skapat en mer jämn fördelning av ansvar. För att stötta enhetschefer och medarbetare har roller som pedagogiska utvecklare införts. De ger stöd i kvalitets- och utvecklingsarbete för att öka likvärdighet och tillgänglighet.

På avdelningsnivå har en verksamhetsutvecklare och en verksamhetscontroller rekryterats för att stärka kvalitetsarbete och skapa struktur för analys av verksamhetsdata. Omorganisationen har också förbättrat samverkan inom avdelningen, vilket gynnar både verksamhet och besökare.

Nyetableringar

En ny fritidsklubb startade i augusti i den nybyggda skolan i Rosendal. Verksamheten har haft ca 50 inskrivna barn i genomsnitt under hösten.

Allaktivitetshuset i Gottsunda flyttade in i den nybyggda Gottsundaskolan i augusti.

Trygghet och säkerhet

Avdelningen har under året samarbetat med olika aktörer så som SSPF¹, lokala BRÅ², BOB³-rådet, kommun och polis, EST⁴ och Embrace⁵. Fokus har varit att hantera gemensamma trygghetsfrågor, utveckla förebyggande åtgärder och snabbt reagera på händelser för att skapa en säker fritidsmiljö för barn och unga.

Social oro och ökad kriminalitet, särskilt i Gottsunda, Gränby och Sävja, har skapat otrygghet bland ungdomar och medarbetare, vilket bland annat lett till att fler flickor avstår från att besöka verksamheten. För att möta dessa utmaningar har samtal med barn och unga genomförts, tydligare regler och rutiner införts, och verksamheten i Sävja har utvecklat aktiviteter för att motverka otrygghet.

Bemanningsproblem har lett till stängning av vissa verksamheter på kvällstid, men insatser för att öka bemanningen vid behov har gjorts för att säkerställa tryggheten. Arbetet mot våldsbejakande extremism har också varit prioriterat, med utbildningar för personal och framtagning av en plan för bred implementering inom kommunen.

Samverkan

Under året har samverkan intensifierats för att utveckla verksamheten. Ett centralt fokus har varit samarbetet mellan fritidsklubb och grundskola, där rutiner för en trygg övergång från fritidshem till fritidsklubb kontinuerligt utvecklas. Skolan utför från och med höstterminen omsorgen före skoldagen för barn inskrivna i fritidsklubb, och en utredning pågår för att skapa likvärdiga förutsättningar för barn som både behöver omsorg före skoldagens början och efter skoldagens slut.

Eventet "Jul för alla" arrangerades i Gottsunda, Gränby och Stenhagen i samverkan med aktörer som Hemmaplan, kulturhuset och Platssamverkansföreningen, vilket bidrog till en meningsfull jul för barn och unga. Under sommaren bemannade avdelningen Uppsala Summer Zone i samarbete med idrott- och fritidsnämnden för att skapa en trygg och aktiv miljö.

¹ Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid.

² Brottsförebyggande rådet.

³ Barn och unga i organiserad brottslighet.

⁴ Effektiv samordning för trygghet.

⁵ Ett digitalt verktyg för att registrera oro och otrygghet i lokala områden för att följa trender och kunna utvärdera riktade insatser.

Samarbetet med RF-SISU⁶ har varit betydelsefullt, bland annat genom aktiviteter som *Sportis* och *Språkcafé*, vilka stärkt språkutveckling och gemenskap. Inom kraftsamlingen mot kriminalitet har föreningar fått stöd för att ta emot lotsade ungdomar, och medarbetare har utbildats i ledarskap vid idrottsevenemang för att stärka organisationens kompetens.

I Gränby och Gottsunda har samverkan med hållbarhetsavdelningen fokuserat på delaktighet och utveckling av aktiviteter för barn och unga, kopplat till lokala handlingsplaner. Inom Återfika har en pappagrupp initierats i samarbete med socialförvaltningen, i syfte att skapa en meningsfull fritid för vårdnadshavare och gynna barnen.

På landsbygden är samarbeten mer utmanande på grund av färre aktörer, men arbetet med att stärka tillgången till fritidsverksamhet fortsätter.

Måluppfyllelse under året

Sedan augusti har avdelningen omorganiserats för att stärka arbetet mot visionen att ge barn och unga framtidstro. Fokus för 2024/25 är att öka ungas delaktighet och höja kvaliteten i den öppna fritidsverksamheten, genom tre strategiska områden; systematiskt kvalitetsarbete, barnrättsarbete och ledarskap.

Riskbedömning och uppföljning av omorganisation

En riskbedömning och handlingsplan togs fram i samband med omorganisationen och följdes upp via en enkät i oktober. Resultatet visade att över 50 % av medarbetarna upplever förändringen som positiv, vilket visar på att omorganisationen haft önskvärd effekt (Se bilaga 1 och tabell 1).

Utvecklingsarbete

Effektivisering av verksamheterna

Verksamheterna har effektiviserats genom nya arbetssätt och samarbeten. Lokala arbetsmiljögrupper och ledningsbesök har identifierat utvecklingsmöjligheter. Ett breddat utbud för unga har skapats, med fler evenemang och aktiviteter för olika målgrupper. Samarbetet med skolor har stärkts, och öppettider på landsbygden har utökats.

Ledarskapsutveckling och kommunikation

Arbetet med att förbättra kommunikation och samsyn i ledningsgruppen har påbörjats tillsammans med extern konsult och fortsätter under 2025. Målet är att stärka ledarskapet på alla nivåer och effektivisera samarbetet.

Upphandling av nytt kvalitetssystem

Ett nytt kvalitetssystem ska upphandlas för att öka digitaliseringen, minska administrationen och effektivisera arbetet mot ungdomsbrottslighet. Systemet ska förbättra och förenkla uppföljningen och höja kvaliteten i verksamheten.

⁶ Riksidrottsförbundets och SISU Idrottsutbildarnas regionala organisation.

Fördjupat insiktsarbete genom en målgruppsanalys

Ett arbete har startats för att fånga och analysera ungas röster om kultur- och fritidsaktiviteter, med fokus på socioekonomiskt utsatta områden. Projektet kopplas till det pågående projektet *En Uppsalamodell av allaktivitetshus i Gottsunda* och kraftsamlingen mot kriminalitet. Insikterna från detta arbete ska förbättra utbud, kommunikation och aktiviteter för unga i både staden och på landsbygden.

Barnrättsarbete och ökat inflytande

14 barnrättsstrategier har utbildats inom avdelningen under året, och under 2025 tas en strategi fram för att öka barns inflytande och delaktighet. Detta arbete sker i samarbete med utbildningsförvaltningens barnrättsstrategier.

Uppdrag och satsningar i mål och budget 2024–2026

Fritid Uppsala har under året arbetat aktivt med de kommunfullmäktigeuppdrag i mål och budget 2024-2026 som har tilldelats verksamheten:

- Ny organisation implementerad för bättre resursanvändning och tillgänglighet.
- Utveckling av nyckeltal, kvalitetsledningssystem och ekonomiska processer pågår.
- Förbättrad samverkan mellan fritidsklubbar och grundskolor.
- Anpassning av lokalanvändning för att minska egenförhyrning och effektivisera samarbete.
- Aktiviteter som Återfika och Uppsala Summer Zone främjar trygghet och inkludering.
- Satsningar på Allaktivitetshus och Gottsundaskolan med fokus på inkludering.
- Praoplatser och samarbeten för att motivera unga till praktiska utbildningar.
- Jobbcoachning och stöd inom det pågående ESF⁷-projektet för unga i framtida yrkesval.
- Fokus på klimatsmarta transporter och riskbedömningar kring extremväder.
- Samarbete med fastighetsstaben för att skapa handlingsplaner mot risker.
- Nätverk mot våldsbejakande extremism och stöd för ungdomar i riskzonen.
- Implementering av informationsbladet "Unga och brott".
- Projekt som minskar ensamhet och utanförskap, särskilt för barn och unga.
- Samverkan inom SSPF-nätverket och suicidpreventiva utbildningar.
- Fritidsgårdar och Allaktivitetshus fungerar som trygga mötesplatser för ungdomar.
- Arbeten för att öka tillgången till fritidsklubbar, särskilt för barn till utrikes födda föräldrar.
- ESF-projekt för att motverka barnfattigdom i Gottsunda.
- Aktiviteter anpassade efter barns intressen för meningsfull fritid.
- Förebyggande arbete mot drogproblem och trygghetsvandringar i bostadsområden.
- Utredning om hundsök för att upptäcka droger på fritidsgårdar som del av trygghetsarbetet.

⁷ Europeiska socialfonden.

Projekt och satsningar

Kraftsamling mot kriminalitet

Fritid Uppsala har utvecklat en lotsningsprocess för ungdomar i riskzonen för kriminalitet, som startade i januari 2024. Under året har 10 ungdomar fått stöd och fler kommer lotsas under 2025. Arbetet bygger på individanpassat stöd och samarbete med skolor och civilsamhället, vilket har lett till förbättrade beteenden och långsiktiga lösningar för ungdomar och föreningar.

ESF-projekt: En Uppsalamodell för allaktivitetshus

Projektet i Gottsunda syftar till att motverka effekterna av barnfattigdom och ge barn en innehållsrik fritid. Under året har 295 deltagare nåtts genom aktiviteter som sommarläger och skapandegrupper, med över 77 % nöjdhet. Fokus framöver är att stärka samarbeten och utvärdera insatser för långsiktig effekt.

Återfika

Mötesplatsen *Återfika* i Gottsunda har vuxit kraftigt med 13 300 besökare, en ökning med 73 %. Fokus har varit trygghet och inkludering genom aktiviteter som språkcaféer och stödjande insatser. En pappagrupp har startats för att stödja föräldrarollen och nå fler män. Återfika har etablerat sig som en trygg punkt i området och planerar att expandera verksamheten framöver.

Ekonomi

Avdelningens omorganisation har inte fått fullt ekonomiskt genomslag 2024. Med nya uppdrag för enhetschefer har åtgärder med ekonomisk effekt ännu inte genomförts i den omfattning som har krävts när det gäller kompetens och kvalitet.

För att närma sig en ekonomi i balans har avdelningen genomfört särskilda satsningar, bland annat på verksamheternas lärmiljöer och uppstart av en målgruppsanalys som kommer färdigställas under 2025.

Svårigheter att rekrytera och behålla kompetens, tillsammans med frånvaro som inte täcks upp av vikarier har resulterat i lägre personalkostnader. Under 2025 kommer fokus ligga på att bibehålla och rekrytera kompetens för att säkra grunduppdraget.

Under året har avdelningen fortsatt utveckla den tidigare framtagna budgetmodellen. Modellen bygger på utbildningsförvaltningens modell för grundskolan för att trygga likvärdighet och behov. Modellen utgår från en schablon för personaltäthet utifrån besöksantal, men tar även hänsyn till särskilda förhållanden så som otrygghet i upptagningsområdet.

Brukarenkät

Resultatet av årets brukarenkäter för fritidsklubb och fritidsgård visar ett fortsatt starkt resultat, liksom tidigare år. Över 90 % av de tillfrågade svarar att de instämmer helt och hållet eller ganska bra att man får möjlighet att utveckla sina intressen, vara med och bestämma, att det märks att alla är lika mycket värda och att man mår bra på sin fritidsklubb eller fritidsgård, se bilaga 1 och tabell 2-3. Flickorna på fritidsgården är över lag en aning mer nöjda än pojkar.

Kompetens och kompetensförsörjning, samt förändring i arbetsrättslagstiftning

I slutet av 2023 infördes nya skarpare regler om dygnsvila i kommunens kollektivavtal, baserat på EU-direktiv. Förändringen innebär att alla medarbetare ska ha minst 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod, och att arbetspass ska följas av dygnsvila. Samtidigt har Uppsala kommun infört heltidsarbete som norm.

Detta har påverkar verksamheten särskilt vid helgöppettider, vilket krävt schemaanpassningar och resulterat i högre arbetsbelastning. Rekryteringar har stärkt upp, bland annat med studentmedarbetare, men utmaningar kvarstår med att hitta kvalificerad personal, särskilt för tonårsverksamhet, kvälls- och helgarbete. Områdesvikarier har även anställts i viss omfattning för att stärka kontinuiteten och stabiliteten i bemanningen.

Efterlevnad av lagar om dygns- och veckovila fungerar generellt väl, men veckovilan vid helgarbete är en utmaning. Hög sjukfrånvaro har krävt flexibel bemanning, och ytterligare förstärkningar planeras under 2025.

Ökat antal inkonverteringar i verksamheten på grund av ändringar i Lagen om anställningsskydd (LAS) gör att vikarier ska erbjudas tillsvidareanställningar efter kortare anställningstid. Detta kan komma att påverka kompetensnivån på sikt.

En ökad utbildningsnivå hos fritidsledare ger inte en automatiskt ökad kvalitet i verksamheten. Den genomförda lönesatsningen har därför genomförts på individnivå med inriktning på prestation snarare än utbildningsnivå.

Kvällsarbete har blivit mer oattraktivt bland fritidsledare, vilket leder till att det är svårare att rekrytera till fritidsgårdsverksamheten.

Kontinuiteten i verksamheten har blivit svårare att upprätthålla bland annat på grund av ökad konkurrens, vilket gör att medarbetare söker sig till andra arbetsgivare. En stor andel av fritidsledarna i verksamheten är därför nyrekryterade. Detta leder även till att fritidsgårdsverksamheten har fått stänga vissa kvällar då det inte har gått att upprätthålla en trygg verksamhet enbart med örfarna fritidsledare och vikarier i socioekonomiskt utsatta områden.

Den nya organisationen har säkerställt en jämnare fördelning av medarbetare i de olika områdena. När verksamheten växer börjar nu flera enhetschefer närma sig maxtaket om 30 medarbetare.

Sjukfrånvaro

Fritid Uppsala har en negativ utveckling vad gäller total sjukfrånvaro mellan år 2022–2024. Korttidssjukfrånvaron har dock minskat från 4,1 % till 3,4 % under samma period. Korttidsfrånvaron har varit lägre än den kommunala grundskolan under tidigare år, men under 2024 har grundskolan kommit i kapp, se bilaga 1 och tabell 4.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Fritidsklubb

Fritidsklubbar riktar sig till barn 10–12 år (årskurs 4–6). Antalet inskrivna barn och besökare har ökat stadigt sedan 2021, efter en tillfällig minskning under pandemin 2020–2021, se bilaga 1 och tabell 5–6. Ökningen beror delvis på vissa enheters höga andel anmälda barn, men det finns stora skillnader mellan olika områden. I socioekonomiskt utsatta områden är färre barn anmälda, vilket kan bero på avgiften och att fritidsklubbarna ofta ligger i högstadieskolor, vilket kan påverka tryggheten.

Två nya fritidsklubbar öppnades 2022–2024 i samband med nya skolor, vilket har ökat antalet barn. Från hösten 2024 hanterar skolorna omsorgen före skoldagens början för fritidsklubbarn, vilket gör att viss närvarostatistik saknas. Särskilt på landsbygden kan besökarantalet vara högre än vad statistiken visar. Närvarostatistiken kommer ses över 2025.

Fler pojkar än flickor besöker fritidsklubbarna (54 % pojkar de senaste fyra åren, jämfört med 51 % av befolkningsstrukturen), se bilaga 1 och tabell 7. Könsskillnaderna är små men det finns behov av att nå fler flickor. Besökare av annat kön utgör en mycket liten andel.

Fritidsgård

Fritidsgården är en avgiftsfri fritidsverksamhet för barn och unga 13–18 år. Antalet besökare minskade under 2020–2021, delvis på grund av pandemin, och minskningen var större än inom fritidsklubben. 2022 ökade besöken men sjönk igen 2023–2024, se bilaga 1 och tabell 8. Minskningen förklaras bland annat av en striktare åldersgräns för att möjliggöra för fler yngre deltagare, samt en minskning av antalet aktiviteter utan tydligt syfte eller koppling till grunduppdraget. Fritidsgårdarna har också stängt vid vissa tillfällen på grund av brist på erfarna medarbetare, särskilt vid sjukfrånvaro. Arbetet med att skapa en stabil bemanning pågår och en målgruppsanalys ska ge insikter för framtida verksamhet.

Fritidsgården besöks av fler pojkar än flickor, och gapet har ökat mellan 2022 och 2024, se bilaga 1 och tabell 9. För att öka flickors deltagande anordnas tjejkvällar, men detta har lett till att flickorna inte deltar på andra dagar.

Allaktivitetshus

Allaktivitetshus är mötesplatser för alla åldrar, med barn och unga som prioriterad målgrupp, och är belägna i skollokaler. De två allaktivitetshusen i Gottsunda och Gränby öppnades 2021. Antalet besökare har ökat, men minskade i Gottsunda 2024 efter flytten till nya lokaler i Gottsundaskolan, se bilaga 1 och tabell 10. Detta ledde till färre evenemang under sommaren, och aktiviteter genomfördes i stället på andra platser som Bäcklösa och Gottsunda centrum inom ramen för ESF-projektet och Återfika. Könsfördelningen i båda husen har förbättrats de senaste två åren, se bilaga 1 och tabell 11.

ESF-projektet som pågår i Gottsunda medförde ytterligare drygt 700 besökare till olika aktiviteter.

Övrig fritidsverksamhet

Aktivitetshuset Allis

Allis är öppet för alla och erbjuder träningshallar för olika aktiviteter. Antalet besökare har minskat sedan 2022, men är på samma nivå 2024 som 2023, se bilaga 1 och tabell 12. Effekterna av pandemin syns även här. Besöksantalet har inte nått upp till nivåerna före pandemin. Majoriteten av besökarna är pojkar (drygt 70 %), se bilaga 1 och tabell 13. En prioritet för 2025 är att nå underrepresenterade grupper, som flickor.

Ungdomskulturhuset Grand

Grand riktar sig till unga 13–18 år och arrangerar ungdomsevenemang och fritidsverksamhet. Här finns också Café Trädgården för ungdomar med särskilt stöd och Café Colourful för HBTQI+ ungdomar. Antalet besökare har minskat sedan rekordåret 2022, se bilaga 1 och tabell 14. Detta beror på ett uppsving efter pandemin då det hölls digitala sändningar som spreds internationellt.

2024 minskade besöken på Café Colourful (se bilaga 1 och tabell 16) efter att drop-in stängdes av trygghetsskäl, medan besöken på Café Trädgården ökade. Könsfördelningen på Grand är jämn, men något fler pojkar besöker verksamheten, se bilaga 1 och tabell 17.

Framtida utmaningar

Grunduppdrag och inkludering

Fritid Uppsala arbetar för att skapa trygga och meningsfulla fritidsmiljöer som stärker framtidstro, delaktighet och demokratiska förmågor hos barn och unga. En prioriterad utmaning är att inkludera underrepresenterade grupper, som flickor, HBTQI+-personer och barn med funktionsnedsättningar, för att säkerställa en likvärdig verksamhet som speglar hela samhället. För att nå detta krävs stöd till chefer och medarbetare samt ökat fokus på jämställdhet, samverkan och delaktighet.

Mål och budget 2025–2027

Ett viktigt uppdrag framåt är att utreda hur ansvaret för barns och ungas fria tid ska organiseras inom kommunen. Resultaten från målgruppsanalyser kan leda till omprioriteringar i verksamheten för att bättre möta barns och ungas behov. Detta kräver en öppenhet för att omvärdera arbetssätt och resurser för att erbjuda relevanta fritidsmöjligheter för alla barn och unga.

Barnens röster och rättigheter

Att stärka barnets röst och rättigheter i linje med barnkonventionen är centralt för verksamheten. Mötesplatserna ska vara arenor där barnens inflytande och delaktighet värnas. Ett utvecklat barnrättsarbete ska ge barn och unga möjlighet att påverka verksamheten och bli aktiva medskapare. Detta kräver en utveckling av forum och konkreta arbetssätt som integrerar barnkonventionens principer i organisationen.

Trygghet och psykisk hälsa

Brottsförebyggande insatser och främjandet av psykisk hälsa är fortsatt prioriterade områden. Genom riktade insatser och utveckling av grunduppdraget ska ungdomars psykiska hälsa stärkas och jämlika uppväxtvillkor skapas.

Kompetens och rekrytering

Rätt kompetens för arbete med barn och unga behöver stärkas. En stor utmaning är att hitta och bibehålla rätt kompetens när konkurrensen är stor. För att lyckas med detta behöver verksamheten stärkas och utvecklas för att bli relevant, innovativ och vara i framkant med goda arbetsförhållanden.

Ny lagstiftning om dygnsvila kräver effektiv bemanning. Ökade behov av samordning och samnyttjande inom kommunen kräver nya arbetssätt för att hantera arbetsbelastning.

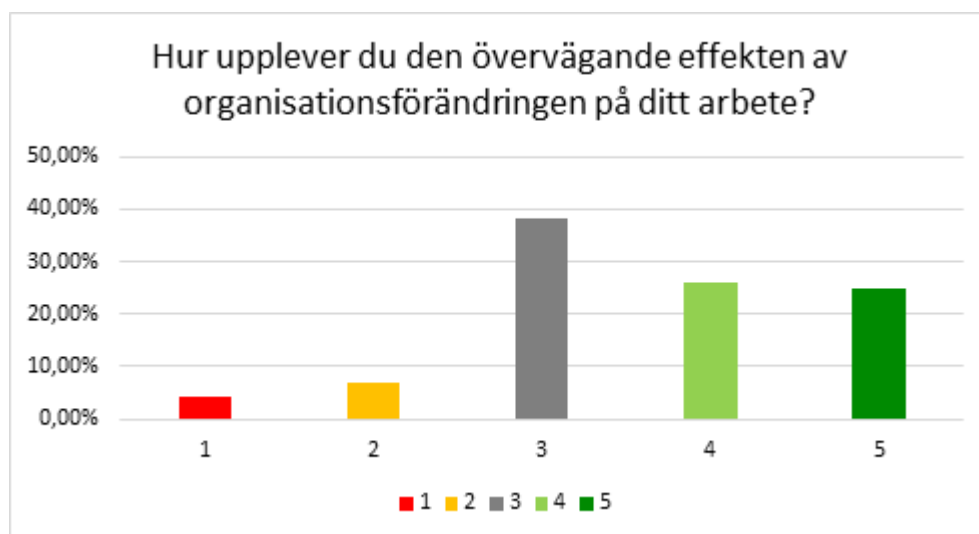
Stadsutveckling och lokalfrågor

Uppsala växer, vilket medför behov av samnyttjande av lokaler och en anpassning av verksamheten till nya bostadsområden. Minskad barntillväxt kräver en översyn av resurser och lokalanvändning.

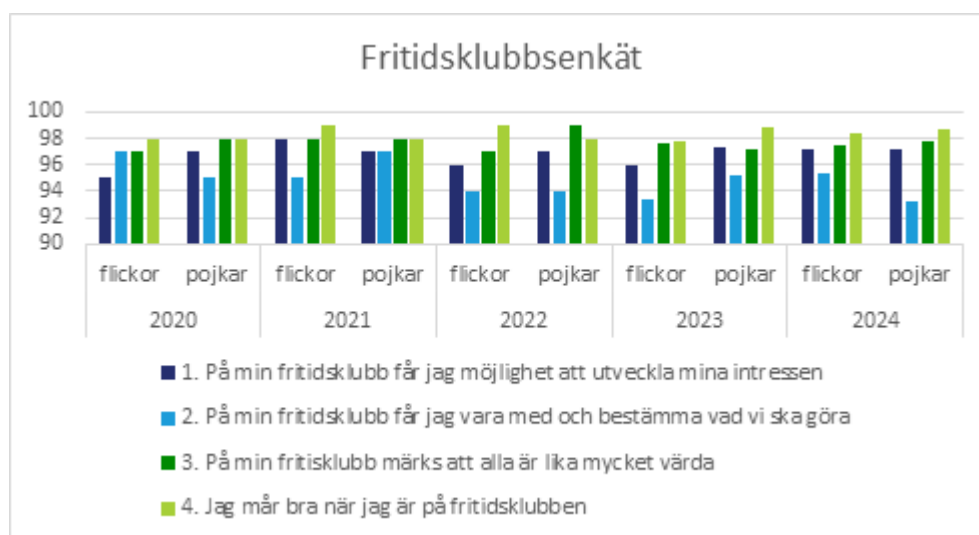
Digitalisering och nya arenor

Framväxten av digitala mötesplatser innebär nya möjligheter och utmaningar. Medarbetare behöver rustas för att stödja ungdomars digitala närvaro på ett tryggt och ansvarsfullt sätt.

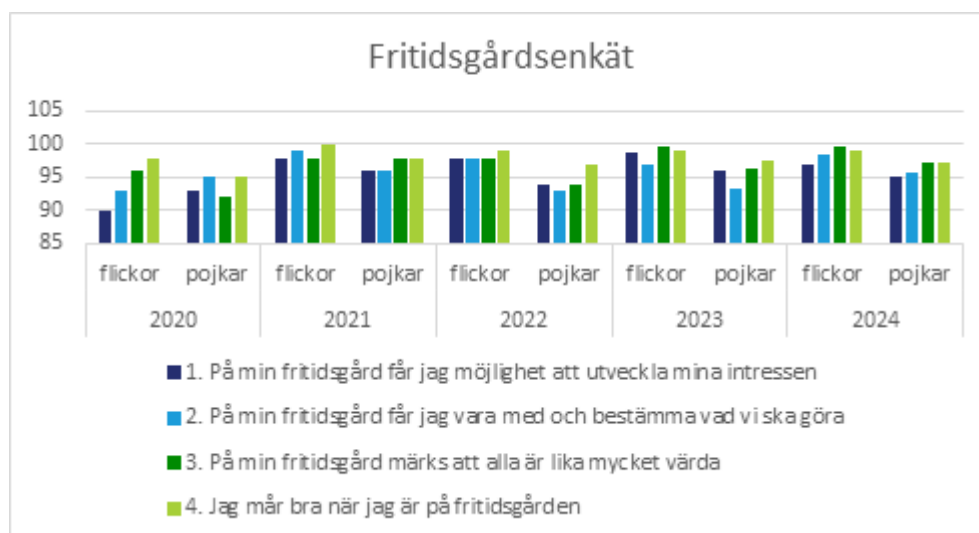
Bilaga 1. Statistik och diagram

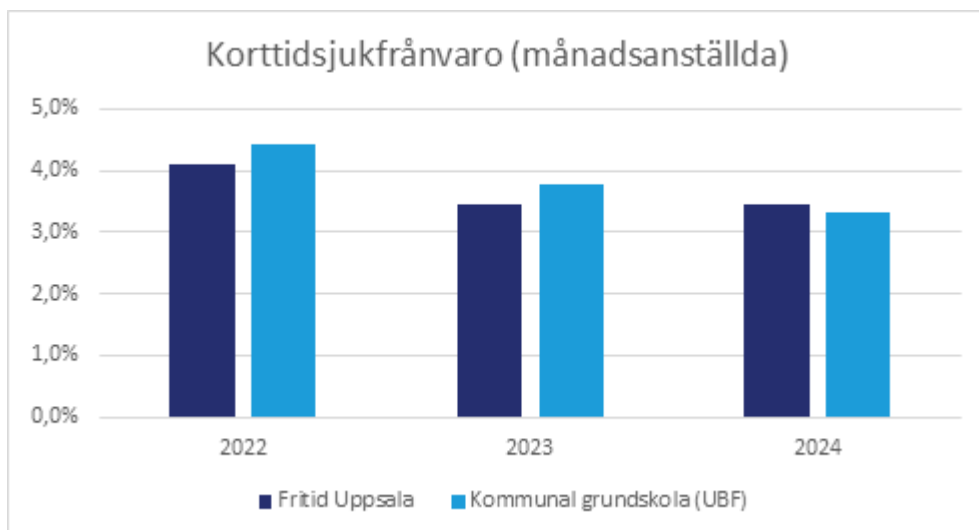
Tabell 1. Resultat av enkät för att följa upp omorganisationen, skala 1–5 (1 = mycket negativ och 5 = mycket positiv).

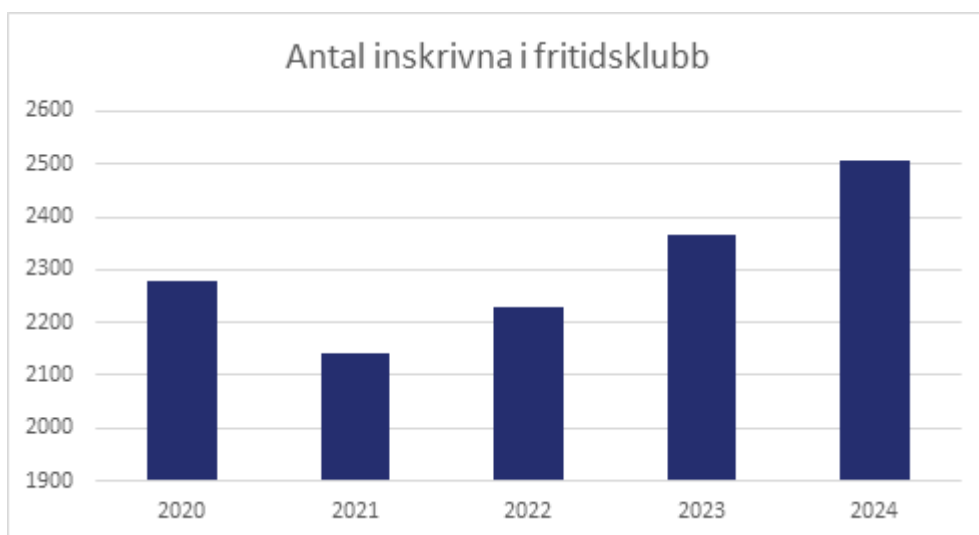
Tabell 2. Resultat av brukarenkät 2024 för fritidsklubb.

Tabell 3. Resultat av brukarenkät 2024 för fritidsgård.

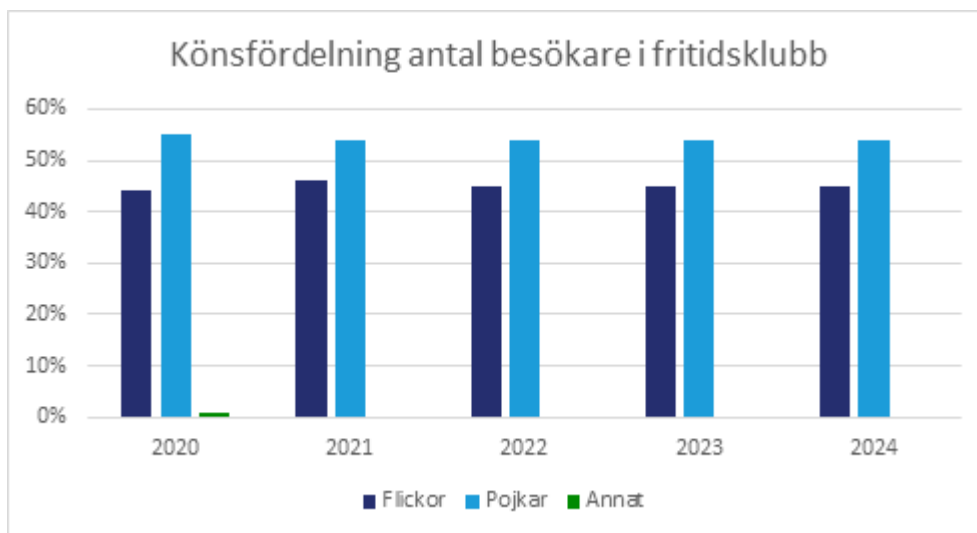
Tabell 4. Korttidssjukfrånvaro, jämförelse Fritid Uppsala och grundskolan. 2024-års statistik gäller januari-november eftersom december månads statistik släpar efter.

Tabell 5. Antal inskrivna i fritidsklubb år 2020–2024.

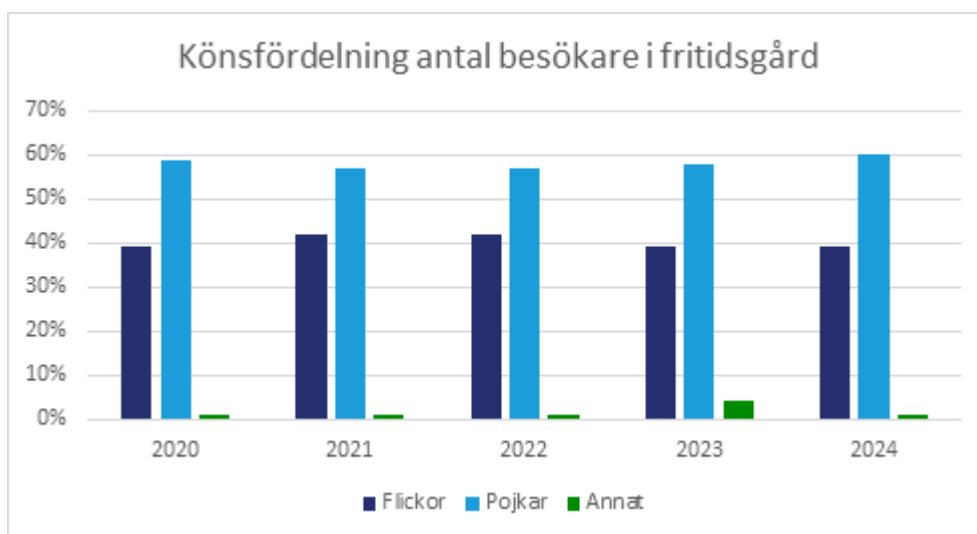
Tabell 6. Antal besökare i fritidsklubb 2020–2024.

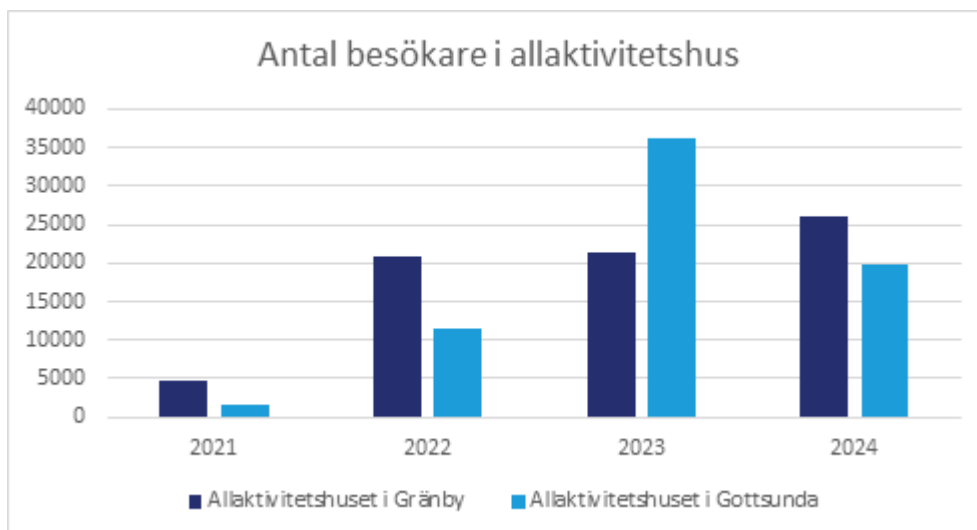
Tabell 7. Könsfördelning antal besökare i fritidsklubb år 2020–2024.

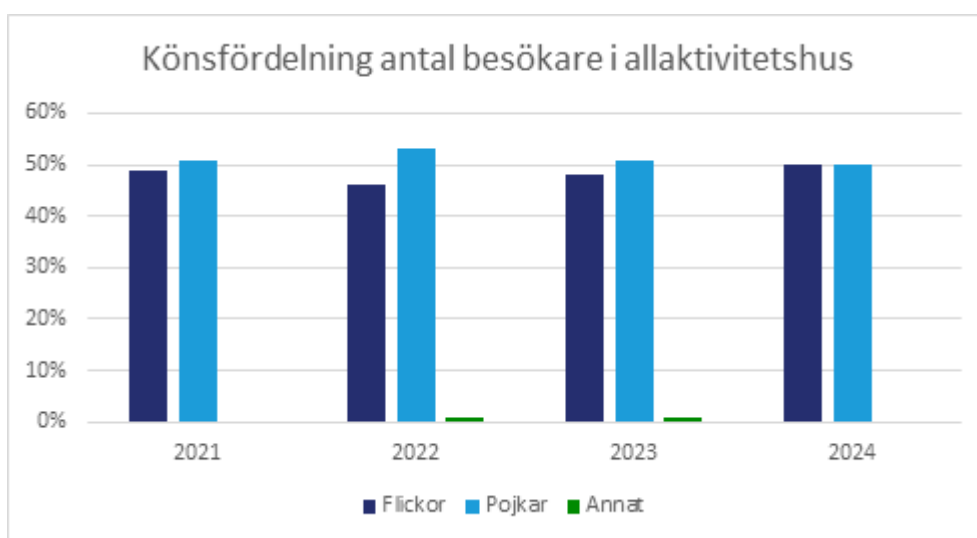
Tabell 8. Antal besökare i fritidsgård år 2020–2024.

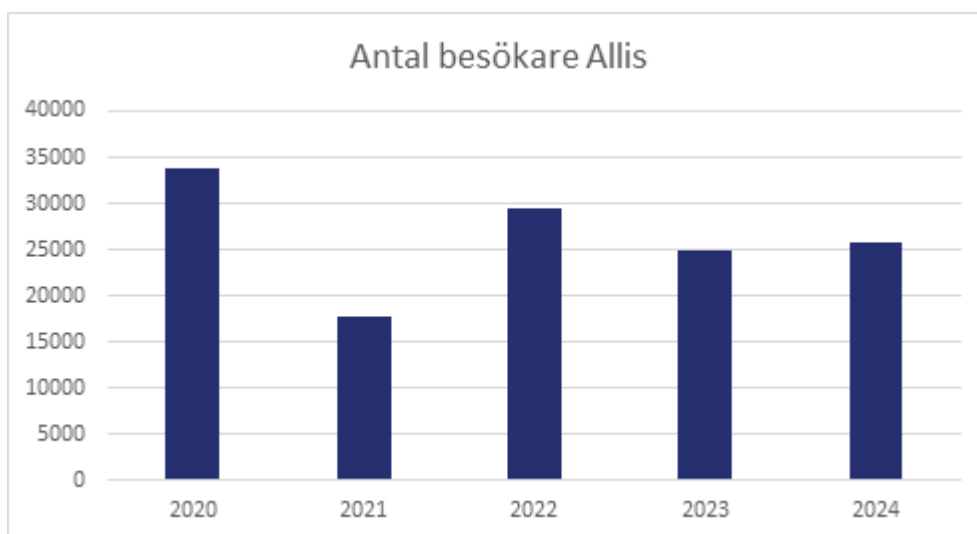
Tabell 9. Könsfördelning antal besökare i fritidsgård år 2020–2024.

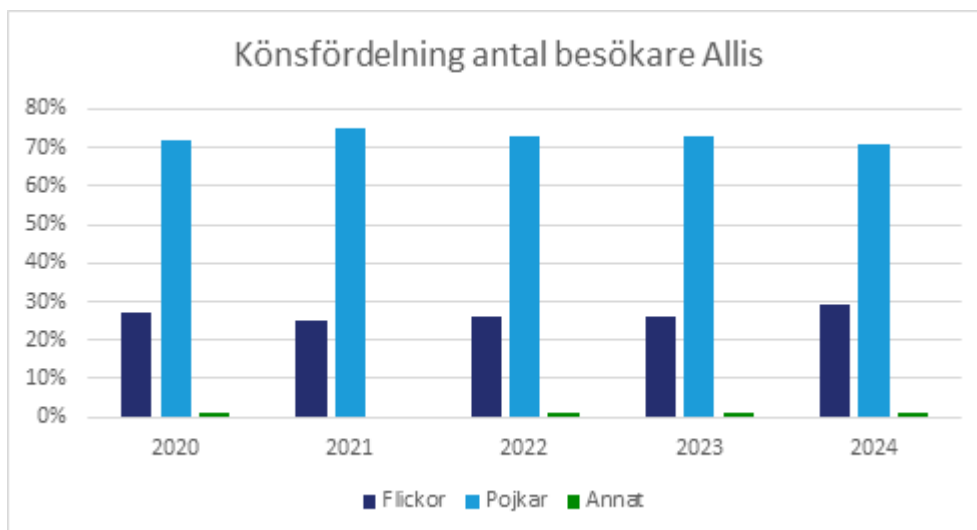
Tabell 10. Antal besökare i allaktivitetshus år 2020–2024.

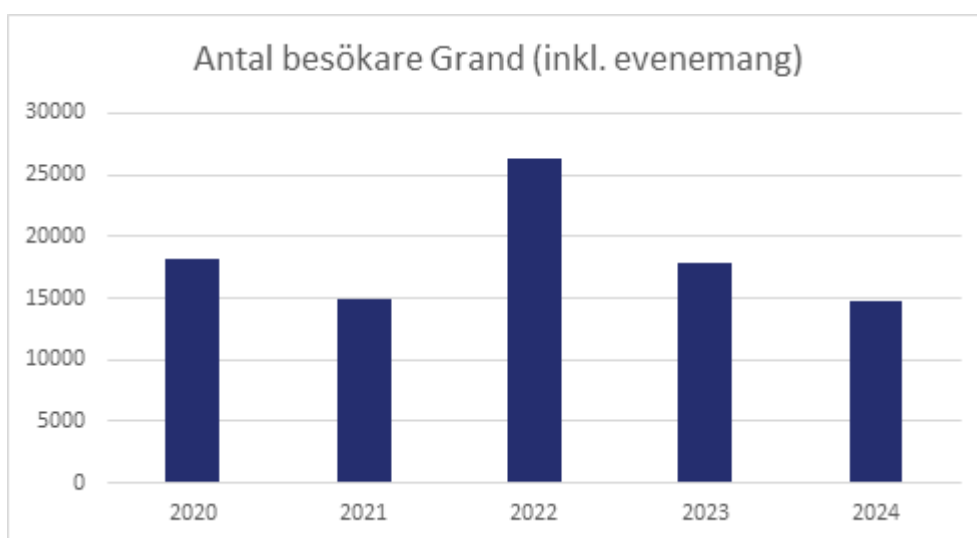
Tabell 11. Könsfördelning antal besökare i allaktivitetshus 2020–2024.

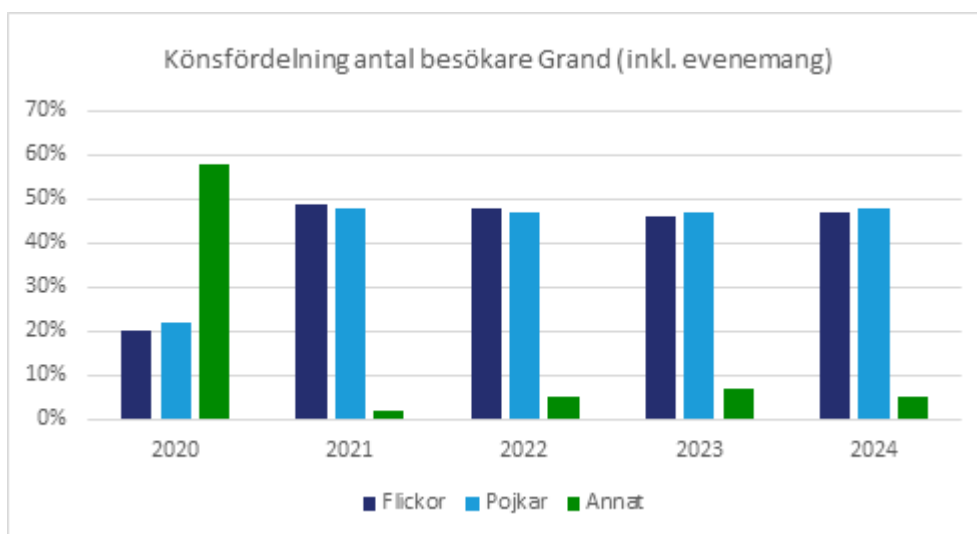
Tabell 12. Antal besökare aktivitetshuset Allis.

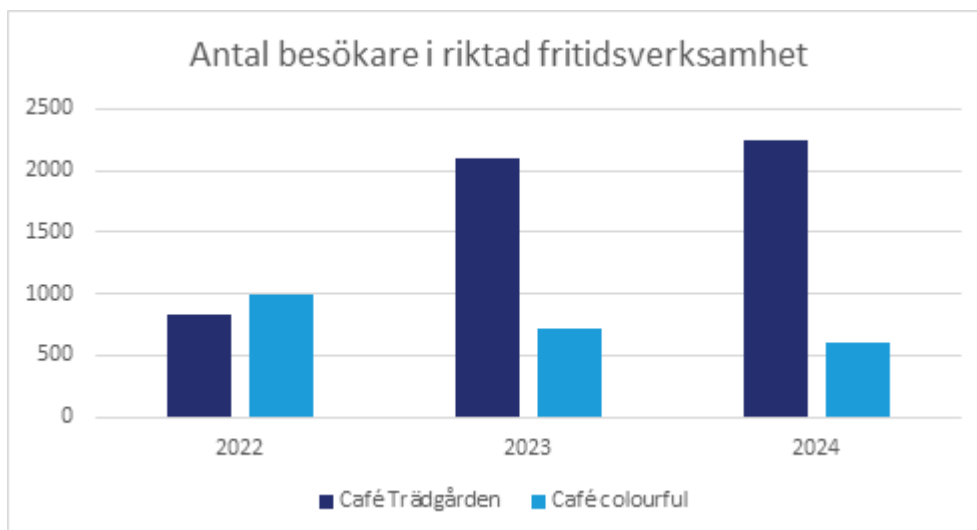
Tabell 13. Könsfördelning antal besökare aktivitetshuset Allis.

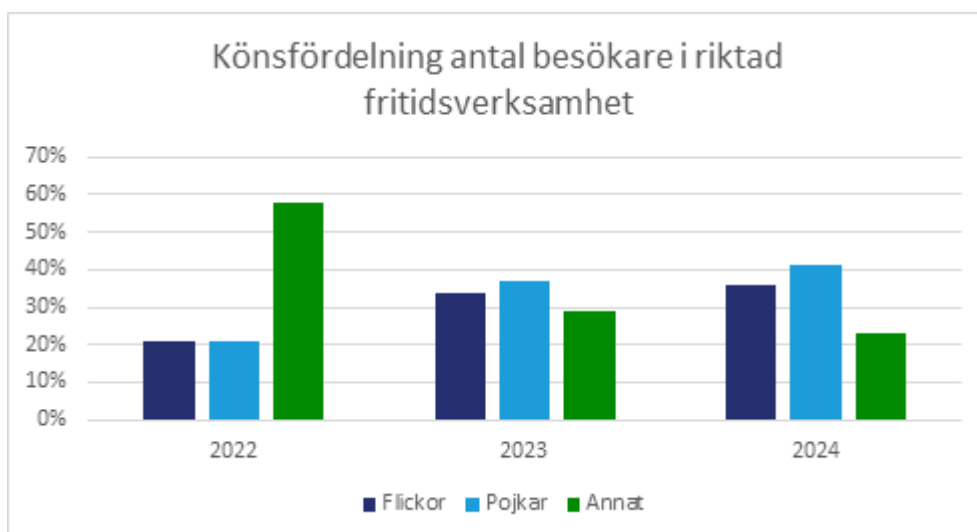
Tabell 14. Antal besökare Grand inklusive evenemang.

Tabell 15. Könsfördelning antal besökare Grand inklusive evenemang.

Tabell 16. Antal besökare i riktad fritidsverksamhet. Siffrorna för år 2020 och 2021 är osäkra, därför redovisas resultatet för 2022–2024.

Tabell 17. Könsfördelning antal besökare i riktad fritidsverksamhet.

Kulturnämnden
Rapport

Datum:
2025-01-14

Diarienummer:
KTN-2024-00328

Handläggare:
Helena Westin

Version 1

Konst och Kulturarvs sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Avdelningen Konst och kulturarv där verksamheterna Uppsala konstmuseum och Uppsala slottshistoriska, den offentliga konsten, Reginateatern, Biotopia, Naturskolan och Kultur och natur i skolan återfinns bedriver en kostnadseffektiv verksamhet där verksamheterna sammanlagt under ett år når fler än Uppsalas invånare; fler än 250 000 personer tar del av avdelningens olika verksamheter under ett år. Avdelningen har också ansvar för kulturarvsfrågor genom beredning av ärenden, framför allt detaljplaneremisser, till kulturnämnden.

Viktiga händelser under året

Förstudien för Klimathubben, som syftar till att utreda förutsättningarna för Biotopia att bli kommunens centrala informationspunkt kring klimatfrågor och hållbarhet, har färdigställts under 2024. I förstudien föreslås åtta olika aktiviteter som tillsammans bildar Klimathubben. Arbetet med implementering, långsiktig finansiering och etablering fortsätter under 2025.

Ett nytt magasin för konstsamlingar har etablerats och samlingarna kommer att vara helt inflyttade i magasinet till årsskiftet 2025 - 2026. Genom det nya magasinet förbättras förutsättningarna för långsiktigt hållbar förvaltning och vård av samlingarna avsevärt.

Offentlig konsts klimatberäkningsverktyg är implementerat i offentlig konsts processer och lanserat för andra att använda. Förfrågningar om verktyget kommer från olika delar av landet, och även internationellt.

Kultur och natur i skolan har lanserat ett basutbud för att öka möjligheterna att erbjuda en likvärdig skola med perspektivet att alla elever ska ha tillgång till kulturupplevelse.

Måluppfyllelse under året

Avdelningen arbetar gemensamt med att utveckla verksamheterna efter framtagna visioner, för att nå fler, med högre kvalitet, och digitalt. Att minska och effektivisera administrationen, att använda olika kompetenser gemensamt samt att utveckla innehåll tillsammans är också några av avdelningens viktiga mål.

Antalet besökare till Uppsala konstmuseum under året har stabiliserat sig kring samma höga siffror som 2023: ca 125 000. Museet har visat nio egenproducerade utställningar med både lokala, nationella och internationellt verksamma konstnärer. En omfattande satsning gjordes under våren på en utställning med den ukrainska konstnären Zhanna Kadyrova som innehöll direkta referenser till det pågående kriget. Inom pedagogiken har det också haft stor relevans för det konstpedagogiska projekt på konstmuseet som sedan 2023 pågått för ukrainska barnfamiljer på flykt.

Under året har arbetet med utställningskoncept för Uppsala slottshistoriska utvecklats och konkretiserats, och museet kommer att öppna för allmänheten den 17 maj 2025. En minnesinsamling kring ”Minnen från Slottet” har genomförts, med syfte att både engagera allmänheten och samla in nya berättelser om slottet. Samverkan och samarbeten med interna och externa parter har utvecklats, bland annat med Uppsala universitet i ”Slottslabbet” - en digital testbädd för interaktiva museiupplevelser.

Den digitala guiden Uppsala konst och kulturarv, har utvecklats och kompletterats med både mer innehåll och nya funktioner, till exempel AR (augmented reality). Tillsammans med Destination Uppsala har samarbeten genomförts kring Allt ljus på Uppsala, Valborgsfirandet och Sveriges historia. Antalet nedladdningar har fördubblats under året, från 10 000 till 20 000.

Enheten för offentlig konst har färdigställt 9 konstprojekt i offentlig miljö på olika platser i Uppsala kommun. Det långsiktiga målet att arbeta med konst på landsbygden fortsätter. Under de senaste 7 åren har 16 gestaltningar på landsbygden färdigställt, och det är till exempel i Storvreta, Bälänge, Junkil, Gunsta och Funbo.

Enheten har under året arbetat med att utveckla arbetssätt kring kunskapsdelning och utvärdering som ett sätt att ta vara på medarbetares kunskap, stärka och kvalitetssäkra verksamheten. Fortsatt arbetet med att utveckla och sprida verktyget som beräknar klimatbelastning vid produktion av nya konstverk. För projektet tilldelades enheten också Uppsala kommuns kvalitetspris. Många kommuner och regioner efterfrågar enhetens medverkan vid seminarier och föreläsningar om verksamheten och om klimatverktyget.

Enheten har arbetat med suicidpreventivt arbete genom det nya spåret Tröstespåret i appen, för vilket enheten fått ekonomiskt stöd från kommunledningskontoret (KLK). Fördjupat samarbete har utvecklats mellan Uppsala kommuns vänort Hafnarfjörður på Island som ska resultera en utställning i de båda kommunerna. Från Nordisk kulturfond har bidrag erhållits för att skapa nordiskt nätverk för konst i nedlagda psykiatrvårdsmiljöer. Arbetet utgår från stadsutvecklingsprojekt Ulleråker. Under året har Uppsala spårvägs konstprogram godkänts av Region Uppsala och Uppsala kommun (Kulturnämnden). Ett omfattande arbete och samarbete har skett under året för fortsatt utredning av platser för konst längs sträckningen, fördelning av ansvar och budget. Samarbeten med Uppsala universitet har genererat en ny skrift om konstnären Berith Sahlströms samlade konstverk vid universitetet och kommunen. Boken har genererat föreläsningstillfällen. Enheten har också föreläst om offentlig konst vid

samhällsplaneringsprogrammet och kulturentreprenörprogrammet på Uppsala universitet.

Enheten producerar också konstkollektioner för kommunens arbetsplatser och lokaler som bidrar till god arbetsmiljö för kommunens medarbetare, under 2024 hängdes 11 stycken. I alla konstprojekt har kontinuerlig dialog förts, och vid 77 tillfällen har invånare, mestadels barn och unga, fått vara med och göra sin röst hörd och därigenom påverka sin närmiljö.

Biotopia drar fortsatt en stor mängd besökare till museet i Vasaparken. Cirka 56 000 besök har noterats för 2024, varav en stor del är barn och unga som genom museets verksamhet får ökad kunskap om natur, biologi och miljöfrågor. Arbetet med förstudien för klimathubben har också lett till ökade samarbeten med nya aktörer, både inom kommunen och inom civilsamhället.

Naturskolan i Hammarskog kompletterar skolans undervisning i biologi och naturkunskap genom aktivitetsbaserad undervisning på plats i naturen. Isdagar som ger elever fördjupad kunskap och erfarenhet av säkerhet på is är en viktig och attraktiv aktivitet, som finns stor efterfrågan på. Som del av kommunens satsning på utvecklingen av Hammarskogs friluftsområde har Naturskolan erbjudit aktiviteter för allmänheten på helger, under alla årstider. Projektet har permanentats under 2024 och de aktiviteter som genomförts har i stort sett alla varit fullbokade.

Kultur i skolan samordnar Uppsala kommuns ansökan till Skapande skola-bidraget, administrerar bokningssystemet Utbudsbokningen och subventionerar skolornas natur- och kulturbussar. Våren 2024 genomfördes ett stort arbete med att utveckla och utforma en ny struktur för grundskolans kultur. Resultatet blev basutbudet och det lanserades hösten 2024 med en stor kickoff på stadsteatern tillsammans med UBF. Inom basutbudet erbjuds alla klasser i grundskolan minst ett kulturprogram per läsår. Strukturen har införts för att tillgängliggöra professionell kultur i skolan och att öka likvärdigheten. Hittills har skolan varit mycket positivt. En utvärdering kommer att göras.

Det statliga bidraget Skapande skola ökar möjligheterna för grundskolans elever att möta professionell kultur och att utveckla sitt eget skapande. Arbetet med skapande skola sker läsårsvis. Bidragsomgången för läsåret 2023-2024 redovisades i september 2024. Inom ramen för bidraget genomfördes kulturprojekt för ca 850 klasser. Av det totala antalet elever som omfattades av ansökan deltog 84%, vilket är högre än tidigare år. 100% av klasserna i anpassad grundskola deltog i något eller flera av projekten. I bidragsomgången Skapande skola läsåret 2024-2025 ingår 19 fristående grundskolor i Uppsala kommuns ansökan. Det är en kraftig ökning jämfört med 6 fristående skolor föregående läsår och 1 skola för två år sedan. Vi ser redan nu att friskolorna vill fortsätta delta i basutbudet och vår skapande skola-ansökan.

Reginateatern är kommunens gästspelsscen och har under 2024 erbjudit publiken ca 150 programpunkter på teaterns två scener med totalt ca 18 000 besökare. Utöver detta har 3399 personer besökt teatern under Kortfilmsfestivalen. En utredning om teaterns ekonomiska modell och kulturpolitiska uppdrag genomfördes under 2023 - 2024 och ledde fram till ett uppdrag från nämnden att i större utsträckning anpassa verksamheten efter befintlig budget och det kulturpolitiska uppdraget. Omställning av verksamheten genomfördes och den nya organisationen trädde i kraft 1 juni. Med tre föreställningar i snitt per vecka under och en minskad personalstyrka har både ekonomi, verksamhet och arbetsmiljö stabiliserats.

Kulturkvarteret Walmstedtska har utvecklats till en puttrande oas för småskaliga kulturaktiviteter och -upplevelser. I samverkan med aktörer inom litteraturområdet, Uppsala konstnärsklubb och Upplandsmuseet genomförs ett brett spektrum av arrangemang med olika typer av kulturinnehåll. Deltagandet i evenemanget Uppsala historiska julmarknad blev en stor succé.

Avdelningen har färdigställt en förvaltningsövergripande utredning om scenkonstens förutsättningar i Uppsala kommun, med fokus på teater och dans, som Kulturnämnden fattade beslut om i maj 2024. Delar av utredningens förslag kommer att genomföras fullt ut, andra delar kommer att behöva ytterligare fördjupningar för att kunna genomföras.

I övrigt har avdelningen Konst och kulturarv bland annat utvecklat arbetet med gestaltad livsmiljö och kulturarv. Kulturnämnden fattade i oktober beslut om att anta Riktlinje för Kulturnämndens arbete med kulturarv. Samarbetet med Stadsbyggnadsförvaltningen har utvecklats genom ett gemensamt återkommande forum: Forum för gestaltad livsmiljö. Avdelningen har svarat för beredning av 28 remisser för detaljplaner och ett antal granskningsärenden, för kulturnämndens räkning, samt bidragit med sakkunskap i beredningen av stöd och bidrag till det fria kulturlivet. Avdelningen har också bidragit med ett antal konkreta programförslag till Uppsala kommuns ansökan om kulturhuvudstad.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Avdelningen bedriver en mycket kostnadseffektiv verksamhet. Uppsala kommun. Invånare och besökare får mycket för pengarna från de operativa egenregiverksamheterna inom Uppsala konst och kulturarv, i jämförelse med större, till exempel nationella kultur- och museiinstitutioner, eller institutioner av liknande karaktär i andra städer.

Eftersom verksamheterna i stort är frivilliga, bygger uppföljning och analys mycket på besökares, åskådares och brukares benägenhet och vilja att delta. De kvantitativa måtten är ett sätt att mäta och följa effekterna. Dessa behöver i högre utsträckning kompletteras med kvalitativa undersökningar av olika slag, som ger fördjupad kunskap om hur användarna uppfattar verksamheterna och kulturupplevelserna, och också fångar upp de som inte nås eller deltar. Arbetet med t ex kundresor, tydligare mål och bättre uppföljning av effekter behöver utvecklas för flera verksamheter.

Genom lanseringen av basutbud har möjligheten att erbjuda ett likvärdigt kulturutbud för alla elever i Uppsala ökat markant. Under året har antalet friskolor som medverkar i ansökan till Skapande skola ökat från 1 till 18. Detta innebär att i stort sett alla elever i Uppsala ges möjlighet att ta del av aktiviteter inom Skapande skola. Utbudsbokningen, som varit i drift sedan 2022, har ökat möjligheterna att följa upp vilka skolor och elever som tar del av utbudet av kultur- och naturaktiviteter, och utifrån det rikta insatser mot de som inte använder möjligheterna.

Det nya magasin för kommunens konstsamlingar som tagits i anspråk under 2024 och kommer stå färdigt under 2025 kommer på ett avgörande sätt förbättra möjligheterna för långsiktigt och säkert bevarande och förvaltning av kommunens konstsamlingar.

Framtida utmaningar

Ansträngd ekonomi

De ekonomiska förutsättningarna för verksamheterna är den största utmaningen för Avdelningen Uppsala konst och kulturarv. Verksamheterna når i dag under ett år fler än antalet invånare i Uppsala över ca 260 000 personer. Men organisationerna och de personella resurserna är små, slimmade och därmed också sårbara. Enskilda nyckelpersoner med specifik kompetens är avgörande för leveransen. Ökade kostnader för lokaler, personalkostnader på grund av till exempel heltidsnormen, ökade kostnader för inköp av t ex livsmedel och material är sådant som till slut utarmar kvaliteten på verksamheten.

Uppsala slottshistoriska kommer att öppna verksamheten för allmänheten med fasta utställningar i maj 2025. För att utveckla och säkerställa en pedagogisk verksamhet av hög kvalitet och med hög kapacitet för Uppsalas alla skolelever, skulle Uppsala slottshistoriska behöva ha möjlighet att anställa fler museipedagoger.

Kostnader för transporter till kultur- och naturevenemang för skolelever behöver säkerställas inom Uppsala kommun under 2025. Kostnaderna har eskalerat, bland annat på grund av ökade bränslekostnader och ändrade förutsättningar för resor med UL, vilket fått en utträngningseffekt och påverkat möjligheterna att kunna köpa in och genomföra program för skolorna.

Vård och underhåll av befintlig offentlig konst har inte kunnat prioriterats i tillräcklig omfattning de senaste åren på grund av urholkad budget. När kontinuerligt underhåll inte genomförs och åtgärder skjuts på framtiden, skapas ett underhållsberg som i längden blir mycket dyrare för kommunen.

Förändrade förutsättningar för kostnader i förhållande till upphovsrätt för konstnärliga bilder kan komma att påverka möjligheterna att använda sådana i verksamheten, men förhandlingar pågår mellan SKR och Bildupphovsrätt i Sverige för att minimera ökningen och skapa ett avtal som är till gagn för konstnärer, kommuner och regioner.

Kulturnämnden
Rapport

Datum:
2025-01-10

Diarienummer:
KTN-2024-00328

Handläggare:
Ella-Kari Norberg

Version 1.0

Uppsala kulturskolas sammanställd analys

Viktiga händelser under året

Internationella och nationella samarbeten

Uppsala kulturskola har under 2024 stått värd för ett nationellt samarbete för skolor som undervisar enligt El Sistemametoden. Kompetensutveckling för El Sistemas lärare har under året genomförts via El Sistema Academy.

Erfarenhetsutbyte har inom ramen för anpassad kulturskola, tidigare benämnd funkiskulturskola, skett med kulturskolan i Norrköping.

Erfarenhetsutbyte för pianoelever och lärare har under året skett bl.a. med kulturskolan i Gävle. Samarbeten och studiebesök har också gjorts finansierat av Svenska pianopedagogers riksförbund bl.a. med kulturskolan i Borås.

Uppsala kulturskola har under året genomfört och avslutat ett Erasmus + projekt med orten Vigo i Spanien som byggt på erfarenhetsutbyte i undervisningsfrågor.

Uppsala kulturskola har slutfört första året i ett treårigt Erasmus +projekt med Leo Kestenberg Musikschule i Berlin. Projektet är ett samspelsprojekt för pianoelever. Under 2025 kommer år två att genomföras.

Uppsala kulturskola har haft besök av Valkeakoski Music- and dance school i Finland. Syftet med besöket var att förbereda ett eventuellt utbyte för stråk- och slagverkselever inom ramen för Nord plus.

Uppsala kulturskola har under 2024 genomfört sista året i ett regionalt filmprojekt. Samtliga kulturskolor i region Uppsala har deltagit i det treåriga projektet som bl.a. lett till att en mängd lovkurser och terminslånga kurser genomförts.

Höstterminen 2024 startades ett regionalt storband finansierat av medel från kulturrådet.

Samtliga samarbeten syftar till att öka pedagogiska färdigheter genom erfarenhetsutbyten vilket kommer kulturskolans elever till gagn.

Konserter och föreställningar

Kulturskolans utåtriktade verksamhet är en viktig del i lärandet som rätt genomfört gör att eleverna känner en stolthet över vad de presterat och bidrar till att deras självförtroende stärks. Den utåtriktade verksamheten gör också att kulturskolan syns och hörs och når både anhöriga till eleverna och andra Uppsala bor t.ex. i skolor, på äldreboenden och dem som besöker festivaler och event. Några föreställningar som särskilt bör nämnas är Världens barn konserten där kulturskolan samlade in pengar till UNHCR, allsångskonserten som nådde ca 4000 grundskoleelever, deltagande i Sommarläppet och Kulturnatten samt en konsert på UKK där pianoelever från Berlin och Uppsala spelade tillsammans. Kulturskolan ökade antalet konserter/föreställningar med 25 stycken jämfört med 2023.

Konserter och föreställningar	Antal 2022	Publikantal 2022	Antal 2023	Publikantal 2023	Antal 2024	Publikantal 2024
Offentliga	103	8058	122	9221	121	9636
Interna	68	2497	42	1560	68	2474
SUMMA	171	10 555	164	10 781	189	12 110

Lovkurser

Kulturskolan genomförde under året ett antal lovkurser, 71 elever färre än 2023 nåddes men 192 fler än 2022. Anledningen till att färre nåddes än 2023 var att mer tid under 2024 använts till Erasmusprojekt under den period då läger vanligtvis anordnas. Anledningen att fler flickor än pojkar deltagit i läger är att antalet läger med inriktning dans eller teater, kurser som vanligtvis attraherar fler flickor än pojkar anordnats.

Antal deltagare i lovkurser	2021	2022	2023	2024
Antal deltagare	149	189	452	381
Varav flickor		145 (77%)	243 (54%)	243 (64%)

Uppsökande verksamhet

Utöver lovkurser och terminslånga kurser har uppsökande avgiftsfri verksamhet anordnats där El Sistema, 498 deltagare och kulturskolan kommer, 775 deltagare varit de största aktörerna. Musik i förskoleklass i Bälinge och Danmark, 60 deltagare, Brasslek i Säva 45 deltagare och Öppen avgiftsfri kulturskola i Gränby allaktivitetshus 20 deltagare är andra exempel på uppsökande verksamhet vars syfte är att nå ut till barn och unga i områden där lågt deltagande i kulturskolans ordinarie verksamhet varit den gemensamma nämnaren. Inom ramen för ”kulturis” (kulturskola efter skoltid) har kulturskolan både stått som samordnare av aktiviteter som utförts av föreningsdrivna kulturaktörer och anordnare av aktiviteter i de områden där inga andra kulturaktörer funnits att tillgå. Inom ramen för kulturskolans aktiviteter märks dans, prova på instrumentalspel och rytmik. De föreningsdrivna aktörer som utfört aktiviteter är Teater Aros, Teater Elin och Gottsunda dans och teater.

Nya lokaler, nya deltagare

Kulturskolan har under 2024 etablerat verksamhet i två nya egenförhyrda objekt. Rosendals multihus, 95 deltagare och Storvreta bibliotek, 80 deltagare. Utöver dessa nås ca 40 deltagare veckovis på Rosendal i öppen prova på verksamhet inom ramen för "kulturis" (kulturskola efter skoltid)

Måluppfyllelse under året

Fokusmål 1

Uppsala kulturskola har minskat den elevadministrativa delen av administrationen genom införande av nytt elevadministrativt system för 1,5 år sedan. Effekten syns nu bland annat i att antalet mejl som når expeditionen. En uppskattning av antalet mejl en måndag morgon är ca 35 mejl innan införande och ca 10 mejl efter införandet i expeditionens inkorg.

Uppsala kulturskola har följt intentionen i Utvecklingsplan 2022-2024 gällande att öka antalet elever. 171 platser och 91 individer fler än 2023 var inskrivna under 2024.

	2021	2022	2023	2024
Antal kurser	3185	3404	3458	3629
Varav flickor	1752 (55 %)	1872 (55%)	1983 (57%)	2120 (58%)
Antal individer	2681	2788	2825	2916
Varav flickor	1475 (55 %)	1533 (55%)	1601 (55%)	1694 (57%)

Fokusmål 2

Uppsala kulturskola har genom samarbeten med orterna Berlin, Vigo (Spanien) samt Valeakoski (Finland) ökat antalet internationella samarbetspartners.

Fokusmål 3

Uppsala kulturskola har bidragit till att minska användandet av fossila bränslen genom att öka undervisningen i landsbygd/glesbygd.

Under 2022 undervisades 279 elever på landsbygden i sina hemskolor eller intilliggande lokal, 2023 299 elever och 2024 337 elever. Utöver dessa undervisades fler elever i landsbygd/glesbygd i projektform genom musik i förskoleklass i Bälinge och Danmarks skolor. Det gör att transport av barn till innerstaden som delvis sannolikt hade skett i bil minskats.

Fokusmål 4

Uppsala kulturskola har arbetat förebyggande med att bryta segregationen genom att erbjuda avgiftsfri undervisning genom El Sistema och Öppen avgiftsfri kulturskola i Gränby. I Gränby har 20 ungdomar deltagit under terminen. Konceptet är nytt och kulturskolan har för första gången arbetat med att nå ungdomar som inte är föreningsaktiva i ett område där få barn och unga deltagit i kulturskoleundervisning. Genom El Sistemas familjeträffar involveras deltagarnas vårdnadshavare. Antalet familjeträffar har under året varit 15 st. Två läger där vårdnadshavare hjälpt till med t.ex. mat och fika har genomförts och El Sistema har kommit att ha stor betydelse lokalt vid t.ex. firande av Stenhagendagen, Gottsundadagen och Sävjadagen.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Verksamheten har haft en kostnadsökning per elev med 364 kronor per år. Kostnadsökningen beror på inflationen samt ökade kostnader för materialinköp, lokalvård samt egenförhyrda lokaler.

Kostnad/elev	2022	2023	2024
Nettobudget	45 433 000	45 198 000	48 899 000
Kursantal (frivillig kulturskola + El Sistema)	3938	4023	4127
Kostnad/elev i kr/år	11 477	12 154	12 518

Nedanstående tabell med siffror hämtade ut Kolada (där 2024 års siffror ännu inte är tillgängliga) redogör som för kostnad/elev och år där Uppsala är den kommunen bland de jämförda som avsätter minst resurser för kulturskoleverksamhet / invånare. Att siffran för antal deltagare i % sjunkit beror på att endast Uppsala kulturskola redogjort för antal deltagare under 2023 medan 2022 års siffror baseras på de föreningsdrivna kulturskolornas siffror sammanräknade med Uppsala kulturskolas siffror. Skulle de föreningsdrivna kulturskolornas siffror adderas med Uppsala kulturskolas under 2023 skulle deltagarantalet i % troligtvis uppgå till 10 % eller strax över.

Kommun	2019	2020	2021	2022	2023
Uppsala					
Kostnad för kulturskola kr/inv.	219	239	249	246	262
Antal deltagare 6-19 år i %	-	-	10 %	10 %	7,7 %
Antal ämnen	7	6	9	9	10
Eskilstuna					
Kostnad för kulturskola kr/inv.	246	274	321	334	368
Antal deltagare, 6-19 år i %	6 %	7 %	7 %	7,7 %	7,7 %
Antal ämnen	2	6	10	10	10
Gävle					
Kostnad för kulturskola kr/inv.	308	300	317	321	328
Antal deltagare, 6-19 år i %	6 %	11 %	11 %	11 %	11,3 %
Antal ämnen	8	8	10	10	12
Västerås					
Kostnad för kulturskola kr/inv.	219	214	222	224	-
Antal deltagare, 6-19 år i %	8 %	8 %	7 %	7 %	-
Antal ämnen	8	7	7	8	-
Örebro					
Kostnad för kulturskola kr/inv.	319	324	380	408	462
Antal deltagare, 6-19 år i %	9 %	9 %	9 %	9 %	9,2 %
Antal ämnen	8	8	10	10	10

Under avsnittet målpuffyllelse redogörs för hur många elever som nåtts i de terminslånga avgiftsbelagda kurserna 2021-2024. En positiv utveckling syns där 171 kursplatser och 91 individer fler deltagit under 2024 jämfört med 2023.

Utvecklingen i deltagarantal på de fem största kurserna syns i nedanstående sammanställning där ämnena teater och dans är de som ökat mest under 2024 medan piano har 28 deltagare färre. Den största enskilda anledningen till ökningen i dans och teater är att nya lokaler i Rosendal möjliggjort fler grupper i just dans och teater och att lärarna i dessa ämnen i högre grad undervisat i ämneskurser än i olika projekt p.g.a. ökad tillgång till lokaler. Anledning till minskning av pianoplatser är att något färre

lärartimmar använts för ämnet piano än under 2023. Ett annat ämne som visat på ett ökat antal deltagare är musiklek/rytmik som hade 33 deltagare 2023 och 78 deltagare 2024.

Antal antagna på de fem största kurserna

Ämne	2022	2023	2024
Piano	842	865	837
Gitarr	361	395	392
Teater	193	230	274
Dans	-	161	246
Fiol	226	239	235

Framtida utmaningar

Under de senast åren har den största utmaningen varit att skapa platser för så många deltagare som möjligt. Utmaningen kvarstår även om kulturskolan kan påvisa en positiv trend gällande antal deltagare. Antal individer som genom intresseanmälningsfunktionen anmält att de önskar plats i kulturskolan har under 2024 varit ca 1 400 st.

En annan framtida utmaning som kvarstår är osäkerheten på storleken av statligt stöd. Kulturskolan har fått olika storlek av statligt stöd under olika år, drygt 2 mkr 2022, 770 tkr 2023 och 1 640 tkr 2024. Utmaningen består av att trots osäkerhet om stödets storlek skapa en stabil långsiktig planering.

Förändrade förutsättningar gällande barnrätt gör att kulturskolans ledningsgrupp under vårterminen 2025 kommer att gå en utbildning till barnrättsstrateger. Utbildningen fokuserar på förändringar i juridiken samt barns rätt till inflytande.

Under 2024 arbetades Vision Uppsala kulturskola 2030 fram. Centralt i visionen är att kulturskolan ska vara känd av alla Uppsalabor. Kulturskolans synlighet ska öka genom att i högre grad förlägga konserter, föreställningar och undervisning på andra platser än i de centrala lokalerna och genom en serie lärarturnéer ute på kommunens skolor.

Kulturnämnden
Rapport

Datum:
2025-01-22

Diarienummer:
KTN-2024-00328

Handläggare:
KTN Kansli

Version 01

KTN Kanslis sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Viktiga händelser under året

Under 2024 arbetade Uppsala intensivt med sin ansökan om att bli europeisk kulturhuvudstad 2029 och processen samlade kulturaktörer, akademi och näringsliv kring en gemensam vision för kulturens roll i hållbar samhällsutveckling. Även om titeln inte tilldelades Uppsala fungerade ansökningsarbetet mobiliserande för innovation, samverkan och utveckling inom kultursektorn. På lokal nivå genomfördes dialoger med över 60 kulturaktörer, föreningar och näringslivsrepresentanter. Ansökan ledde också till att kulturell hållbarhet som begrepp för första gången inkluderades som en central del i kommunens mål och budget för perioden 2025–2027.

I slutet av mars 2024 påbörjades renoveringen och verksamhetsanpassningen av lokaler för en 4H-gård på Linnés Sävja. Arbetet projektledes av fastighetsstaben och KTN kansli tillsammans med föreningen Uppsala läns 4H ansvarade för att tillgodose verksamhetens behov. Den 14 oktober var det slutbesiktning av byggprojektet och de första djuren flyttade in dagen därpå. Vecka 44, under höstlovet, var det för första gången öppet för allmänheten, och den 3 november invigdes Sävja 4H-gård. Inför 2024 hade förvaltningen även i uppdrag att ha dialog om ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Uppsala läns 4H. Arbetet påbörjades med en första workshop i april 2024 och på kulturnämnden den 17 december fattade nämnden beslut om ett IOP med föreningen för perioden 2025-2028.

Arbetet med att hitta nya lokaler för verksamheten som föreningens Ungdomens Hus har bedrivit på Svartbäcksgatan 32 under många år har fortsatt under året och föreningen har blivit presenterade en större sammanhållen byggnad på det gamla Bolandsgymnasiet. Frågan fick dock en helt ny aktualitet då befintlig fastighet på Svartbäcksgatan började brinna den 4 oktober. Tack och lov blev det inga personskador. Ungdomarna som var i byggnaden utrymde på ett bra och kontrollerat sätt, men lokalerna har inte kunnat användas för verksamhet sedan dess. Förvaltningen har tillsammans med samarbetspartnern studieförbundet Bilda arbetat för att stötta föreningen och hitta möjliga lösningar att bedriva tillfällig verksamhet samtidigt som arbetet med att hitta nya lokaler för ungdomskulturverksamhet har intensifierats.

Under året har kulturnämndens process med ansökan och handläggning av bidrag blivit digitaliserad. I augusti öppnade ansökningsomgången för kulturnämndens

bidrag upp i det för nämnden nya digitala systemet för bokning och bidrag, Interbook Go. De föreningar och aktörer i fria kulturlivet som brukar söka nämndens bidrag blev inbjudna till flera digitala samt fysiska informations- och utbildningstillfällen i maj och augusti. Avdelningen skapade en gemensam e-postlåda där handläggare bevakade och svarade på frågor om systemet. Implementeringen av systemet gick i stort bra, men processen "Godkänd aktör för att söka bidrag" som man måste gå igenom att kunna söka bidrag i det digitala systemet ställde till det för en del användare. Det är dock en process man gör en gång. Själva ansökningsförfarandet löpte på väl och effektiviseringar i handläggningsarbetet är redan märkbara.

Efter revideringsarbete under våren 2024 togs ett förslag till ny handlingsplan till det kulturpolitiska programmet för år 2025–2028 fram, och fastställdes av kulturnämnden 29 augusti 2024. Därefter sändes förslaget till kommunstyrelsen som i september beslutade att skicka ut handlingsplanen på remiss internt inom kommunkoncernen. Handlingsplanen bearbetas utifrån de inkomna remissvaren, och väntas slutgiltigt beslutas av kommunstyrelsen i mars 2025.

Kulturnämnden har även arbetat för att synliggöra levande kultur och meningsfull fritid för barn och unga genom att stå värdar för *SKR:s kultur- och fritidskonferens 2024* tillsammans med Region Uppsala. Ett annat viktigt ställningstagande var kulturnämnden och omsorgsnämnden beslut att ingå i manifestationen för allas lika värde där dokumentärfilmen *'Det kunde varit vi'* av Glada Hudik-teatern lyfte frågor om inkludering och mänskliga rättigheter.

Slutligen har underskriften av initiativet *Lille Call to Action – for low carbon and more inclusive culture* vid Eurocities Cultural Forum inneburit en startpunkt för både publik som kulturella och konstnärliga aktörer att ta ett aktivt ansvar för klimatfrågorna.

Måluppfyllelse under året

Genom införandet av det nya kammungemensamma digitala bidraghandläggningssystemet har avdelningen redan under införandeåret minskat administrationen och frigjort arbetstid samt möjliggjort ensade och effektiva arbetssätt.

Den nya hemsidan för Kulturnatten främjar det lokala kulturlivet och lokala näringsaktörer genom att underlätta för såväl arrangörer, besökare och administrativ personal. Kulturnatten hade även 2024 höga besöksantal till många och kvalitativa programpunkter vilket visar på ett starkt intresse för kultur i Uppsala.

Avdelningen har bidragit till främjande arbete för barn och ungas möjligheter till en meningsfull fritid genom att stödja ett brett utbud av kostnadsfria lovaktiviteter för barn och unga under hela året med föreningsbidrag. Särskilt viktiga är dessa i områden med socioekonomiska utmaningar för att minska risken för utanförskap och stärka ungdomars känsla av tillhörighet och gemenskap.

Ny upphandling för åren 2025-2028 för drift av Parksnäcken har genomförts och avtal tecknats med nuvarande leverantör.

Avdelningen bidrar till gemenskap och integration genom det årliga nationaldagsfirandet som samlade cirka 1 000 personer i Parksnäcken. Medborgarskapsceremonin i Rikssalen på Uppsala slott var fullsatt och välkomnade

248 nya svenska medborgare med gäster i en mycket uppskattad och högtidlig ceremoni.

Utvecklingen av grunduppdraget över tid

Utvecklingsarbete förvaltningens ledningsgrupp

Ett utvecklingsarbete för att stärka och effektivisera förvaltningens ledningsgrupps arbete har pågått under året, vilket lett till förändrade mötesformer och ytterligare prioritering av strategiska frågor. Detta arbete har avdelningen ansvarat för att hålla ihop och driva framåt åt förvaltningsledningen. Parallellt har även ett arbete med att förtydliga avdelningens uppdrag genomförts vilket förväntas ge avdelningen bättre förutsättningar men också tydliggöra det stöd som övriga avdelningar kan få av KTN Kansli, i både löpande och punktinsatser.

Besöksantal evenemang

Kulturnatten lockade i år mellan 90 000 och 100 000 besökare till 650 programpunkter på 180 platser, vilket visar på ett starkt och ökande intresse för kultur i Uppsala. Nationaldagsfirandet samlade cirka 1 000 personer i Parksnäcken, och medborgarskapsceremonin i Rikssalen på Uppsala slott välkomnade 248 nya svenska medborgare med gäster i en högtidlig och välbesökt ceremoni. Parksnäcken hade under året 35 000 besökare, under säsong mellan juni och augusti.

Bidrag till det fria kulturlivet och barn och ungas fria tid

För år 2024 fördelades 21,9 miljoner kronor i bidrag till det fria kulturlivet, varav 18,5 miljoner kr i verksamhetsbidrag till 35 aktörer och 3,4 miljoner kronor i projektbidrag till 52 olika projekt. 16,2 miljoner kr fördelades i bidrag till barns och ungas fria tid, varav 11,2 miljoner kr i verksamhetsbidrag till 16 organisationer och 5 miljoner kr i projektbidrag till 22 olika projekt. Två organisationer fick 7 miljoner kr i verksamhetsbidrag till barns och ungas kulturutövande (bidrag till musik- och kulturskola i föreningsregi), Bidragen möjliggör dels att stabila kvalitativa aktörer kan driva och utveckla sin verksamhet, och dels att nya initiativ, verksamheter och evenemang kan skapas.

Utöver de ordinarie bidragsformerna har kulturnämnden fördjupad samverkan med föreningar i form av Idéburna offentliga partnerskap med RF-SISU Uppland, Fyrisgården, Uppsala KFUK-KFUM och Gottsunda teater ideell förening. Totalt betalades det ut 15 miljoner i bidrag genom nämndens partnerskapsarbeten.

Bidragen stödjer verksamheter inom olika konstformer, samt festivaler, konserter, konstutställningar, dans- och teaterföreställningar, författarkvällar, utvecklingsprojekt, öppen fritidsverksamhet och kulturpedagogisk verksamhet för barn och unga, såväl i staden som utanför och på landsbygden.

Kulturnämndens verksamhetsbidrag och projektbidrag till det fria kulturlivet och till barns och ungas fria tid bidrar till ett starkt och nyskapande fritt kulturliv för kommuninvånarna, samt till en meningsfull och varierande fritid för barn och unga.

Vidare ansvarar kulturnämnden för bidrag till studieförbund och till allmänna samlingslokaler. 12 miljoner kronor fördelades i bidrag till åtta studieförbund

verksamhet i Uppsala kommun, varav 10,2 miljoner kronor till allmän studieförbundsverksamhet och 1,8 miljoner kr i särskilt bidrag till kultur i vårdenverksamhet. 2,2 miljoner kronor fördelades i bidrag till allmänna samlingslokaler, varav 1,2 miljoner kronor i verksamhetsbidrag till 27 aktörer och 1 miljon kr i upprustningsbidrag till 6 olika projekt. Dessa bidrag möjliggör folkbildningsverksamhet för olika målgrupper, samt stödjer infrastrukturen med samlingslokaler för föreningslivet, och bidrar till en mångfald av verksamhet i hela kommunen.

Uppföljning av privata utförare

Entreprenör som driver gästspelsscenen Parksnäcken har rapporterat sommarens verksamhet och resultat enligt avtal. Parksnäcken hade under året 35 000 besökare, under säsong mellan juni och augusti.

Framtida utmaningar

Stora utvecklingsprojekt som ny verksamhet i form av en ny 4H-gård på Malma gård i Valsätra, samt lokaler för ungdomskulturverksamhet i Filmstadens tidigare lokaler på Västra Ågatan innebär möjligheter men innebär långsiktiga ekonomiska åtaganden som kräver viktiga prioriteringar i budgeten.

Genomförande av åtgärderna i den nya handlingsplanen till det kulturpolitiska programmet för år 2025–2028 kan kräva en kraftsamling, både i form av arbetstid och ekonomiska resurser.

Vid kontakter med det fria kulturlivet signaleras ökade behov av ekonomiskt stöd, bland annat på grund av allmänt stigande kostnader i samhället men också på grund av infrastruktur som behöver stärkas eller förnyas (exempelvis gällande teknisk utrustning eller lokaler). Likaså har ökade behov märkts av bland civilsamhället i stort, bland annat genom mer omfattande ansökningar om medfinansieringsbidrag avseende Boverkets investeringsbidrag till allmänna samlingslokaler. Det kan bli en utmaning för kulturnämnden att möta upp dessa behov.

Kulturens roll i stadsplaneringen är viktig och innebär möjligheter att förena kultur och vardagsliv samt förvandla outnyttjade områden till levande platser. Det är dock en komplex utmaning som kräver samordning och goda samarbeten mellan aktörer från forskning, kulturen, kreativa näringar och Uppsala kommun tillika långsiktig planering, resurser och långsiktigt ledarskap.

Kulturnämnden – uppföljning av indikatorer 2024

Fokusmål 1

Kulturnämndens indikator till Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.

Indikator	2021	2022	2023	2024	Mål	Källa
Totalindex i medarbetarundersökningen	79	81	79	80	Öka	Årliga medarbetarundersökning
Kvinnor	79	81	80	81		
Män	81	79	78	79		
Delindex motivation i medarbetarundersökningen	79	79	78	76	Öka	Årliga medarbetarundersökning
Kvinnor	78	81	79	81		
Män	79	76	76	74		
Delindex ledarskap i medarbetarundersökningen	80	83	82	84	Öka	Årliga medarbetarundersökning
Kvinnor	80	86	83	85		
Män	79	80	80	82		
Delindex arbetssituation i medarbetarundersökningen	76	77	77	77	Öka	Årliga medarbetarundersökning
Kvinnor	75	76	76	76		
Män	79	79	78	78		
Delindex övriga viktiga frågor i medarbetarundersökningen	84	85	81	82	Öka	Årliga medarbetarundersökning
Kvinnor	84	86	83	83		
Män	86	83	77	80		
Upplevelsen av förvaltningen som en god arbetsgivare som man rekommenderar	76	75	71	72	Öka	Årliga medarbetarundersökning
Antal personer som har fler än 6 frånvarotillfällen på ett år	14%	18%	18%	15%	Minska	Hypergene
Antal aktiviteter riktade till personer med funktionsnedsättningar inom biblioteken	-	-	95	133	Öka	Egen uppföljning
Antal lån av medier på biblioteken, unga (7-18 år)	134 355	167 605	163 058	155 153	Öka	Egen uppföljning
Flickor (%)	66	65	64	64	50	
Pojkar (%)	34	35	36	36	50	
Antal Boken kommer-låntagare	277	287	251	237	Öka	Egen uppföljning
Könsfördelning i öppen fritidsverksamhet i kommunal regi (%)						Egen uppföljning
Fritidsgård (flickor/pojkar)	-	42/58	42/58	40/60	50/50	
Fritidsklubb (flickor/pojkar)	-	45/55	46/54	45/54	50/50	
Grand (flickor/pojkar)	-	48/52	50/50	47/48/5	50/50	

Allis (flickor/pojkar)	-	26/74	26/74	29/71	50/50	
Allaktivitetshus (flickor/pojkar)	-	46/54	48/52	50/50	50/50	
Könsfördelning i öppen fritidsverksamhet i föreningsregi (%)						Egen uppföljning
Öppen fritidsverksamhet 5-25 år (flickor/pojkar)	-	52/48	51/49	-	50/50	
Antal unga som deltar i den riktade fritidsverksamheten i kommunal regi (Café Trädgården och Café Colourful på Grand)	1 309	1 840	2 814	2 861	Öka	Egen uppföljning
Antal unga som deltar i den riktade fritidsverksamheten i föreningsregi	-	4 245	4 509	-	Öka	
Könsfördelning i den riktade fritidsverksamheten i kommunal regi % (flickor/pojkar/annat)	-	21/21/58	34/37/29	34/37/29	50/50	
Könsfördelning i den riktade verksamheten i föreningsregi % /flickor/pojkar)	-	52/48	46/54		50/50	
Antal deltagare inskrivna i fritidsklubb i kommunal och föreningsdriven regi (registreradegenomsnitt för året)	-	2 306	2 451	2 573	Öka	Egen uppföljning
Brukarenkät för fritidsverksamhet i kommunal regi (andel positiva svar)						Egen uppföljning
Allas lika värde, tonårsverksamhet (%) (flickor/pojkar)	98/98	98/94	100/96	100/97	100/100	
Allas lika värde, Fritidsklubb (%) (flickor/pojkar)	98/98	97/99	98/97	98/99	100/100	
Brukarenkät för fritidsverksamhet i kommunal regi (andel positiva svar)						Egen uppföljning
Utveckla intressen, tonårsverksamhet (%)	98/96	98/94	99/96	97/95	100/100	
Utveckla intressen, Fritidsklubb (%)	98/97	96/97	96/97	97/97	100/100	
Brukarenkät för fritidsverksamhet i kommunal regi (andel positiva svar)						Egen uppföljning
Delaktighet, tonårsverksamhet (%) (flickor/pojkar)	99/96	98/93	97/93	99/96	100/100	
Delaktighet, Fritidsklubb (%) (flickor/pojkar)	95/97	94/94	93/95	95/93	100/100	
Könsfördelning antal sökande/antagna till Uppsala kulturskolan ¹						Egen uppföljning
Flickor (%)	58/55	59/55	-/57	-/58	50/50	
Pojkar (%)	42/45	41/45	-/43	-/42	50/50	
Antal antagna inom Uppsala kulturskolan (platser/individer)						Egen uppföljning
Flickor (%)	55/54	55/55	57/57	58/58	50/50	
Pojkar (%)	45/46	45/45	43/43	42/42	50/50	
Antal elever i avgiftsfri verksamhet inom Uppsala kulturskola ²	623 (673)	386 (635)	746	1 486	600	Egen uppföljning

¹ Från 2023 gick Uppsala Kulturskola över till direktbokning av kurser, vilket infördes på prov vårterminen och fullt ut höstterminen. Siffror för sökande saknas för 2023 eftersom uppgifter tas fram årligen per 15 november. Intresseanmälningar ersätter köhantering i det nya systemet, och den 15 november 2023 hade 1 877 intresseanmälningar inkommit (57 % flickor, 43 % pojkar). Från 2024 inkom ca 1 500 intresseanmälningar per läsår med samma könsfördelning som antagna (58 % flickor, 42 % pojkar).

² Från och med 2023 inkluderar siffran Kulturskolan Kommer (775), Sävja Brasslek (45), Öppen avgiftsfri kulturskola i Gränby (20), Musik i förskoleklass Bältinge och Danmark (60), Stråkklasser (75) och El Sistema (498). För åren innan 2023 baseras siffrorna på avgiftsfria terminslånga kurser som El Sistema, brasslek och stråkklasser. Avgiftsfri uppsökande verksamhet, såsom Kulturskolan Kommer eller lovkurser, redovisas inte här.

Antal elever i Uppsala kulturskola som deltar i undervisning i ytterområden	249	279	299	337	310	Egen uppföljning
Flickor (%)	56	57	59	55	50	
Pojkar (%)	44	43	41	45	50	
Antal elever i El Sistema inom Uppsala kulturskolas verksamhet	538	534	566	498	565	Egen uppföljning
Antal elever i avgiftsbelagda kurser inom Uppsala kulturskola riktade mot elever med funktionsnedsättning	40	50	50	52	50	Egen uppföljning
Flickor (%)	40	15	30 %	29 %	50	
Pojkar (%)	60	45	70 %	71 %	50	
Antal konserter/föreläsningar inom Uppsala kulturskola						Egen uppföljning
Externa	-	103	122	121	105	
Interna	-	68	42	68	70	
Antal skolenheter som besöker Naturskolan	40	37	48	48	Öka	Egen uppföljning
Andel av samtliga skolenheter (%)	-	45	59	51		Egen uppföljning
Antal skolenheter som besöker Biotopia	84	112	118	123	Öka	Egen uppföljning
Andel av samtliga skolenheter (%)		36	32	33		
Antal bussresor till kultur från skolenheter på landsbygden	110	219	192	177	Bibehålla	Egen uppföljning
Antal subventionerade scenkonstupplevelser för skolenheter	235	322	332	312	Bibehålla	Egen uppföljning
Antal barn i pedagogisk verksamhet på Uppsala konstmuseum	561	2065	2065	1834	Öka	Egen uppföljning
Antal konstpedagogiska aktiviteter riktade till personer med kognitiva funktionsnedsättningar	0	3	3	0	Öka	Egen uppföljning
Antal särskolor som tagit del av kommunalt finansierade kulturupplevelser (%)	100	100	100	100	100	Egen uppföljning

Fokusmål 2

Kulturnämndens indikator till Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.

Indikator	2021	2022	2023	2024	Mål	Källa
Antal lån av medier på biblioteken (%)	1 532 685	1 712 194	1 762 663	1 768 924	Öka	Egen uppföljning
Kvinnor	73	73	73	73	50	
Män	27	27	27	73	50	
Antal aktiva låntagare på biblioteken (%)	56 416	59 243	60 559	60 690	Öka	Egen uppföljning
Kvinnor/flickor	64	65	63	65	50	
Män/pojkar	36	35	35	35	50	
Antal besök på biblioteken	1 325 102	1 227 014	2 046 504	2 255 584	Bibehålla	Egen uppföljning
Varav fysiska	659 373	1 095 496	1 163 813	1 156 412		
Varav digitala	665 729	131 518	882 691	1 099 172		

Antal program på biblioteken	742	1 584	1917	2045	Bibehålla	Egen uppföljning
Antal deltagare i program på Bibliotek (totalt)	9 943	27 443	30 872	29 813	Bibehålla	Egen uppföljning
Antal deltagare i program på Bibliotek (vuxna) (%)	4 498	11 530	14 968	13 526	Bibehålla	Egen uppföljning
Kvinnor	73	71	-	50		
Män	27	29	-	50		
Könsfördelning antal utställare på Uppsala konstmuseum (%)						Egen uppföljning
Kvinnor	57	60		60	50	
Män	43	40		40	50	
Könsfördelning nyförvärv av konst till Uppsala konstmuseum (%)						Egen uppföljning
Kvinnor	50	63		82	50	
Män	50	37		18	50	
Antal besökare på Uppsala konstmuseum	209 633	407 992		415 767	Öka	Egen uppföljning
Fysiska	42 640	118 482		122 551		
Digitala	166 993	289 510		293 216		
Antal pedagogiska aktiviteter på Uppsala konstmuseum	54	172	172	130	Öka	Egen uppföljning
Könsfördelning, löskonstinköp, antal (%)	112	71	31	39	Öka	Egen uppföljning
Kvinnor	43	65%	71%	68%		
Män	57	39%	29%	32%		
Övriga	0	0	0	0		
Geografisk fördelning konstnärliga gestaltungsprojekt (%)						Egen uppföljning
Innerstad	18	0	19	9		
Ytterstad	50	55	21	11		
Landsbygd	32	45	47	78		
Antal konstpedagogiska aktiviteter inom offentlig konst	135	104	89	113	Öka	Egen uppföljning
Antal besökare på Biotopia	268 804	245 465	221 891	221 569	Öka	Egen uppföljning
Fysiska	24 408	52 379	52 371	56 025		
Digitala	245 396	193 086	169 520	165 544		
Antal aktiviteter på Biotopia under kvällstid	17	28	33	53	Öka	Egen uppföljning
Antal besökare på Reginateatern	10 875	17 265	25 000	21 200	Öka	Egen uppföljning
Varav digitala	10 216	1 246				
Könsfördelning antal besökare på Reginateatern (%)						Egen uppföljning
Kvinnor	-	55		50		
Män	-	45		50		

Fokusmål 3

Kulturnämndens indikator till Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställning

Indikator	2021	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde	Källa
Utsläpp av Co2e totalt (ton)		23,8			Minska		Hållbarhetsportalen

Fokusmål 4

Kulturnämndens indikator till Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Indikator	2021	2022	2023	2024	Mål	Jämförvärde	Källa
Brukarenkät för fritidsverksamhet i kommunal regi (andel positiva svar)							Egen uppföljning
Trygghet, Tonårsverksamhet (%), (flickor/pojkar)	100/98	99/97	99/97	99/97	100/100		
Trygghet, Fritidsklubb (%), (flickor/pojkar)	98/98	99/98	98/99	98/99	100/100		
Antal deltagare i Dans Utan krav inom Uppsala kulturskolans verksamhet	25	25	25	0	25		Egen uppföljning
Antal deltagare i integrationsinsatser på biblioteket	2 166	2 756	2 153	2538	Öka		Egen uppföljning
Varav vuxna	1 634	1 967	1 503	1508			
Varav barn och unga	532	789	650	1030			
Antal SFI-grupper som besöker Biotopias verksamhet	4	9	13	10	bibehålla		Egen uppföljning
Antal aktiviteter Biotopia erbjudit på flera språk (svenska + persiska/arabiska/tigrinja)			19	11	Öka		Egen uppföljning